

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

UNIVERSITY OF PIRAEUS

**ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**"Εισβολή στο Καπιτώλιο - Η Αμερικανική Δημοκρατία εν κινδύνω;":
Διερεύνηση ρητορικών τόπων στις συζητήσεις στο Αμερικανικό Κογκρέσο
και στα Μ.Μ.Ε.**

Παπαϊωάννου Ελένη

Επιβλέπων Καθηγητής: Αθανάσιος Ν. Σαμαράς

Πειραιάς, 2021

Υπεύθυνη δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής, είναι προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας, η βιβλιογραφία και οι πηγές που έχουν χρησιμοποιηθεί έχουν δηλωθεί κατάλληλα με παραπομπές και αναφορές. Όποιες πληροφορίες, ιδέες, κείμενο και υλικό έχουν αντληθεί από άλλες πηγές, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Επισημαίνεται πως η συγκεκριμένη επιλογή βοηθά στον περιορισμό της λογοκλοπής διασφαλίζοντας έτσι τον/την συγγραφέα.

Ελένη Παπαϊωάννου

Ευχαριστίες

Η παρούσα εργασία δεν θα είχε εκπονηθεί χωρίς την πολύτιμη συμβολή του επιβλέποντα Καθηγητή, κ. Αθανάσιου Σαμαρά, τον οποίο ευχαριστώ θερμά για την καθοδήγηση και την στήριξη του. Επιπλέον ευχαριστώ τα μέλη της τριμελούς επιτροπής, τον Καθηγητή κ. Πέτρο Λιάκουρα και τον Καθηγητή κ. Ιωάννη Παραβάντη για τα πολύ ουσιαστικά σχόλια τους. Τέλος, οφείλω ιδιαίτερες ευχαριστίες στην εξαιρετη Αθηνά Λημνιούδη για την βοήθεια και την συμβολή της.

"Εισβολή στο Καπιτώλιο - Η Αμερικανική Δημοκρατία εν κινδύνω;": Διερεύνηση ρητορικών τόπων στις συζητήσεις στο Αμερικανικό Κογκρέσο και στα Μ.Μ.Ε.

Παπαϊωάννου Ελένη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει στόχο την διερεύνηση των ρητορικών τόπων στις συζητήσεις που προέκυψαν στον δημόσιο λόγο, στο Αμερικανικό Κογκρέσο και στα Μ.Μ.Ε., πριν και κατά την διάρκεια των επεισοδίων που εκτυλίχθηκαν στο Καπιτώλιο των ΗΠΑ στις 6 Ιανουαρίου 2021 και μέχρι την αθώωση του 45^{ου} Πρόεδρου των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ στην δίκη της 13^{ης} Φεβρουαρίου 2021.

Σκοπός της εργασίας είναι η καταγραφή και η ανάλυση της ρητορικής στρατηγικής του τέως Προέδρου των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, όπως αυτή αναδύθηκε κατά την εξεταζόμενη περίοδο, ο συσχετισμός της με τα γεγονότα, η επιρροή της στην έκβασή τους και ο ρυθμιστικός της ρόλος στην εφαρμογή των θεσμικών διαδικασιών.

Σημαντικό ρόλο στην ανάλυση καταλαμβάνουν οι θέσεις και δηλώσεις των αντιπάλων του Τραμπ αλλά και των Μ.Μ.Ε, καθώς αποτελούν τον έτερο πόλο αντιπαράθεσης, δημιουργώντας αντιθετικά δίπολα «επίθεσης ↔ άμυνας» και «κατηγορίας ↔ απολογίας» στον δημόσιο διάλογο. Η εισβολή στο Καπιτώλιο των ΗΠΑ εξετάζεται ως το γεγονός – αφορμή που κορύφωσε τις διαδικασίες αυτές και δημιούργησε πρόσφορο έδαφος για περαιτέρω διερεύνηση των ρητορικών στρατηγικών που εφαρμόζονται σε συνθήκες κρίσεων.

Γίνεται περιγραφή και ανάλυση των στρατηγικών που χρησιμοποιήθηκαν, με σκοπό την διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την επιρροή της κρίσης στην εικόνα των δρώντων που την πλαισίωσαν. Αποτέλεσμα της ανάλυσης είναι ο εντοπισμός της στρατηγικών που εκπλήρωσαν έναν αντικειμενικό στόχο που είχε τεθεί εξαρχής.

Λέξεις – Κλειδιά: Επίθεση, Κατηγορία, Άμυνα, Απολογία, Στρατηγικές Απολογίας, Στρατηγικές Ανάταξης Εικόνας, Κρίση, Τραμπ, ΗΠΑ, Καπιτώλιο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	7
Κεφάλαιο 1: Κρίσεις και Διαχείριση Κρίσεων	8
1.1 Προσεγγίζοντας το Φαινόμενο της Κρίσης	8
1.2 Κύκλος Ζωής της Κρίσης	10
1.3 Στρατηγικές Ανάταξης Εικόνας	11
Κεφάλαιο 2: Η Απολογία και ο Ρόλος της στην Ανάταξη της Εικόνας	16
2.1 Ο Ορισμός της Δημόσιας Εικόνας	16
2.2 Η Κρίση ως Παράγοντας Αποδόμησης της Εικόνας	17
2.2.1 Τα Βήματα Αντιμετώπισης των Κρίσεων Εικόνας	17
2.2.2 Οι Κρίσεις και τα Νέα Μέσα	18
2.2.3 Η Απολογία στην Ανάταξη της Εικόνας	19
2.3 Η Απολογία και το Περιεχόμενό της	19
2.3.2 Στρατηγικές Ανάταξης Εικόνας και Απολογητικός Λόγος	21
2.3.3 Η Θεωρία Απόδοσης Αιτιότητας	24
2.3.4 Ανάταξη Εικόνας	25
Κεφάλαιο 3: Το Ιστορικό Πλαίσιο - Η Εισβολή στο Καπιτώλιο των ΗΠΑ	28
3.1 Ο Ρόλος του Ντόναλντ Τραμπ στην Παρακίνηση της Επίθεσης	29
3.2 Ο Ρόλος των Πολιτικών Αντιπάλων	35
3.3 Η Έκβαση της Δίκης	38
3.4 Η Πλαισίωση των Γεγονότων από τα Αμερικανικά ΜΜΕ	39
3.5 Συμπεράσματα: Από το Ιστορικό Πλαίσιο στα Ερευνητικά Ερωτήματα.....	42

Κεφάλαιο 4: Εμπειρική Ανάλυση

4.1 Μεθοδολογικές Σημειώσεις.....	43
4.2 Η Ρητορική Τραμπ μετά την Ήττα στις Προεδρικές Εκλογές 2020	44
4.3 Οι κατά Τραμπ Κατηγορίες και η Ρητορική των Επιθέσεων	50
4.4. Το Απολογητικό Υπόμνημα Τραμπ στο Κογκρέσο	57
4.5 Η Δημόσια Δήλωση του Τραμπ Μετά την Αθώωση του στο Κογκρέσο.....	64

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα	66
---------------------------------------	-----------

Βιβλιογραφία.....	69
--------------------------	-----------

Εισαγωγή

Στις 6 Ιανουαρίου 2021 το Καπιτώλιο των ΗΠΑ δέχεται βίαιη επίθεση από πλήθος υποστηρικτών του προέδρου Ντόναλντ Τραμπ. Η επίθεση αυτή διενεργείται στο ιστορικό και ρητορικό συγκείμενο της προσπάθειας του Τραμπ του ίδιου να αποτρέψει το Κογκρέσο από την επικύρωση της εκλογικής νίκης του Τζο Μπάιντεν, στις Προεδρικές Εκλογές του 2020. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω γεγονότα, στόχος της εργασίας είναι να διερευνήσει τις ρητορικές στρατηγικές, όπως αυτές δομήθηκαν από τα δρώντα πολιτικά υποκείμενα, πριν, κατά την διάρκεια και μετά την επίθεση, και να εξετάσει το πλήγμα που δέχθηκε στην δημόσια εικόνα του ο κάθε ένας από αυτούς. Το εννοιολογικό πλαίσιο της παρούσας έρευνας στηρίζεται στην διαχείριση κρίσεων και στην ρητορική της διάσταση, δηλαδή στις στρατηγικές ανάταξης εικόνας/απολογίας. Δεδομένου ότι η κατηγορία και η απολογία εκ των πραγμάτων αποτελούν, τόσο πραγματολογικά όσο και αναλυτικά, ένα δίπολο, στην εμπειρική ανάλυση αξιοποιούνται κατά περίπτωση και ως στοιχεία της ρητορικής επίθεσης.

Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύονται οι επιπτώσεις των κρίσεων στην εικόνα και παρουσιάζεται το φαινόμενο της κρίσης συνολικά, ο κύκλος ζωής της κρίσης, καθώς και οι στρατηγικές ανάταξης εικόνας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάζεται η απολογία και ο ρόλος της στην ανάταξη της εικόνας. Παρατίθεται ο ορισμός της δημόσιας εικόνας, ερευνάται η κρίση ως παράγοντας αποδόμησης της εικόνας και παρατίθενται τα βήματα αντιμετώπισης των κρίσεων της εικόνας. Στη συνέχεια του κεφαλαίου, γίνεται αναφορά στα Νέα Μέσα και στην επιρροή τους στην δημόσια εικόνα. Στο τρίτο μέρος του κεφαλαίου αναλύεται ο ρόλος της απολογίας στην ανάταξη της εικόνας, το περιεχόμενό της, καθώς και η θεωρία απόδοσης αιτιότητας και οι στρατηγικές ανάταξης εικόνας.

Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφεται το ιστορικό πλαίσιο πριν, κατά την διάρκεια και μετά την επίθεση στο Κογκρέσο και εξετάζεται η συμβολή της επίθεσης στην διακινδύνευση του δημοκρατικού πολιτεύματος. Αναφέρονται τα επεισόδια που έλαβαν χώρα την 6^η Ιανουαρίου 2021, ο ρόλος του Τραμπ, ο ρόλος των πολιτικών αντιπάλων του Τραμπ, η αποπομπή του σε δίκη και η έκβασή της, καθώς και η πλαισίωση των γεγονότων από τα αμερικανικά μέσα ενημέρωσης εθνικής εμβέλειας.

Το τέταρτο κεφάλαιο περιλαμβάνει την εμπειρική ανάλυση περιεχομένου των δηλώσεων του Τραμπ και των αντιπάλων του. Αναφέρονται οι κατηγορίες και οι επιθέσεις από και προς τον Τραμπ και στο τέλος εξετάζεται η απολογία του στο Κογκρέσο, σχετικά με τις κατηγορίες που του αποδόθηκαν για υποκίνηση της επίθεσης στο Καπιτώλιο.

Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας καθώς και οι απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν κατά την διάρκειά της.

Κεφάλαιο 1: Κρίσεις και Διαχείριση Κρίσεων

Στο παρόν κεφάλαιο εξετάζεται το φαινόμενο της κρίσης και πως αυτή αναδύεται μέσα από την διακοπή της ροής της καθημερινότητας, πως ορίζεται και πως ταξινομείται. Στην συνέχεια αναφέρεται ο κύκλος ζωής της κρίσης και σε ποιο σημείο του ξεκινά και πλήττεται η εικόνα του υποκειμένου της κρίσης. Στο τελευταίο τμήμα του κεφαλαίου προσδιορίζονται οι στρατηγικές ανάταξης εικόνας και πως μπορούν να συμβάλλουν στην απογείωση των επιπτώσεων μιας κρίσης για την εικόνα του υποκειμένου.

Στόχος του κεφαλαίου είναι να διαχωρίσει τις στρατηγικές ανάταξης εικόνας από τις καθαυτές στρατηγικές διαχείρισης κρίσεων και να πλαισιώσει την κρίση ως μια μεταμορφωτική και αναπόφευκτη διαδικασία η οποία αποτελεί ανοικτό ενδεχόμενο για όλους τους οργανισμούς και όλα τα δρώντα πολιτικά υποκείμενα.

1.1 Προσεγγίζοντας το Φαινόμενο της Κρίσης

Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων καθημερινά έχουν να αντιμετωπίσουν ένα μεγάλο εύρος στρατηγικών ζητημάτων (Ansoff, 1980) στα οποία εμπεριέχονται και οι κρίσεις, τις οποίες καλούνται να αντιμετωπίσουν. Η διεθνής βιβλιογραφία προσφέρει πληθώρα ερευνητικών εγχειρημάτων που προσεγγίζουν την έννοια και την διαχείριση του εν λόγω φαινομένου. Κρίσεις εμφανίζονται σε πολλούς τομείς όπως στον πολιτικό, κοινωνικό, επιχειρηματικό κόσμο, εμφανίζοντας κοινά σημεία αλλά και αποκλίσεις ως προς τις αναμενόμενες επιπτώσεις και ως προς τα διακυβεύματα, βάσει του τομέα που αναδύονται. Η καθημερινότητα περιλαμβάνει πληθώρα σημμάτων που αποτελούν τον προπομπό κάποιας επερχόμενης κρίσης. Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων εν προκειμένω θα πρέπει να αναρωτηθούν εάν αυτά τα γεγονότα αποτελούν τυραννία του τυχαίου ή εάν είναι προειδοποίηση για μια επερχόμενη κρίση, ούτως ώστε να δράσουν άμεσα.

Μια κοινή προσέγγιση ορισμού της κρίσης είναι πως αυτή αποτελεί μια σημαντική αλλαγή σε μια βασική μεταβλητή που απειλεί να καταστρέψει τμήμα ή ολόκληρο το σύστημα (Glaesser, 2006:12). Μια παρόμοια προσέγγιση υποστηρίζει πως οι κρίσεις είναι απρόβλεπτα γεγονότα που εν δυνάμει μπορούν να δημιουργήσουν αρνητικά και ανεπιθύμητα αποτελέσματα δίνοντας έμφαση στην απειλή που απορρέει από αυτό το γεγονός, τόσο ως προς την ομαλή λειτουργία του όσο και ως προς το αίσθημα εμπιστοσύνης προς τους ιθύνοντες για την κρίση ή για τον οργανισμό γενικότερα (Coombs, 1999). Ένας ολοκληρωμένος ορισμός για το φαινόμενο της κρίσης παρατίθεται από τον Glaesser (2006), ο οποίος ορίζει την κρίση ως ένα ανεπιθύμητο και απροσδόκητο γεγονός, του οποίου δεν μπορεί να είναι εντελώς γνωστή η εξέλιξη και ανάπτυξη του.

Η κρίση ταξινομείται σύμφωνα με τις συνθήκες που προκύπτουν, οι οποίες απειλούν, αποδυναμώνουν ή καταστρέφουν τμηματικά ή ολιστικά τον οργανισμό. Ο χρόνος που έχουν

στην διάθεση τους οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων είναι περιορισμένος με αποτέλεσμα οι αποφάσεις που θα πρέπει να ληφθούν να είναι άμεσες, προκειμένου να περιοριστούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι επιπτώσεις. Η κρίση αποτελείται από ένα γεγονός ή από ένα σύνολο γεγονότων που ξαφνικά αναδύεται, όμως θα μπορούσε σε ορισμένες περιπτώσεις να προβλεφθεί (Heath & Millar, 2004) και διαταράσσει την ομαλή λειτουργία ενός οργανισμού (Boin, 2005). Η κρίση εμπεριέχει το στοιχείο της έκπληξης και του αιφνιδιασμού, ενώ ταυτόχρονα αφυπνίζει το αίσθημα της απειλής λόγω του αναμενόμενου διακυβεύματός της, καθώς ενδέχεται να φέρει είτε θετικό, είτε αρνητικό αποτέλεσμα (Fern-Banks, 1996:1) και χαρακτηρίζεται από τον πεπερασμένο χρόνο αντίδρασης που έχουν οι ιθύνοντες για την καταστολή της (Barton, 1993:50). Επιπρόσθετα, σχετικά με το αίσθημα της απειλής, οι βραχυπρόθεσμες απειλές, τείνουν να είναι λιγότερο ισχυρές από τις μακροπρόθεσμες, οι οποίες απαιτούν μια πιο προσεκτική στρατηγική έναντι των θυμάτων (Jin, Pang & Cameron, 2007).

Ένας άλλος ορισμός παρατίθεται από τον Fink ορίζει την κρίση ως μια ασταθή κατάσταση η οποία εκδηλώνεται σε ανύποπτο χρόνο και ενδέχεται να επιφέρει μια αποφασιστική αλλαγή (Fink, 1986:15). Τα παραδείγματα των κρίσεων ποικίλουν, έχουν όμως όλα κοινά χαρακτηριστικά. Πρώτον, αποτελούν ξαφνικά γεγονότα, επί παραδείγματι, μια φυσική καταστροφή ή μια πανδημία μπορούν να προβλεφθούν εν μέρει, ωστόσο οι συνέπειες αυτών των ειδών κρίσης παραμένουν απρόβλεπτες. Η κρίση είναι απρόβλεπτη αλλά όχι απρόσμενη, οι οργανισμοί γνωρίζουν ότι θα συμβούν κρίσεις, χωρίς όμως να γνωρίζουν με βεβαιότητα το πότε (Coombs, 1999). Δεύτερον, διακυβεύονται σημαντικές αξίες του οργανισμού που πλήττεται από την κρίση. Σε αυτό το σημείο μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ ενός κακού γεγονότος και μιας κρίσης. Το κακό γεγονός προκαλεί μικρό πλήγμα και η αναταραχή που προκαλείται δεν επηρεάζει ολιστικά τον οργανισμό αλλά τμηματικά, ενώ η κρίση επηρεάζει τον οργανισμό στο σύνολό του.

Επιπροσθέτως, η τυπολογία του Glaesser (2006), ορίζει πέντε πιθανούς τύπους κρίσεων για τους οποίους οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων είναι συνετό να λαμβάνουν πληροφορίες προκειμένου να είναι σε θέση να προβλέψουν τυχόν επερχόμενες κρίσεις και να τις διαχειριστούν με τρόπο αποτελεσματικό. Η τυπολογία των πιθανών τύπων κρίσης είναι οι εξής: εγκληματικότητα, τρομοκρατία, πολιτικές αναταραχές, φυσικές καταστροφές και κρίσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος.

Η εξέταση της τυπολογίας των κρίσεων βοηθά την ερευνητική διαδικασία ως προς τον προσδιορισμό των αιτιών, των συνθηκών και των αποτελεσμάτων μιας κρίσης και σε ποιο βαθμό μπορεί αυτή να πλήξει την εικόνα του υποκείμενου δρώντος, του οργανισμού ή ακόμα και της χώρας που επηρεάζει.

1.2 Ο Κύκλος Ζωής της Κρίσης

Το μοντέλο του Coombs, περιγράφει μια διαδικασία τριών σταδίων που χρονικά καλύπτει το φάσμα από την περίοδο λίγο πριν την κρίση έως την περίοδο μετά την αποκλιμάκωση της. Το στάδιο προ κρίσης, αποτελεί το στάδιο στο οποίο οι οργανισμοί προετοιμάζονται να διαχειριστούν οποιασδήποτε φύσης κρίση, αναπτύσσοντας θετικές σχέσεις με τα μέσα ενημέρωσης και την κοινωνία αναφοράς. Το δεύτερο στάδιο είναι αυτό της κύριας κρίσης, που αποτελεί το χρονικό διάστημα της εξέλιξης και διαχείρισης του γεγονότος της κρίσης και το τρίτο στάδιο είναι αυτό που καλύπτει το χρονικό περιθώριο μετά την κρίση και στο οποίο οι οργανισμοί αναγνωρίζουν την λήξη της και προετοιμάζονται για επόμενες κρίσεις (Coombs, 1999).

- Το μοντέλο των Mitroff & Pearson, (1993) διαχωρίζει την κρίση και την διαχείρισή της σε πέντε στάδια:

1. Εντοπισμός σημάτων που παραπέμπουν σε επικείμενη κρίση: Τα μέρη ενός οργανισμού συμπεριλαμβανομένων των υπευθύνων, των αρχηγών αλλά και του συνόλου γίνονται δέκτες σημάτων που προετοιμάζονται για την επερχόμενη κρίση. Σημαντικό είναι ο διαχωρισμός των σημάτων που παραπέμπουν στην κρίση και των σημάτων που παραπέμπουν απλά σε αρνητικά γεγονότα που δεν θα εξελιχθούν σε κρίση.
2. Προετοιμασία: Μόλις εντοπιστεί κάποιο σήμα που παραπέμπει σε επιβεβαιωμένη κρίση, οι ιθύνοντες θα πρέπει να προετοιμαστούν για τη διαχείρισή της.
3. Περιορισμός αρνητικών συνεπειών: Κάθε κρίση ενδέχεται να έχει αρνητικές συνέπειες, ανεξαρτήτως της σωστής ή μη διαχείρισης της. Στο συγκεκριμένο στάδιο θεωρείται δεδομένο πως η κρίση μελλοντικά θα έχει ένα σύνολο πρακτικών συνεπαγωγών.
4. Ανάκαμψη: Η ανάκαμψη από την κρίση συνδέεται και με την επιδιόρθωση και την ανάταξη της εικόνας του οργανισμού αλλά και των προσώπων σε περίπτωση που υπάρχει υπαιτιότητα και απόδοση ευθύνης.
5. Μάθηση: Με την ολοκλήρωση του τετάρτου σταδίου, αυτού της ανάκαμψης, γίνονται γνωστά τα αίτια και αναγνωρίζονται πιθανά λάθη με αποτέλεσμα να γίνεται μια καλύτερη προετοιμασία για μεταγενέστερες κρίσεις.

Τέλος, δύο κύριες φάσεις στον κύκλο ζωής της κρίσης προσδιορίζονται από τον Glaesser (2006), η πρόληψη και η αντιμετώπιση. Η φάση της πρόληψης αναφέρεται κυρίως στην πρόβλεψη των επικείμενων κρίσεων μέσω της ανάπτυξης στρατηγικών ή της αποφυγής τους μέσα από τον εντοπισμό των κινδύνων, ενώ η φάση της αντιμετώπισης αναφέρεται στις στρατηγικές διαχείρισής της.

Μια ολιστική προσέγγιση της επικοινωνιακής διαχείρισης κρίσεων ορίζεται ως η συνεχής επικοινωνία μεταξύ των ανώτατων στελεχών του οργανισμού και της κοινότητας εν μέσω κρίσης (Fearn - Banks, 1996). Η επικοινωνία που διεξάγεται κατά την διάρκεια της κρίσης πρέπει να είναι αποτελεσματική και να έχει ως κύριο σκοπό την βελτίωση της θέσης του

οργανισμού, δεδομένου ότι κάθε κρίση είναι μοναδική και παρά τις ομοιότητες που μπορεί να εμφανίζει, η επικοινωνιακή στρατηγική κάθε φορά θα πρέπει να διαφοροποιείται και να συνάδει με τις ανάγκες που ανακύπτουν σε κάθε περίπτωση (Coombs, 2006:77-90).

Ο τομέας που ασχολείται με την επικοινωνιακή διάσταση για την διαχείριση της κρίσης αποτελεί μόνο ένα μέρος του θεωρητικού και πρακτικού υποβάθρου για την επικοινωνία της κρίσης. Οι κυριότερες δύο στρατηγικές για την επικοινωνιακή διαχείριση των κρίσεων είναι η διαχείριση των πληροφοριών, που αφορά την συλλογή και την διάχυση των πληροφοριών και η διαχείριση νοήματος, κατά την οποία γίνεται μια προσπάθεια να επηρεαστεί η κοινή γνώμη σχετικά με τον τρόπο που γίνεται αντιληπτό το φαινόμενο της εκάστοτε κρίσης (Coombs, 2010:9). Η προσαρμογή των πληροφοριών, στρατηγικά αποσκοπεί στην ψυχολογική αντιμετώπιση της κρίσης από τους ενδιαφερόμενους μέσα από την διάχυση θετικά αξιολογημένων στοιχείων και επαρκούς πληροφόρησης (Sturges, 1994).

Σημαντική μεταβλητή η οποία θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν είναι η απόδοση ευθυνών από τους ενδιαφερόμενους (Benoit, 1995). Όσοι περισσότεροι ενδιαφερόμενοι αποδίδουν ευθύνη για μια κρίση σε έναν οργανισμό, τόσο μεγαλύτερο το πλήγμα που ο οργανισμός δέχεται στην φήμη του και την αξιοπιστία του (Coombs & Holladay, 1996).

Οι οργανισμοί αντιμετωπίζουν διαφορετικούς τύπους πιθανών κρίσεων και οι διαφορετικές στρατηγικές διαχείρισης κρίσεων πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά περίπτωση. Για παράδειγμα, εάν η κρίση ξεσπάσει χωρίς υπαιτιότητα του οργανισμού, συνηθίζεται η απόδοση ευθύνης να είναι μικρότερη για τον οργανισμό. (Coombs, 1999). Στις περισσότερες περιπτώσεις αντιμετώπισης κρίσης είναι σχεδόν υποχρεωτικός ο συνδυασμός δύο ή και περισσότερων στρατηγικών στην διαδικασία διαχείρισής της. Αυτό προκύπτει από την πολυπλοκότητα ή την μοναδικότητα των κρίσεων, όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

Συνεπώς, κάθε φορά πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν οι διαφοροποιημένες παράμετροι και να επιλέγεται η κατάλληλη στρατηγική, η οποία θα οδηγήσει στην τελική αντιμετώπιση της κρίσης και θα συμβάλει στην ανάταξη εικόνας του οργανισμού που διήλθε την κρίση.

1.3 Στρατηγικές Ανάταξης Εικόνας

Οι στρατηγικές για την επιδιόρθωση της φήμης και την ανάταξη της εικόνας χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες και χαρακτηρίζονται ως προς το περιεχόμενο της επικοινωνιακής πράξης που χρησιμοποιείται ανά περίπτωση, έχοντας ωστόσο κοινό σκοπό αυτόν της αποκατάστασης της εικόνας και της φήμης. Οι τέσσερις κατηγορίες είναι οι εξής: (1) άρνηση, (2) μείωση της επιθετικότητας, (3) ενίσχυση, (4) αποκατάσταση.

Η στρατηγική της άρνησης αποσκοπεί στην διάσπαση των δεσμών μεταξύ του φαινομένου της κρίσης και των ιθυνόντων ενός οργανισμού. Συγκεκριμένα, εντοπίζονται τα εξωτερικά

και ασταθή αίτια της κρίσης τα οποία βρίσκονται εκτός ελέγχου του οργανισμού. Αυτή η στρατηγική αποσυνδέει την κρίση από τα αίτια της, με αποτέλεσμα να μην βλάπτεται σε μεγάλο βαθμό ο οργανισμός ο οποίος φαίνεται πως δεν έχει ανάμειξη (Coombs, 1995_ Benoit, 1995). Στην περίπτωση που αποδειχθεί μεταγενέστερα ανάμειξη του οργανισμού στην κρίση, τότε τα αποτελέσματα είναι αντιστρόφως ανάλογα, καθώς η στρατηγική της άρνησης είναι λειτουργική όταν πραγματικά δεν υπάρχει υπαιτιότητα.

Η μείωση της επιθετικότητας έναντι του οργανισμού αποτελεί μια ομολογία για την υπαιτιότητα του οργανισμού, υπό την προϋπόθεση ότι οι εκροές του φαινομένου δεν ήταν τόσο σοβαρές, όπως υποστηρίχθηκε στην αρχή. Συνεπώς, η υπαιτιότητα του οργανισμού περιορίζεται στο να αποτελεί ένα μέρος της κρίσης. Η έλλειψη ελέγχου της κρίσης οδηγεί σε μείωση του βαθμού απόδοσης ευθύνης (Coombs & Holladay, 2002).

Η στρατηγική της στήριξης προσθέτει στο μήνυμα μεταξύ του οργανισμού και της κοινωνίας αναφοράς θετικά στοιχεία για την πορεία και την αποκατάσταση της κρίσης και, μέσω της στρατηγικής κινητοποίησης του χρόνου, κάνει αναφορά στα πεπραγμένα περασμένων περιόδων που είχαν θετικό αντίκτυπο στην εικόνα του οργανισμού, με σκοπό να εγείρει στο νου του ακροατηρίου θετικά στοιχεία και να επηρεάσει τις αντιλήψεις του σχετικά με τα αληθινά αίτια της κρίσης. Η συγκεκριμένη στρατηγική περιλαμβάνει στοιχεία με θετικό συναισθηματικό φορτίο προς τα άτομα που συμβάλουν στην διαχείριση αυτής της κρίσης (Coombs, 2015).

Η στρατηγική της αποζημίωσης, εμπεριέχει το στοιχείο του απολογητικού λόγου. Μέσα στην απολογία υπάρχει αποδοχή της υπαιτιότητας για την κρίση. Οι ενέργειες που διενεργούνται μετά την κρίση είναι, είτε επικοινωνιακές, είτε ουσιαστικές, λόγω χάρη αποζημίωση των θυμάτων ή δημόσια συγνώμη και διεκπεραιώνονται προκειμένου να αντισταθμιστούν οι αρνητικές συνέπειες της κρίσης και να απομειωθεί η βλάβη του οργανισμού που διήλθε της κρίσης.

Ο πίνακας που παρατίθεται στην συνέχεια παραθέτει συνοπτικά την διαδικασία αντιμετώπισης της κρίσης, σύμφωνα με την κατάστασή της, δηλαδή το είδος της, την υπαιτιότητα, τον χρόνο που εκτυλίσσεται και το αποτέλεσμα της, σε σχέση με την στρατηγική που επιλέγεται να ακολουθηθεί μεταξύ της διαχείρισης των πληροφοριών, της απολογίας ή του συνδυασμού τους και τέλος, με τα επιδιωκόμενα αποτελέσματά της διαχείρισής της, σχετικά με την βλάβη που προκλήθηκε στην εικόνα του υποκειμένου και την ανάταξη της. Παρατηρώντας τον πίνακα συμπεραίνεται ότι όλες οι μέθοδοι διαχείρισης μιας κρίσης προσβλέπουν στην ανάταξη της εικόνας του υποκειμένου και στην μείωση των αρνητικών συναισθημάτων και της κακής φήμης.

Πίνακας 1: Επισκόπηση συνδυαστικών προτάσεων δράσης εν καιρώ κρίσης

Κατάσταση κρίσης	Στρατηγική για την κρίση	Εκροές / Επιδιωκόμενα αποτελέσματα
Μη υπαιτιότητα	Άρνηση	-Ανάταξη εικόνας -Μείωση των αρνητικών συναισθημάτων και της κακής φήμης
Μικρή υπαιτιότητα	Διαχείριση πληροφοριών	-Ανάταξη εικόνας -Μείωση των αρνητικών συναισθημάτων και της κακής φήμης
Μεγάλη υπαιτιότητα	Διαχείριση πληροφοριών, απολογία ή συνδυασμός των δύο	-Ανάταξη εικόνας -Μείωση των αρνητικών συναισθημάτων και της κακής φήμης
Κρίση ως προς την ακεραιότητα/φήμη/εικόνα	Διαχείριση πληροφοριών, απολογία ή συνδυασμός των δύο	-Ανάταξη εικόνας -Μείωση των αρνητικών συναισθημάτων και της κακής φήμης
Κρίση που προκαλεί πλήγμα στον ανταγωνισμό	Διαχείριση πληροφοριών, απολογία	-Ανάταξη εικόνας -Μείωση των αρνητικών συναισθημάτων και της κακής φήμης
Μακροχρόνια απειλή	Διαχείριση πληροφοριών, απολογία	-Ανάταξη εικόνας -Μείωση των αρνητικών συναισθημάτων και της κακής φήμης
Χρόνος	Διαχείριση πληροφοριών	-Ανάταξη εικόνας -Μείωση των αρνητικών συναισθημάτων και της κακής φήμης

Στην βάση μιας αιτιώδους συσχέτισης, η κατάσταση της κρίσης, αποτελεί την ανεξάρτητη μεταβλητή, οι στρατηγικές διαχείρισης την ενδιάμεση μεταβλητή και το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα την εξαρτημένη. Οι παραπάνω στρατηγικές εμφανίζουν το ίδιο επιδιωκόμενο

αποτέλεσμα, την ίδια εξαρτημένη μεταβλητή, δηλαδή την ανάταξη της εικόνας των ιθυνόντων για την κρίση και την μείωση των αρνητικών συναισθημάτων που έχουν προκληθεί και τείνουν να επηρεάσουν την φήμη και την αξιοπιστία του οργανισμού.

Μια επιπλέον στρατηγική αντιμετώπισης των κρίσεων είναι μια «γλωσσική κατασκευή που χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση της διαφοροποίησης κάθε φορά που μια δράση υπόκειται σε αξιακή εκτίμηση» (Scott & Lyman, 1968:49). Αυτή η στρατηγική εφαρμόζεται για να γεφυρώνονται οι διαφορές μεταξύ των δράσεων και των προσδοκιών που υιοθετούνται από τους δρώντες ώστε να ερμηνευθούν τυχόν απρόβλεπτες συμπεριφορές, ανεξάρτητα από το βαθμό συσχέτισής τους με ένα αρνητικό γεγονός ή μια αρνητική δραστηριότητα (Scott & Lyman, 1968).

Οι στρατηγικές αντιμετώπισης μπορούν να μετριάσουν είτε ατομικές, είτε κρίσεις οργανισμών, μέσω επιδιόρθωσης των κοινωνικών σχέσεων και συνθηκών (Folks & Whang, 2003), είτε της εικόνας (Higgins & Snyder, 1989), καθώς και εφαρμόζοντας στρατηγικές απόδοσης αιτιότητας (blame causality) ή συμπεριφορικού ελέγχου (behavioral control) (Snyder et al. 1983).

Συγκεκριμένα :

A) Η στρατηγική αιτιολόγησης (justification account) αποσκοπεί στην μεταβολή της αντίληψης του ακροατηρίου σε σχέση με ένα γεγονός, από αρνητική σε θετική, αλλά και στην ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων μιας κακής συμπεριφοράς. Εμμέσως υποδηλώνει ότι οι επιπτώσεις του αρνητικού γεγονότος ή της συμπεριφοράς, μπορούν να είναι τελικά επωφελείς σε κάποια σχέση (Schlenker & Weigold, 1992).

B) Η στρατηγική της δικαιολόγησης (excuse account) είναι παρόμοια με την στρατηγική της αιτιολόγησης, καθώς και σε αυτή την περίπτωση η ευθύνη μοιράζεται ισομερώς μεταξύ των δρώντων της κρίσης. Διαφέρει από τους άλλους τύπους στρατηγικής αντιμετώπισης στο σημείο της ανάδειξης ελαφρυντικών στοιχείων που με τη σειρά τους, μειώνουν το επίπεδο παραβατικότητας των δρώντων σε σχέση με μια κακή πράξη ή συμπεριφορά. Χρησιμοποιώντας την στρατηγική της δικαιολόγησης, οι υποτιθέμενοι παραβάτες μπορούν να μειώσουν το επίπεδο της δικής τους υπαιτιότητας ισχυριζόμενοι ότι οι αιτίες της οποιαδήποτε κακής πρακτικής οφείλονται σε εξωγενείς και ακούσιους παράγοντες (Tata, 1998). Επιπλέον, οι δικαιολογίες απομπλέκουν τα βασικά στοιχεία του εαυτού από το αρνητικό γεγονός ή συμπεριφορά, συνυπολογίζοντας τον παράγοντα της κακής συγκυρίας (Snyder, 1983).

Γ) Η στρατηγική της απολογίας (apology account), γνωστή και ως στρατηγική παραχώρησης, αναγνωρίζει ολική ή μερική ευθύνη για το αρνητικό γεγονός ή την κακή συμπεριφορά του δρώντα και εκφράζει έναν σημαντικό βαθμό τύψεων και μεταμέλειας. Αυτού του είδους οι απολογίες μπορούν να περιλαμβάνουν την έκφραση της συμπόνοιας προς τα θύματα που έχουν υποστεί κακή συμπεριφορά ή αρνητικές συνέπειες από την υπό διαχείριση κρίση και

Patel & Reinsch, 2003). Αν η στρατηγική της απολογίας πετύχει, μπορεί σε μεγάλο βαθμό να διασφαλίσει την αποφυγή σχηματισμού αρνητικών αξιολογήσεων που συνδέονται με το δυσάρεστο γεγονός ή την κακή συμπεριφορά (Kermer & Stephens, 1983).

Έχει παρατηρηθεί πως η στρατηγική της απολογίας αποτελεί την πιο αποτελεσματική μέθοδο απολογίας στις περιπτώσεις επίλυσης συγκρούσεων (Schonbach, 1990), καθώς ξυπνάει στον υποτιθέμενο παραβάτη συναισθήματα ενοχής και τάση αυτοτιμωρίας, ενώ το “θύμα” λαμβάνει ηθική ικανοποίηση από την αποκατάσταση της βλάβης και της έκφρασης του σεβασμού (Weiner, 1986 Brown_ & Levinson, 1987). Για παράδειγμα, μια εταιρεία μπορεί να καταδείξει τη μεταμέλειά της για μια κακή πρακτική εκφράζοντας την μετάνοια της και να υποσχεθεί πως δεν θα επαναληφθεί αντίστοιχη δυσάρεστη κατάσταση στο μέλλον.

Σύμφωνα με τον Coombs (2010), η στρατηγική απολογίας μπορεί να εφαρμοστεί μόνο από οργανισμούς που διέπονται από αξιακό σύστημα εφόσον μέσω της απολογίας αμύνονται υπέρ αυτού του συστήματος. Αντίστοιχα ο Hearit (1995) διαπιστώνει πως οι οργανισμοί πρέπει να χρησιμοποιούν δομημένες στρατηγικές απολογίας καθώς κάτι τέτοιο τους εντάσσει μέσα στο αξιακό κοινωνικό σύστημα.

Η εμπλοκή των εξωγενών παραγόντων στην διαδικασία επιλογής στρατηγικής για την ρητορική αντιμετώπιση μιας κρίσης και η ένταξη τους στο πλαίσιο αυτής, αποτελούν μια πολυφωνική προσέγγιση στην επικοινωνία των κρίσεων, στην οποία ρόλο παίζουν κάθε φορά, διαφορετικοί παράγοντες. Η παραπάνω είναι μια ευρεία προσέγγιση των κρίσεων, η οποία δίνει έμφαση στο συγκεκριμένο της κρίσης, συμπεριλαμβάνοντας τις διαφορετικές φωνές, ακόμα και τις αντιτιθέμενες, που την περιβάλλουν. Λαμβάνοντας υπόψη και τον ενεργό ρόλο των M.M.E., μπορούμε να αποδείξουμε πως η αντιμετώπιση των κρίσεων σύμφωνα με το παραπάνω μοντέλο, λαμβάνει τη μορφή της διαμεσολαβούμενης επικοινωνίας (Johansen & Frandsen, 2007b: 2).

Σύμφωνα με αυτή την άποψη, το μοντέλο είναι τόσο ρητορικό όσο και πρακτικό, εφόσον η ρητορική πλευρά λαμβάνει υπόψη την ύπαρξη πολλαπλών δρώντων και την δημιουργία σχέσεων και επιρροών μεταξύ τους σε επίπεδο ισχύος, οικονομικής δύναμης, κοινωνικής θέσης αλλά και πρόσβασης στα M.M.E.

Συνοψίζοντας, μπορούμε να συμπεράνουμε την άμεση σχέση της επικοινωνιακής διαχείρισης των κρίσεων με την εφαρμογή δομών επικοινωνίας αλλά και την συμβολή της ρητορικής στην εφαρμογή των πολλαπλών στρατηγικών διαχείρισης κρίσεων. Με αυτό τον τρόπο δημιουργούνται τα ρητορικά εργαλεία που επιλέγονται στην διαδικασία διαχείρισης των κρίσεων και χρησιμοποιούνται στην διαδικασία ρητορικής και επικοινωνιακής διαχείρισης της κρίσης και ανάταξης της εικόνας από τους δρώντες.

Κεφάλαιο 2: Η Απολογία και ο Ρόλος της στην Ανάταξη της Εικόνας

Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζεται ο λειτουργικός ορισμός της εικόνας, εξετάζεται το φαινόμενο της κρίσης, το οποίο λειτουργεί ως παράγοντας αποδόμησης της εικόνας και τέλος αναλύονται οι θεωρίες ανάταξης της εικόνας. Στην συνέχεια παρουσιάζεται το περιεχόμενο του απολογητικού λόγου και η λειτουργική του αξιοποίηση στις στρατηγικές ανάταξης της εικόνας. Τέλος, παρουσιάζεται συνοπτικά η θεωρία απόδοσης αιτιότητας που συμβάλλει σημαντικά στην αδιάλειπτη διαδικασία συγκρότησης ρητορικής απολογίας, τόσο στην ιδιωτική, όσο και στη δημόσια σφαίρα. Στόχος του παρόντος κεφαλαίου είναι η σύνδεση της αντιμετώπισης των κρίσεων με τις στρατηγικές απολογίας ως εργαλείο για την διαδικασία ανάταξης της εικόνας.

2.1 Ο Ορισμός της Δημόσιας Εικόνας

Η εικόνα του υποκειμένου αποτελεί το σύνολο των συλλογικών αναπαραστάσεων που συνθέτουν τη φήμη και την κοινωνική του υπόσταση. Η εικόνα δεν είναι κοινή για όλους τους δρώντες, αντίθετα διαφέρει και καθορίζεται από τις προϋπάρχουσες και τρέχουσες συνθήκες. Οι εικόνες είναι αναπαραστάσεις συλλογικών υποκειμένων (Σαμαράς, 2014:13_Benoit, 1995). Οι Benoit & Pang (2008:245) όρισαν την εικόνα ως «μία υποκειμενική εντύπωση για έναν οργανισμό, διαμορφωμένη μέσω της εμπειρίας με τον εν λόγω οργανισμό και η ερμηνεία αυτή βασίζεται σε αντίστοιχες εμπειρίες του παρελθόντος». Αν βασιστούμε στην παραπάνω περιγραφή μπορούμε να διακρίνουμε την σημασία της επικοινωνίας ως μοχλού επιρροής της κοινής γνώμης και της συλλογικής αντίληψης για έναν οργανισμό ή θεσμό.

Ένα υποκείμενο θα αναπτύξει την εικόνα για έναν οργανισμό μέσω της διάδρασης με το ίδιο αλλά και της διάδρασης του οργανισμού με την κοινωνία και τους άλλους. Η παραπάνω θέση εμπλέκει αν τελικά η εικόνα δημιουργείται μέσω της επικοινωνίας ή κατασκευάζεται από τα αποτελέσματά της. Το ίδιο μπορεί να ισχύσει και στη θεωρία ανάταξης της εικόνας. Αν η εικόνα μπορεί να κατασκευαστεί ή να ανακατασκευαστεί μέσα από την επικοινωνία, ένας οργανισμός μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη ενός ατόμου για έναν άλλο οργανισμό σε κρίση, μέσω της επικοινωνίας.

Η διαδικασία σχηματισμού της εικόνας αποτελεί μια συνεχή διαλεκτική ανάμεσα στα

ε

ι

σ

ε

ρ

χ

Πιο συγκεκριμένα, το μήνυμα της ανάταξης της εικόνας μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη του υποκειμένου σχετικά με έναν οργανισμό. Αυτό δικαιολογείται από την περιγραφή των

ε

ν

α

μ

Benoit & Pang (2008: 245), όπου η σημασία της επικοινωνίας παίζει τον κεντρικό ρόλο στην διαχείριση της εικόνας εφόσον η εικόνα και η ανάταξή της προέρχονται από την πραγματικότητα και πρέπει να διαμορφωθούν μέσα από τις τεχνικές επικοινωνίας. Η πραγματικότητα σαφώς και επηρεάζει την εικόνα, αλλά σπάνια οι άνθρωποι έχουν πλήρη γνώση των γεγονότων. Ακόμα και αυτά που ξέρουν είναι επεξεργασμένα και ερμηνευμένα σύμφωνα με τις προσωπικές τους στάσεις και εμπειρίες. Όταν οι άνθρωποι αλληλεπιδρούν, το κάνουν με την γνώση ότι οι αντίστοιχες αντιλήψεις της πραγματικότητας που έχουν τους επηρεάζουν και ότι οι μελλοντικές τους αντιδράσεις διαμορφώνονται και ενισχύονται από αυτή την επίδραση.

2.2 Η Κρίση ως Παράγοντας Αποδόμησης της Εικόνας

Όπως αναφέρθηκε στο πρώτο κεφάλαιο, μία κρίση μπορεί να αμαυρώσει σημαντικά την φήμη του οργανισμού ή του ατόμου. Η διασπορά κακής φήμης σε συνδυασμό με τον κίνδυνο για την συλλογική ασφάλεια και την οικονομική αστάθεια βλάπτουν σημαντικά την εικόνα και την αξιοπιστία, ενώ είναι σαφές ότι οι τρεις αυτές απειλές είναι αλληλένδετες (Dilenschneider, 2000). Συνεπώς, η κρίση όταν δεν μπορεί να προβλεφθεί και να αποφευχθεί, πρέπει να επανορθωθεί ώστε να μην βλάψει ανεπανόρθωτα την εικόνα του οργανισμού ή του ατόμου τον οποίο έπληξε.

Η εικόνα ενός οργανισμού ή ατόμου είναι μια σύνθετη αλληλουχία δεδομένων και προσωπικών εμπειριών που σχετίζονται με την εμπειρία που έχει ο καθένας σχετικά με αυτόν τον οργανισμό ή το άτομο και εξαρτάται τόσο από παγιωμένες απόψεις, όσο και από τυχαία γεγονότα (Σαμαράς, 2014:15).

Συνεπώς, τόσο σε θεωρητικό, όσο και σε πρακτικό επίπεδο, μια κρίση πλήττει την δημόσια εικόνα και είναι επιτακτική η ανάγκη για επανόρθωση, εφόσον δεν μπορούμε να την προβλέψουμε, παρά μόνο να μειώσουμε τις πιθανότητες να προκύψει. Στόχος της διαχείρισης μιας κρίσης μπορεί να είναι η κλιμάκωση, η αποτροπή, ή η αποκλιμάκωση, ανάλογα πάντα με τις επιδιώξεις των διαχειριστών. Βασικός παράγοντας διαχείρισης της κρίσης είναι η αξιοπιστία, η οποία όταν παραμένει σταθερή, δεν επιτρέπει στο εκάστοτε σύστημα να σταματήσει την κανονική του λειτουργία.

2.2.1 Τα Βήματα Αντιμετώπισης των Κρίσεων Εικόνας

Τα πρόσωπα και οι οργανισμοί βρίσκονται συνεχώς σε αλληλεπίδραση με το περιβάλλον. Συνεπώς, η εικόνα τους βάλλεται συνεχώς και όχι μόνο σε περιστάσεις κρίσεων. Κάθε κρίση λειτουργεί ως δοκιμή της σταθερότητας του συστήματος. Η κρίση μπορεί να εκδηλωθεί σε κάθε τι που υπάρχει και λειτουργεί, χωρίς προειδοποίηση οπουδήποτε και οποτεδήποτε. Η κρίση αποτελεί περισσότερο μια πραγματικότητα παρά μια κακή είδηση και εφόσον την

αποδεχτούμε, θα συνειδητοποιήσουμε ότι με τον κατάλληλο σχεδιασμό, είναι δυνατόν να υπάρξει όχι μόνο αρνητική αλλά και θετική πλευρά. Η ελάττωση, η ετοιμότητα, η αντιμετώπιση και η ανάκαμψη είναι οι κοινώς αποδεκτές βασικές αρχές της διαχείρισης κρίσεων και θεωρούνται απαραίτητα στάδια για την αποφυγή της ανεπανόρθωτης ζημιάς της δημόσιας εικόνας ενός οργανισμού, εταιρείας ή προσώπου.

Ο Foster (1980) επισημαίνει τα τέσσερα διαφορετικά χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν τα έκτακτα περιστατικά: την επείγουσα ανάγκη λήψης άμεσων και σημαντικών αποφάσεων, την συνήθη έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, μέσων και χρόνου. Επιπλέον διαχωρίζει την ταχύτητα και την ολοκληρωμένη προετοιμασία αντιμετώπισης μιας έκτακτης κατάστασης, σε δύο διαφορετικές συνιστώσες για μια επιχείρηση, οργανισμό ή πρόσωπο. Για να επιτευχθεί επιτυχημένη διαχείριση, χρειάζεται αποτελεσματικός συνδυασμός των παραπάνω.

Τέλος, τα ξεχωριστά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχουν οι διαχειριστές της κρίσης είναι η συγκέντρωση, η ικανότητα ταχέως διαχωρισμού και ανάλυσης της πληροφορίας, αλλά και ο έλεγχος διάχυσής της, ειδικότερα στην σημερινή εποχή, όπου το διαδίκτυο δίνει την δυνατότητα απευθείας μετάδοσης της πληροφορίας σε κάθε χρήστη ο οποίος έχει μια συσκευή με δυνατότητα σύνδεσης. Στην διάρκεια των πρώτων λεπτών ή ωρών μετά το ξέσπασμα μιας κρίσης είναι δυνατό να διοχετευτεί προς το διαδίκτυο, μέσω των Κοινωνικών Δικτύων, κάθε λεπτομέρεια, αληθής ή μη, που μπορεί να σχετίζεται με τον οργανισμό, τους εμπλεκόμενους, τους εξωγενείς παράγοντες και κάθε λεπτομέρεια που μπορεί να σχετίζεται με την κρίση και τους παράγοντες που την προκάλεσαν ή την επηρεάζουν. Μια ανεξέλεγκτη λοιπόν, διαρροή πληροφορίας προς την δημόσια σφαίρα μπορεί να βλάψει ανεπανόρθωτα την εικόνα του οργανισμού ή του ατόμου και να προκαλέσει σημαντικές δυσκολίες στη διαδικασία ανάταξής της. Συνεπώς, σημασία έχει η επικοινωνιακή διαχείριση της κρίσης, η επιτυχία της οποίας αποτελεί το στοιχείο που θα σώσει ή όχι την “υπόληψη” του υπό κρίση υποκειμένου.

2.2.2 Οι Κρίσεις και τα Νέα Μέσα

Όπως διατυπώθηκε από τους Seymour & Moore (2000) δίνεται έμφαση στα εμπόδια που δημιουργούνται και ανακόπτουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων κατά τη διαχείριση της κρίσης. Ο κίνδυνος του ρίσκου, το αίσθημα της ευθύνης και ο υψηλός δείκτης σημαντικότητας των αποφάσεων σε καιρό κρίσης λειτουργούν ως ανασταλτικοί παράγοντες στη λήψη των σημαντικών αποφάσεων και επηρεάζουν σημαντικά το δείκτη του χρόνου και της γρήγορης απόκρισης. Ταυτόχρονα, η «καθυστέρηση» αυτή μπορεί κατά περίπτωση να λειτουργήσει ευνοϊκά, καθώς μια λανθασμένη απόφαση μπορεί να κοστίσει πολύ περισσότερο για την εικόνα του οργανισμού ή του ατόμου, σε σχέση με μια βιαστική, λαθεμένη απόφαση και να έχει σημαντικές επιπτώσεις σε τοπικό, κοινωνικό ή εθνικό επίπεδο.

Αν συνυπολογιστεί η σχεδόν βέβαιη διάχυση της πληροφορίας μέσω των νέων μέσων, τότε μεγαλύτερη σημασία έχει η προσεκτική επιλογή των στρατηγικών απολογίας, παρά η εφαρμογή τακτικών αναχαίτισης της διαρροής της πληροφορίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι τρομοκρατικές επιθέσεις ή τα αεροπορικά δυστυχήματα, από τα οποία το ψηφιακό υλικό που συλλέγεται ανεξέλεγκτα από μεμονωμένους χρήστες συχνά χρησιμοποιείται από τα ΜΜΕ χωρίς την απαραίτητη συγκατάθεση των Αρχών. Η εξέλιξη αυτή δεν μπορεί να εμποδιστεί εν τη γενέσει της, μπορεί όμως να εφαρμοστεί ορθή διαχείριση περιεχομένου, τόσο από τα ίδια τα ΜΜΕ, σύμφωνα με τον κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας και την νομοθεσία, όσο και από τους ίδιους τους χρήστες, δεδομένης προηγούμενης ορθής πληροφόρησής τους.

2.3 Η Απολογία στην Ανάταξη Εικόνας

Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί μια αύξηση του αριθμού των δημοσίων απολογιών και της έκφρασης μετάνοιας από ηγέτες κρατών, κυβερνήσεων, θρησκευτικών ηγετών και κοινωνίες που έσφαλαν κατά το παρόν ή το παρελθόν (Kampf & Löwenheim, 2012:44). Μια αντίστοιχη τάση παρατηρείται και σε ατομικό επίπεδο, καθώς, μέσα από την μεγιστοποίηση της προσβασιμότητας στην δημόσια σφαίρα και μέσω της ανάπτυξης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, κάθε άτομο καλείται να αιτιολογήσει και να στηρίξει την άποψή του, αλλά συχνά και να απολογηθεί για αυτήν. Συνεπώς παρατηρούμε μια γενικευμένη «ανάγκη» ανάπτυξης τεχνικών ρητορικής απολογίας, τόσο σε μικρή, όσο και μεσαία αλλά και μεγάλη κλίμακα.

Πολλοί αναλυτές έχουν χαρακτηρίσει αυτή την περίοδο ως η «εποχή της Απολογίας» (Kampf, 2009). Η απολογία και η στρατηγική της απολογίας αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για την διαχείριση κρίσεων, την αντιμετώπιση επιθέσεων (δικαίων ή άδικων) και την απόδοση ευθυνών.

2.3.1 Η Απολογία και το Περιεχόμενό της

Η απολογία είναι ένα μέσον το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως απάντηση σε μια κατηγορία ή σε ένα γεγονός. Απολογία υπάρχει σε τρία επίπεδα, στο διεθνές - διακρατικό, το εθνικό - εσωτερικό και το διαπροσωπικό. Δεν φαίνεται να υπάρχει καμία διαφοροποίηση μεταξύ ατόμων, επιχειρήσεων, κρατών κλπ. σε ζητήματα απολογίας μπροστά στην εξιλέωση (Negash, 2006:02). Από την άλλη μεριά, είναι σημαντικό για το κάθε μέρος να προσπαθήσει να αποκαταστήσει την εικόνα του στο σύνολο (Ασπριάδης, 2013). Τέλος, το πρότυπο της απολογίας και της συγχώρεσης έχει συνδεθεί με την επίλυση κρίσεων και συγκρούσεων καθώς και με την θεραπεία – αποκατάσταση των συγκρούσεων μεταξύ ατόμων και ομάδων (Oliner, 2008: 175).

Η απολογία ως λέξη και κατ' επέκταση ως στρατηγική έχει δύο έννοιες και δύο χρήσεις. Η πρώτη έννοια είναι αυτή με την αρχαιοελληνική σημασία της λέξης (από + λόγος) που

σημαίνει απάντηση σε μια κατηγορία ή αμυντικός λόγος (Simpson & Weiner, 1989: 553) και έχει προσδιοριστεί αρχικά από τον Αριστοτέλη και τον Ισοκράτη (Ryan, 1982:254). Σε αυτή την περίπτωση είναι σημαντική η ύπαρξη της έννοιας της κατηγορίας ώστε να επέλθει η απολογία και με αυτόν τον τρόπο λαμβάνει την μορφή της αποκατάστασης της εικόνας ή αλλιώς της πολιτικής απολογίας. Η δεύτερη σημασία είναι αυτή του «απολογούμαι για μια πράξη» δηλαδή «ζητώ άφεση αμαρτιών», «ζητώ συγχώρεση» και στην βιβλιογραφία ονομάζεται πραγματική ή ηθική απολογία (Thayer, 1989:65).

Η βασική διαφορά των δύο τύπων απολογίας είναι ούτι στην πρώτη υπάρχει μια γενικότερη κατηγορία για την οποία υπάρχουν ενδείξεις, όχι όμως αποδείξεις για την ενοχή κάποιου. Γι' αυτόν τον λόγο, το υποκείμενο θεωρείται αμυνόμενο στις κατηγορίες και προσπαθεί να αποκαταστήσει την εικόνα του. Οι επιθέσεις έχουν ως στόχο την εικόνα του υποκείμενου και δεν αποτελούν απαραίτητα πράξεις αδικίας. Αντίθετα, στην απολογία με την έννοια της συγγνώμης, η υπαιτιότητα έχει αποδοθεί μετά βεβαιότητας, πράγμα που σημαίνει πως η μετάνοια και η ηθική απολογία είναι απαραίτητη για την αποκατάσταση των σχέσεων των δύο μερών. Επιπλέον, στην απολογία ως συγγνώμη, βασικό στοιχείο αποτελεί η ύπαρξη ενός αδικήματος ή μιας πράξης αδικίας προς κάποιο μέρος το οποίο, νοιώθοντας θιγμένο, ζητάει την απολογία του θύτη του (Ασπριάδης, 2013).

Γενικότερα, η απολογία έχει συνδεθεί με την ηθική πλευρά της πραγματικής μεταμέλειας, κυρίως μέσω της επιρροής του Χριστιανισμού και της ψυχολογίας της ηθικής συμπεριφοράς (Negash,2006:04). Ωστόσο, ανεξάρτητα από τον τύπο της, η απολογία είναι κάτι περισσότερο από μια απλή «συγγνώμη». Είναι μια διαδικασία αποκατάστασης μιας ζημιάς προς κάποιον, όχι μονό μέσω της έκφρασης θλίψης και μετάνοιας, αλλά και μέσω ανάληψης ευθυνών, πρόθεσης επανόρθωσης και αποκατάστασης της σχέσης (Oliner, 2008:64).

Κατά την απολογία του, ο θύτης, μετανιώνει για την πράξη του και οφείλει να αναλάβει πλήρη ευθύνη. Μονό εφόσον η απολογία περιέχει τα στοιχεία εκείνα που θα καλύψουν τις προσδοκίες του προσβαλλομένου μέρους θα γίνει αποδεκτή (Kampf & Löwenheim, 2012: 46). Με αλλά λόγια, τα συμβαλλόμενα μέρη (απολογούμενος – δέκτης) θα πρέπει να συμφωνήσουν εκ των προτέρων σε ένα κοινό σύστημα αξιών και στο κατά ποσό η πράξη χρίζει απολογίας. Εάν τα μέρη δεν συμφωνούν ή υπάρχει χάσμα αναμεσα στα δύο αξιακά τους συστήματα, τότε η απολογία δεν θα μπορέσει να αποδοθεί ή, ακόμα κι αν αυτό γίνει, τότε δεν θα μπορέσει να γίνει αποδεκτή. Η βασική απαίτηση προκειμένου η τελευταία να γίνει αποδεκτή ως ηθική πράξη, είναι να περιέχει πραγματική μεταμέλεια και πλήρη αποδοχή ευθύνης (De Grief, 2008.)

2.3.2 Στρατηγικές Ανάταξης Εικόνας και Απολογητικός Λόγος

Ο απολογητικός λόγος χωρίζεται στην απολογία ως συγγνώμη και έκφραση μεταμέλειας και στην απολογία ως εργαλείο αντίκρουσης επιθέσεων και αποκατάστασης της εικόνας. Η επιτυχία της απολογίας ως συγγνώμη εξαρτάται άμεσα από τον βαθμό που ικανοποιεί βασικές ψυχολογικές ανάγκες του θύματος, δηλαδή εξαρτάται από το αν εξυπηρετεί την αποκατάσταση της αυτό-εικόνας και του αυτό-σεβασμού του θύματος αλλά και την επιβεβαίωση ότι θύτης και θύμα έχουν κοινό αξιακό σύστημα (Σκεύη & Σαμαράς, 2017). Με τη χρήση της συγγνώμης ως απολογία εξασφαλίζεται σε σημαντικό βαθμό η αποκατάσταση της αίσθησης της ασφάλειας στην μεταξύ τους σχέση και η εμπιστοσύνη μεταξύ δράστη και θύματος αδικίας. Επιπλέον, το θύμα βλέπει τον δράστη να υποφέρει, έστω και ψυχολογικά, μέσω της δημόσιας εκδήλωσης αισθημάτων ενοχής και ντροπής από τον απολογούμενο. Το γεγονός αυτό, αφενός αποζημιώνει ηθικά το θύμα για το αίσθημα ταπείνωσης που ένιωσε εξαιτίας της ζημίας και αφετέρου πιστοποιεί την αυθεντικότητα της απολογίας. Ουσιαστικά λοιπόν, το θύμα «αποζημιώνεται» ενώ ταυτόχρονα, του δίνεται η δυνατότητα να πει την ιστορία του, να «ακουστεί» και να αποκαταστήσει την εικόνα του και την αλήθεια (Σκεύη & Σ

α
στην δεύτερη περίπτωση, το σχήμα εκτός από τον επιτιθέμενο και τον αμυνόμενο, περιλαμβάνει και το ακροατήριο. Εδώ δίνεται έμφαση στην αποκατάσταση της δημόσιας εικόνας του αμυνόμενου και συνεπώς, της φήμης, του ήθους και της αξιοπιστίας του. Η παρουσία του ακροατηρίου αλλάζει πλήρως την ρητορική της απολογίας, η οποία από διαπροσωπική γίνεται δημόσια, από άμεση γίνεται διαμεσολαβημένη και από ειλικρινής και αυθόρμητη, σχηματοποιείται και προσανατολίζεται στην επίτευξη συγκεκριμένου στόχου, ο

π
θ
1
9
ε
ι
Μία ρητορική «επίθεση» συνήθως περιλαμβάνει δύο στοιχεία: (α) το αρνητικό περιεχόμενο (αρνητισμός) και (β) την απόδοση ευθύνης γι' αυτό (υπαιτιότητα). Συνεπώς, η δημιουργία υπολογιών στρατηγικών απολογίας που να διέπονται από πληρότητα και λειτουργικότητα (Benoit, 2008).

υ
φ
η
ν
κ
ά
β
β
κ
π

Η μετάφραση των όρων και η κατασκευή του πίνακα έχει γίνει από το Αθανάσιο Σαμαρά για τις ανάγκες του πρώτου συνεδρίου του Εργαστηρίου Στρατηγικής Επικοινωνίας το 2012 και χρησιμοποιείται έκτοτε στις διαλέξεις του μαθήματος Ρητορική Επικοινωνία και Πειθώ. Η χρήση του πίνακα είναι με την άδεια του δημιουργού του.

π
ά
ν
ψ

Πίνακας 2: Τυπολογία Στρατηγικών Απολογίας

Denial	Στρατηγική της Άρνησης
Simple Denial	Στρατηγική της Άρνησης => α) Άρνηση της Πράξης (δεν έγινε τίποτα) β) Άρνηση της Ενοχής (έγινε αλλά δεν το έκανα εγώ)
Victimage or Shift the blame	Στρατηγική της Θυματοποίησης ή Στρατηγική του Εξίλασθήριου Θύματος ή Στρατηγική της Μετάθεσης Ευθύνης (δεν φταίω εγώ, φταίει κάποιος άλλος) + Στρατηγική του Θεματικού Διεμβολισμού (νέα κατηγορία: στήνω κατηγορία σε κάποιον άσχετο για άσχετο λόγο για να μην ασχολούνται με εμένα και τις πομπές μου, ούτος ή άλλως σε λίγο όλα θα έχουν ξεχαστεί)
Evading Responsibility	Στρατηγική Ελαχιστοποίησης (ή Απομείωσης) Ευθύνης (εγώ το έκανα αλλά δεν έφταιγα)
Provocations	Η Στρατηγική της Αντίδρασης σε Προκλήσεις (με προκάλεσε και αντέδρασα)
Defeasibility	Η Στρατηγική της Αδυναμίας Ελέγχου των Καταστάσεων (δεν ευθύνομαι γιατί δεν είχα επαρκή γνώση, πληροφόρηση, δεν μπορούσα να ελέγξω τα πράγματα)
Accidents	Η Στρατηγική του Ατυχήματος (Ατύχημα ήταν δεν φταίω, συμβαίνουν αυτά)
Good Intentions	Η Στρατηγική των Καλών Προθέσεων (Εγώ το έκανα αλλά όχι επί σκοπού, είχα καλές προθέσεις)
Reduce Offensiveness	Στρατηγικές Απομείωσης της Βλάβης (Εγώ το έκανα, εγώ φταίω αλλά τα πράγματα δεν είναι τόσο σοβαρά όσο φαίνονται)
Bolstering	Στρατηγική της Ενίσχυσης του Απολογούμενου, (Παρόλο που οι αρνητικές επιδράσεις της πράξης για την οποία απολογείται κάποιος δεν μεταβάλλονται με αυτή την στρατηγική η ανάδειξη της θετικής δράσης/εικόνας του απολογούμενου, μειώνει το αρνητικό πρόσημο της πράξης του. π.χ. χαμηλότερη ποινή λόγω προτέρου εντίμου βίου)
Minimization	Στρατηγική της Ελαχιστοποίησης, (η ζημία δεν είναι τόσο σοβαρή όσο εξ αρχής είχε φανεί)
Differentiation	Στρατηγικής της Διαφοροποίησης (Διαφοροποιείται η πράξη για την οποία κατηγορείται κάποιος από άλλες παρεμφερείς πράξεις αλλά με πιο αρνητικό πρόσημο. Ουσιαστικά η ανάδειξη των πιο αρνητικών διαφορετικών πράξεων είναι μία πράξη σύγκρισης που μειώνει της σχετική αξία της αρνητικής πράξης.
Transcendence	Στρατηγική της Υπέρβασης, {αποτελεί μορφή επαναπλαισίωσης (reframing – αλλαγής πλαισίου) η οποία αποσκοπεί στην επανερμηνεία της ίδιας της αρνητικής πράξης, συνήθως είναι η μορφή της αναγωγής σε ένα ευρύτερο θετικό κανονιστικό πλαίσιο π.χ. οι απολύσεις είναι απαραίτητες για να επιβιώσει η επιχείρηση, η μείωση μισθών είναι απαραίτητη για να μην χρεοκοπήσει η χώρα)
Attack Accuser	Στρατηγική της Αντεπίθεσης,
Compensation	Στρατηγική της Αποζημίωσης – Δωροδοκίας, (Ο απολογούμενος δεν αντιμετωπίζει τα πραγματικά παραγωγικά αίτια της βλάβης αλλά δίνει μία αποζημίωση εν είδη δώρου το οποίο αποσκοπεί να εξισορροπήσει την απώλεια χωρίς να επιλύει το πρόβλημα)
Corrective Action	Στρατηγική της Επανόρθωσης, (Ο απολογούμενος επανορθώνει, αντιμετωπίζει τα πραγματικά παραγωγικά αίτια τα οποία προκάλεσαν την βλάβη. Η πράξη της επανόρθωσης δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη και την παραδοχή της ενοχής)
Mortification	Στρατηγική της Πραγματικής Απολογίας ή της Συγγνώμης ή του Εξαγνισμού, {έφταιξα το αναγνωρίζω, είμαι συντετριμμένος, κατανοώ των πόνο που σου δημιούργησα, κατανοώ τους κοινωνικούς κανόνες που παρέβηκα, δεν θα το ξανακάνω, είμαι έτοιμος να επανορθώσω - συγχώρεσε με}

Οι 4 Σύνθετες Ρητορικές Στάσεις (Postures of Stances) κατά Ware & Linkugel (1973)	
Βασική τους παραδοχή ότι οι στρατηγικές απολογίας σπάνια χρησιμοποιούνται μεμονωμένα, το συνηθέστερο είναι να χρησιμοποιηθούν σε συνδυασμό	
1	Absolutive Στρατηγική της Άρνησης και Στρατηγικής της Διαφοροποίησης
2	Vindictive Υπερασπιστική Στάση: Στρατηγική της Άρνησης και Στρατηγικής της Υπέρβασης
3	Explanative Επεξηγηματική Στάση: Στρατηγική της Ενίσχυσης του Απολογούμενου και Στρατηγική της Διαφοροποίησης
4	Justificative Δικαιολογητική Στάση: Στρατηγική της Ενίσχυσης του Απολογούμενου και Στρατηγική της Υπέρβασης.

Με τους Ware & Linkugel (1973), οι στρατηγικές – τακτικές αποκατάστασης της εικόνας, σπάνια χρησιμοποιούνται μεμονωμένα, ενώ σε συνδυασμό είναι πιο αποτελεσματικές. Στην θεωρία τους οι πρώτοι, οργάνωσαν τις στρατηγικές και τις παραπάνω κατηγορίες σε συνδυασμούς και ρητορικές στάσεις. Συγκεκριμένα, η Στρατηγική της Άρνησης και η Στρατηγική της Διαφοροποίησης εντάσσονται στην κατηγορία του Εξαγνισμού ή της «άφεσης αμαρτιών» (Absolutive). Η Στρατηγική της Άρνησης σε συνδυασμό με την Στρατηγική της Υπέρβασης αποτελούν την Υπερασπιστική Στάση (Vindictive). Τέλος, η Στρατηγική της Ενίσχυσης του Απολογούμενου και η Στρατηγική της Διαφοροποίησης αποτελούν την Επεξηγηματική Στάση (Explanative) ενώ η Στρατηγική της Ενίσχυσης του Απολογούμενου σε συνδυασμό με την Στρατηγική της Υπέρβασης, αποτελούν την Δικαιολογητική Στάση (Justificative).

Οι παραπάνω στρατηγικές εργαλειοποιούνται με σκοπό την ανάλυση δηλώσεων που αποτελούν μέρος της ρητορικής στρατηγικής αντιμετώπισης μιας κρίσης και χρησιμοποιούνται στην εμπειρική ανάλυση ως βασικός άξονας πλαισίωσης της ρητορικής στρατηγικής των αντιπάλων που εμπλέκονται στην κρίση.

2.3.3 Η Θεωρία Απόδοσης Αιτιότητας

Η θεωρία απόδοσης αιτιότητας ως αναλυτικό εργαλείο εξυπηρετεί την αναζήτηση των αιτιών, η οποία καταλαμβάνει δεσπόζουσα θέση στην ανθρώπινη σκέψη, καθώς βοηθά στην κατανόηση του περιβάλλοντός μας και στην ερμηνεία και επηρεασμό της συμπεριφοράς των άλλων (Heider, 1958:20). Ο τρόπος με τον οποίο το άτομο οργανώνει και κωδικοποιεί τα μηνύματα, αποτελεί κομβικό σημείο για την ένταξή του σε κοινωνικές ομάδες, τις διαπροσωπικές του σχέσεις αλλά και την κοινωνική του ταυτότητα.

Η απόδοση αιτιών άπτεται άμεσα της λειτουργίας της αντίληψης ως ανθρώπινης λειτουργίας, καθώς επηρεάζει το κατά πόσο ο παρατηρητής θα θεωρήσει υπαίτιο μιας συμπεριφοράς τον ίδιο τον δρώντα ή το ευρύτερο περιβάλλον στο οποίο παρατηρείται η

σ
υ
μ
π
ε
ρ
ι
φ
ο

Εάν ένα πρόβλημα θεωρηθεί ότι διαθέτει σταθερά χαρακτηριστικά, αναμένεται η διαχρονική εμφάνισή του και θεωρείται ως δεδομένο. Αντιθέτως, εάν τα παραγωγικά αίτια θεωρηθούν μεταβλητά, τότε δημιουργείται η πεποίθηση ότι τα αίτια μπορούν να αντιμετωπιστούν ώστε να αποφευχθούν παρόμοια αρνητικά αποτελέσματα στο μέλλον, δημιουργώντας έτσι αισθήματα ελπίδας (Weiner, 1986). Η δυνατότητα ελέγχου αναφέρεται στο εάν το αίτιο βρίσκεται στον έλεγχο του δρώντος ή στον έλεγχο κάποιου άλλου ατόμου. Εάν σε περίπτωση αποτυχίας κυριαρχήσει η προσέγγιση ότι ο δρών δεν είχε ουσιαστικό έλεγχο, τότε απομειώνεται η ενοχή του. Σε αντίθετη περίπτωση, ο δρών θεωρείται υπαίτιος και αμφισβητείται πιο έντονα η ικανότητά του.

Τα αίτια κατηγοριοποιούνται βάσει των αιτιωδών διαστάσεων τους, οι οποίες είναι: πρώτον, η ικανότητα (εσωτερικό, σταθερό και μη ελεγχόμενο αίτιο), δεύτερον, η προσπάθεια (εσωτερικό, ασταθές και μη ελεγχόμενο), τρίτον, η δυσκολία έργου (εξωτερικό, σταθερό και μη ελεγχόμενο) και τέταρτον, η τύχη (εξωτερικό, ασταθές και μη ελεγχόμενο αίτιο). Το στοιχείο της σταθερότητας φέρει σημαίνουσα διάσταση, καθώς τα αίτια που θα επιλέξει ένα άτομο για να εξηγήσει μια συμπεριφορά, αποτελούν κίνητρα ή αντικίνητρα για τη μελλοντική του κρίση. Επομένως η επιλογή σταθερών ή μεταβλητών καθώς και εσωτερικών ή εξωτερικών παραγόντων στη διερεύνηση των παραγωγικών αιτιών αποτελεί ένα εργαλείο το οποίο εξυπηρετεί στη διαχείριση της εικόνας (Τάκας & Σαμαράς, 2015).

2.3.4 Ανάταξη Εικόνας

Στην εφαρμογή της στρατηγικής αποκατάστασης εικόνας η τριγωνική σχέση που αναλύθηκε νωρίτερα σχετικά με τον απολογητικό λόγο, παραμένει, αλλά μεταβάλλονται οι κορυφές του τριγώνου και σχηματίζονται ως εξής: ο Επιτιθέμενος, ο Αμυνόμενος και το Ακροατήριο. Η απολογία δεν κινητοποιείται από μία αδικία που έχει διαπράξει ο θύτης αλλά από μία κατηγορία, μία ρητορική επίθεση, που υφίσταται ο αμυνόμενος. Ο βασικός στόχος δεν είναι η αποκατάσταση της σχέσης επιτιθέμενου και αμυνόμενου αλλά η αποκατάσταση της εικόνας που έχει το ακροατήριο για τον αμυνόμενο, δηλαδή η εικόνα που έχει το ακροατήριο

γ

ι

Η θεωρία αποκατάστασης εικόνας στηρίζεται σε τέσσερα αξιώματα. Πρώτον, η επικοινωνία είναι εμπρόθετη και προσανατολισμένη στην επίτευξη στόχων· δεύτερον, στρατηγικός στόχος της επικοινωνίας είναι η διατήρηση θετικής εικόνας· τρίτον, η εικόνα αποδομείται από κατηγορίες για επιλήψιμη συμπεριφορά και τέταρτον, οι στρατηγικές απολογίας έχουν

τ

η

Η θεωρία απόδοσης ευθύνης προκαλεί την ενεργοποίηση των στρατηγικών απολογίας. Μόλις η κρίση ξεσπά, εγείρονται ερωτήματα για το ποιος φέρει την ευθύνη, ποιος την προκάλεσε. Κατά το ξέσπασμα μιας κρίσης, πάντοτε υπάρχει απόδοση ευθύνης σε ένα ή

ε

ά

μ

έ

περισσότερα υποκείμενα και αυτή με την σειρά της, κινητοποιεί τις στρατηγικές απολογίας ή αποκατάστασης της εικόνας. Όταν η ανάταξη της εικόνας μέσω της απολογίας δεν επιτυγχάνεται, τότε επιστρατεύονται στρατηγικές πλαisiώσης με στόχο τον (επανα)προσδιορισμό της ευθύνης (Brändström, Kuipers, Daléus, 2005:03). Επιπλέον, Οι δρώντες μπορούν να χαρακτηρίσουν την κρίση ως μεμονωμένο περιστατικό στο άλλοτε λειτουργικό σύστημα ή ως ένα περιστατικό που οφείλεται στην όλη αποτυχία του συστήματος (Brändström κ.ά, 2005:04).

Η δεύτερη στρατηγική, η στρατηγική του οργανωτικού ή επιχειρησιακού λάθους αποδίδει την κρίση σε ένα περιστατικό το οποίο παράχθηκε από «πολλούς δρώντες» και επομένως είναι δύσκολο να αποδοθούν συγκεκριμένες ευθύνες. Η τρίτη στρατηγική, η στρατηγική του σχεδιαστή πολιτικής αποδίδει την ευθύνη στους σχεδιαστές πολιτικής, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την διαμόρφωση ελαττωματικών πολιτικών και την ανοχή τους σε λανθασμένες εφαρμογές πολιτικής. Η διαφορά με την πρώτη στρατηγική βρίσκεται στην ιεραρχία. Μπορεί κανείς να «παίξει» με την απόδοση ευθυνών στην ιεραρχία ενός συστήματος. Το εξιλαστήριο θύμα της πρώτης κατηγορίας αποτελεί θύμα χαμηλής ιεραρχίας ενώ της τρίτης, θύμα ανώτερης ιεραρχίας. Αυτή η διαφορά είναι ανάλογη με το κόστος που θα έχει στην συνολική εικόνα της κυβέρνησης ή επιχείρησης που βιώνει την κρίση .

Τέλος, η τέταρτη στρατηγική, η στρατηγική του ενδημικού συστημικού λάθους ρίχνει τις ευθύνες στα συνολικά προβλήματα του συστήματος που φυσικά θα πρέπει κάποια στιγμή να επιλυθούν ή γενικά είναι δύσκολο να επιλυθούν.

Οι στρατηγικές αυτές μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες. Η πρώτη και η τρίτη ανήκουν στην κατηγορία του «Ανθρώπινου λάθους», ενώ η δεύτερη και η τέταρτη στην κατηγορία του «Συστημικού λάθους» Οι πρώτες δύο στρατηγικές εντάσσονται στην περίπτωση του επιχειρησιακού λάθους μικρού – χαμηλού επιπέδου στην ιεραρχία και αποτελούν απλώς ένα τυχαίο συμβάν. Αντίθετα, οι άλλες δύο εντάσσονται στα στρατηγικά λάθη της πολιτικής ηγεσίας και αποτελούν πιο σοβαρές περιπτώσεις με μεγαλύτερο αντίκτυπο στην υψηλή ιεραρχία του συστήματος (Brändström κ.ά., 2005 : 5-6). Οι δύο αυτές κατηγορίες δείχνουν και την δυνατότητα χειρισμού της κατάστασης. Συγκεκριμένα, στην κατηγορία του «Ανθρώπινου λάθους» υπάρχει κάποιος υπαίτιος που μπορεί να τιμωρηθεί για τις πράξεις ή τις παραλήψεις του. Αντίθετα, στην κατηγορία του «Συστημικού λάθους», οι υπαίτιοι μπορεί να την «γλιτώσουν» αφού οι κατηγορίες βαρύνουν ένα ολόκληρο σύστημα και επομένως είναι πιο γενικές.

Το σημαντικό σε αυτήν την διαδικασία είναι πως η μετάθεση ευθυνών σε άλλους δρώντες βοηθάει πολλές φορές την ηγεσία να δράσει ανενόχλητη και απαλλαγμένη από προσπάθειες υπεράσπισης και διαχείρισης κρίσεων. Επιπλέον , με αυτήν την διαδικασία η ηγεσία έχει την δυνατότητα να διατηρήσει ή και να συσπειρώσει γύρω της το κοινό αφού αυτό έχει πειστεί

ότι η κυβέρνηση δεν αποτελεί τον υπαίτιο του προβλήματος και κατά συνέπεια μπορεί να διαχειριστεί την κρίση αποτελεσματικότερα.

Συνήθως τα ΜΜΕ είναι αυτά που παίζουν το λεγόμενο παίγνιο της ευθύνης και επιχειρούν να αποδώσουν ευθύνες στους πολιτικούς δρώντες. Τέτοιες τακτικές απόδοσης ευθυνών παίζουν σημαντικό ρόλο και έχουν μεγάλη επιρροή στην κοινή γνώμη (Sniderman, κ.ά. 1991). Γενικότερα, η απόδοση ευθύνης αποτελεί μια κοινωνική εξήγηση των γεγονότων.

Τρεις είναι οι βασικές στρατηγικές πλαισίωσης, σύμφωνα με την βιβλιογραφία που χρησιμοποιούνται σε τέτοιες περιπτώσεις: α) απεικόνιση των γεγονότων ως παραβίαση των θεμελιωδών δημοσίων αξιών β) απεικόνιση των γεγονότων ως επιχειρησιακές συμπτώσεις ή ως αποτέλεσμα ενδημικών προβλημάτων και γ) ως αποτέλεσμα που προκλήθηκε από κάποιον δρώντα ή και μερίδα ανθρώπων.

Ο βαθμός που θα χρησιμοποιηθεί η εκάστοτε πλαισίωση εξαρτάται από την πολιτική και κοινωνική συζήτηση που θα ξεκινήσει αμέσως μετά το ξέσπασμα της κρίσης και θα επιχειρήσει να αποδώσει ευθύνες. Οι διαφορετικές απόψεις οι οποίες εκφράζονται θα προσπαθήσουν να κυριαρχήσουν στην πολιτική συζήτηση (Brändström κ.ά., 2016).

Στο πρώτο και δεύτερο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας παρουσιάστηκε συνοπτικά το θεωρητικό πλαίσιο που αφορά στην ανάταξη εικόνας των δρώντων, στο πλαίσιο μιας κρίσης, μέσω των στρατηγικών απολογίας και των στρατηγικών ανάταξης εικόνας. Στο επόμενο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί το χρονικό της πολιτικής κρίσης που έπληξε τις ΗΠΑ τον Ιανουάριο του 2021, οι αιτίες που την προκάλεσαν και οι δρώντες, μέσα από τις δημόσιες δηλώσεις τους. Η κρίση δομείται σε επίπεδο προσωπικό, σε επίπεδο πολιτικών κομμάτων αλλά και σε εθνικό επίπεδο και αναλύονται στρατηγικές που αφορούν σε κατηγορία, επίθεση, άμυνα, απολογία και ανάταξη εικόνας.

Κεφάλαιο 3: Το Ιστορικό Πλαίσιο - Η Εισβολή στο Καπιτώλιο των ΗΠΑ

Εισαγωγή

Το απόγευμα της 6ης Ιανουαρίου 2021, το Καπιτώλιο των Ηνωμένων Πολιτειών στην Ουάσιγκτον δέχτηκε βίαιη επίθεση από πλήθος υποστηρικτών του προέδρου Ντόναλντ Τραμπ. Η διαμαρτυρία που κατέληξε σε εξέγερση είχε αρχίσει να κινητοποιείται από τον Τραμπ από τον Δεκέμβριο του 2020. Κάνοντας χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ο τότε Πρόεδρος των ΗΠΑ ξεκίνησε να παρακινεί τους υποστηρικτές του σε διαμαρτυρία ενάντια στην αλλοίωση του αποτελέσματος των Αμερικανικών εκλογών του 2020 από τους Δημοκρατικούς και στην αμφισβήτηση της ήττας του από τον Τζο Μπάιντεν.²

Ο Αντιπρόεδρος των ΗΠΑ και επικεφαλής της συνεδρίασης, Μάικλ Πενς κλήθηκε από τον Τραμπ «να κάνει το σωστό» και να ακυρώσει το αποτέλεσμα. Ο Μ. Πενς ωστόσο, αρνήθηκε να αντιταχθεί στο αποτέλεσμα των εκλογών και την πιστοποίηση της νίκης του Τζο Μπάιντεν στις προεδρικές εκλογές.³ Ο Πρόεδρος της Ρεπουμπλικανικής πλειοψηφίας στη Γερουσία, Μιτς Μακόνελ επίσης αντιτάχθηκε στις απόπειρες απόρριψης των εκλογικών αποτελεσμάτων.⁴ Ταυτόχρονα, έξω από το Καπιτώλιο άρχισαν να εκτυλίσσονται επεισόδια μεταξύ των υποστηρικτών του Τράμπ και της αστυνομίας, ενώ, η Βουλή των Αντιπροσώπων και η Γερουσία διέκοψαν την κοινή συνεδρίαση. Οι διαδηλωτές εισήλθαν στο κτήριο με σημαίες και συνθήματα υπέρ της νίκης του Τραμπ.

Σκηνές χάους εκτυλίχθηκαν στην Ουάσιγκτον όταν, ο συγκεντρωμένος όχλος, διαμαρτυρόμενος για αλλοίωση του εκλογικού αποτελέσματος, προσπάθησε να ανατρέψει την ήττα του Τραμπ στις προεδρικές εκλογές του 2020, διακόπτοντας την συνεδρίαση του Κογκρέσου και της Γερουσίας, σχετικά με την κύρωση της καταμέτρησης των ψήφων και την επισημοποίηση της νίκης του εκλεγμένου προέδρου, Τζο Μπάιντεν (Luke, 2021:5). Παρόλο που οι πόρτες του Καπιτωλίου έκλεισαν, κατά την διάρκεια της επίθεσης, μέλη του Κογκρέσου κινδύνευαν, καθώς μέσα στο χώρο εκτυλίχθηκαν περιστατικά βίας, ακόμα και πυροβολισμοί. Μετά και την κινητοποίηση της Εθνοφρουράς, τα μέλη του Κογκρέσου και το προσωπικό απομακρύνθηκαν, ενώ οι ταραξίες κατέλαβαν και βανδάλισαν το κτίριο για αρκετές ώρες.⁵

² BBC (13.2.2021) "Capitol riots timeline: The evidence presented against Trump"

³ CNN (6.1.2021) "Trump's presidency ends with American carnage"

⁴ USA Today (6.1.2021) "It would damage our republic forever': McConnell rebukes attempt to overturn election"

⁵ AP News (6.1.2021) "Pro-Trump mob storms US Capitol in bid to overturn election"

Η διαχείριση της επίθεσης στο Καπιτώλιο από τον ίδιο τον Τράμπ που συνταυτίστηκε με προκλητικές, προσωποκεντρικές και μονομερείς δημόσιες δηλώσεις συνδέθηκε άρρηκτα με την αμφισβήτηση της ασφάλειας της Αμερικανικής Δημοκρατίας, προκαλώντας την παγκόσμια προσοχή και κατακραυγή ευρέως από πολιτικούς ηγέτες και οργανώσεις τόσο στις Ηνωμένες Πολιτείες όσο και διεθνώς. Οι κατηγορίες με τις οποίες ήρθε αντιμέτωπος ο Τραμπ, όπως αυτή της υποκίνησης των γεγονότων της εισβολής στο Καπιτώλιο και από την άλλη οι επιθέσεις που εξαπέλυσε κατά των πολιτικών του αντιπάλων για δολιοφθορά στην εκλογική διαδικασία ευνοούν τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο η εμπρόθετη χρήση ρητορικών σχημάτων που συνιστούν την επίθεση, την άμυνα αλλά και η χρήση στρατηγικών απολογίας πυροδοτούνται κατά τη διάρκεια μιας εσωτερικής κρίσης.

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται οι συνθήκες που προηγήθηκαν της εξέγερσης και οδήγησαν σε αυτήν και αναλύεται η προσέγγιση των καθοριστικών δρώντων σε σχέση με τα γεγονότα. Περιγράφονται η δράση, οι δηλώσεις και η στάση του απερχόμενου Προέδρου, οι δηλώσεις και η δράση των πολιτικών του αντιπάλων αλλά και των Συντηρητικών που αντιστρατεύθηκαν στην πεποίθησή του περί διαστρέβλωσης του εκλογικού αποτελέσματος από τους Δημοκρατικούς. Επιπρόσθετα, λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των δημοσιευμάτων των αμερικανικών μέσων ενημέρωσης κατά τη διάρκεια των γεγονότων, στα οποία ανάλογα με το μέσο, είτε αναπαράγονταν οι θέσεις των Δημοκρατικών, των πολιτικών αντιπάλων του Τραμπ αλλά και των Συντηρητικών που αντιτάχθηκαν στις θέσεις του, είτε υπήρχε έμμεση προτροπή για υποστήριξη του Ντόναλντ Τραμπ, μέσω της επανεξέτασης των κατηγοριών σε βάρος του, όπως και των οπαδών και των Συντηρητικών που στάθηκαν υπέρ του, μετά τα γεγονότα στο Καπιτώλιο.

3.1 Ο ρόλος του Ντόναλντ Τραμπ στην παρακίνηση της επίθεσης

Ο τέως Πρόεδρος Τραμπ, σε μια παρατεταμένη προσπάθεια να ανατρέψει τα αποτελέσματα των προεδρικών εκλογών του 2020 και να διατηρήσει τον έλεγχο της εξουσίας, πέρασε μήνες υποστηρίζοντας ψευδώς ότι «κέρδισε με συντριπτική πλειοψηφία», ότι οι εκλογές «είχαν κλαπεί» και ότι τα επίσημα αποτελέσματα είναι προϊόν δολιοφθοράς προς την επανεκλογή του. Επιπλέον δήλωνε ότι η αποδοχή αυτών των αποτελεσμάτων θα αποτελούσε υπαρξιακή απειλή για τη χώρα, τη δημοκρατία της και τις πολιτικές ελευθερίες των υποστηρικτών του.⁶

Χρησιμοποιώντας νομικά εργαλεία και τεχνάσματα, προσπάθησε να ανατρέψει το εκλογικό αποτέλεσμα. Ταυτόχρονα, η δημοσιότητα και η ασάφεια της τελικής έκβασης των εκλογών έδωσαν πρόσφορο έδαφος στην παραπληροφόρηση των πολιτών και στην διάδοση διαφόρων θεωριών συνωμοσίας, οι οποίες στήριζαν τον ισχυρισμό του Προέδρου.⁷

⁶ USA Today (6.1.2021) “President Donald Trump's failed efforts to overturn the election”

⁷ Wash. Post (13.11.2020) “Federal prosecutors assigned to monitor election malfeasance tell Barr they see no evidence of substantial irregularities”

Η τακτική της παραπληροφόρησης και του θορύβου γύρω από την επανεκλογή του Τραμπ συσπείρωναν τους υποστηρικτές του και ισχυροποιούσαν το αίτημα του απερχόμενου Προέδρου για να «ξεσκεπαστεί η απάτη». Γύρω από την προτροπή του «βρείτε την απάτη», άλλοτε εξαπολύοντας απειλές προς τους θεσμικούς και άλλοτε με την προοπτική ηρωοποίησής τους, πίεζε προς όλες τις κατευθύνσεις για την θετική προς εκείνον έκβαση του εκλογικού αποτελέσματος.⁸

Όλο αυτό το διάστημα, οι νομικές προσπάθειες του Τραμπ συνοδεύονταν από ρητορική επηρεασμού των υποστηρικτών του μέσα από τους προσωπικούς του λογαριασμούς στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, καθώς και μέσα από τις δημόσιες δηλώσεις του. Αυτός είναι και ο λόγος που ο ίδιος χρησιμοποίησε το Twitter για να ενισχύσει την ατζέντα του και να θέσει τις ατζέντες των αντιπάλων του. Μιλούσε από το πρωί μέχρι το βράδυ και πάντα με την προσδοκία ότι ένα ακόμη Tweet ή ένα ακόμη ράλι διάδοσης ψευδών ειδήσεων θα μπορούσε να διατηρήσει την πολιτική του μαγεία (Hart, 2021).

Στις 22 Δεκεμβρίου 2020 έγραψε στο Twitter: «Η αλήθεια είναι ότι κερδίσαμε τις εκλογές με συντριπτική πλειοψηφία. Τις κερδίσαμε ευρέως.»⁹ Και συνεχίζει τις επόμενες ημέρες τους ισχυρισμούς τους για «κλοπή και απάτη»:

«Οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν περισσότερες ψήφους από ό,τι ψηφοφόρους. Οι ψήφοι δεν επιβεβαιώνονται. Η εκλογές είναι υπό αμφισβήτηση!»¹⁰

Χαρακτηριστική είναι η ανάρτησή του μια εβδομάδα πριν από τα Χριστούγεννα:

«Μεγάλη διαμαρτυρία στην Ουάσιγκτον στις 6 Ιανουαρίου. Να είστε εκεί, θα είναι άγριο! Θα είμαι εκεί, θα είναι μια ιστορική ημέρα.»¹¹

Η πρόσκληση αυτή για συμμετοχή στην συγκέντρωση της 6ης Ιανουαρίου 2021 διαδόθηκε μεταξύ των οπαδών του Τραμπ στα κοινωνικά μέσα με μια προτροπή για χρήση βίας. (Barry, McIntire & Rosenberg, 2020). Η χρήση ρητορικών στρατηγικών υποκίνησης των οπαδών του, επίθεσης κατά του αντιπάλου του και εκτόξευσης απειλών για χρήση βίας, οδήγησαν

⁸ Washington Post (9.1.2021) "Trump pressured a Georgia elections investigator in a separate call legal experts say could amount to obstruction"

⁹ "I WON THE ELECTION IN A LANDSLIDE, but remember, I only think in terms of legal votes", Twitter (13.12.2020) Donald J. Trump (@realDonaldTrump)

¹⁰ "In all Swing State cases, there are far more votes than are necessary to win the State, and the Election itself. Therefore, VOTES CANNOT BE CERTIFIED. THIS ELECTION IS UNDER PROTEST!", Twitter (17.12.2020) Donald J. Trump (@realDonaldTrump)

¹¹ «JANUARY SIXTH, SEE YOU IN DC! It will be wild. That would be a day history won't forget.", Twitter (19.12.2020) Donald J. Trump (@realDonaldTrump)

χιλιάδες υποστηρικτές του¹² να συγκεντρωθούν στην Ουάσιγκτον, στις 6 Ιανουαρίου 2021, για να διαμαρτυρηθούν και να υποστηρίξουν τον ψευδή ισχυρισμό του ότι οι εκλογές του 2020: «είχαν κλαπεί από τολμηρούς ριζοσπάστες αριστερούς Δημοκρατικούς»¹³ απαιτώντας από τον Αντιπρόεδρο, Μάικ Πενς και το Κογκρέσο να απορρίψουν τη νίκη του Τζο Μπάιντεν¹⁴.

Ήδη από τον προηγούμενο Δεκέμβριο, ο πρόεδρος Τραμπ άρχισε να διαδίδει τον ψευδή ισχυρισμό ότι ο αντιπρόεδρος Μ. Πενς είχε τη μονομερή εξουσία να απορρίψει τα αποτελέσματα του Εκλογικού Συμβουλίου διαδίδοντας ότι:

«Εάν ο Μάικ Πενς κάνει το σωστό, κερδίζουμε τις εκλογές, γίνομαι ξανά Πρόεδρος και εσείς θα είστε οι πιο ευτυχημένοι άνθρωποι. Ο Μάικ Πενς θα χρειαστεί να μας βοηθήσει και αν δεν το κάνει, αυτή θα είναι μια θλιβερή μέρα για τη χώρα μας, μετά την λήψη αντισυνταγματικών μέτρων για την αλλαγή του εκλογικού αποτελέσματος.»¹⁵

Για να ενισχύσει την πίεση στον Αντιπρόεδρό του, ο Πρόεδρος Τραμπ επανειλημμένα του επιτέθηκε δημόσια και ιδιωτικά, χαρακτηρίζοντας τον «άπιστο», επειδή δεν έλαβε τα αντισυνταγματικά μέτρα που ο ίδιος απαιτούσε, για να αλλάξει το εκλογικό αποτέλεσμα.¹⁶

Καθώς ο Πρόεδρος Τραμπ ενισχύει τη ρητορική και τους ψευδείς ισχυρισμούς του, οι υποστηρικτές του πιστεύουν ότι η δημοκρατική διαδικασία των εκλογών, με τον τρόπο που εκτυλίσσεται, αποτελεί απειλή για τη χώρα και απαιτεί παρέμβαση.

Μέχρι τις 6 Ιανουαρίου, μέσα από την παραπληροφόρηση και τις συνεχείς δηλώσεις του στα Μ.Μ.Ε. και στα κοινωνικά δίκτυα, είχε κατορθώσει να δημιουργήσει ένα σύνολο από χιλιάδες υποστηρικτές του, ξεσηκωμένο και έτοιμο να εμποδίσει την εκλογή, εάν ο Αντιπρόεδρος Πενς αρνιόταν να αναλάβει αντισυνταγματική δράση στο ρόλο του ως Πρόεδρου της Κοινής Συνόδου του Κογκρέσου και της Γερουσίας. Χαρακτηριστικά, το πρωί της 6ης Ιανουαρίου, ημέρα που εκδηλώθηκε η εξέγερση, ο Τράμπ έκανε «Tweet» δώδεκα φορές συνεχίζοντας να διαδίδει ψευδείς ισχυρισμούς ότι οι εκλογές ήταν «παραπονημένες» και ενθάρρυνε τους υποστηρικτές του να «πολεμήσουν» και «να είναι ισχυροί».¹⁷

¹² The Conversation (8.1.2021) "It is difficult, if not impossible, to estimate the size of the crowd that stormed Capitol Hill"

¹³ "Our election victory stolen by emboldened radical-left Democrats", NPR Org. (10.2.2021) "Read Trump's Jan. 6 Speech, A Key Part Of Impeachment Trial"

¹⁴ CNN (7.1.2021) "Trump pressured Pence to engineer a coup, then put the VP in danger, source says"

¹⁵ "If Mike Pence does the right thing we win the election. All Vice President Pence has to do is send it back to the states to recertify and we become president and you are the happiest people. Mike Pence is going to have to come through for us," Trump said, "and if he doesn't, it's a sad day for our country.", PBS Org. (6.1.2021) "Read Pence's full letter saying he can't claim 'unilateral authority' to reject electoral votes"

¹⁶ Twitter (6.1.2021) Donald J. Trump (@realDonaldTrump)

¹⁷ Twitter (6.1.2021) Donald J. Trump (@realDonaldTrump)

Το ραντεβού με τους υποστηρικτές του είχε δοθεί στην «Έλλειψη», μερικές εκατοντάδες μέτρα από το Καπιτώλιο, με τον ίδιο σε ρόλο κεντρικού ομιλητή. Με βασικό σύνθημα το «Σώστε την Αμερική», ο Τραμπ υποκίνησε την διαμαρτυρία επαναλαμβάνοντας τους ψευδείς ισχυρισμούς για εκλογικές παρατυπίες, αναφέροντας μεταξύ άλλων:

«Όλοι εμείς εδώ σήμερα δεν θέλουμε να δούμε την εκλογική μας νίκη να κλέβεται από τολμηρούς και ριζοσπαστικούς αριστερούς Δημοκράτες... Δεν θα τα παρατήσουμε ποτέ. Δεν θα το παραδεχτούμε ποτέ. Δεν θα συμβεί. Δεν θα τα παρατήσουμε όταν πρόκειται για κλοπή... Η χώρα μας έχει χορτάσει. Δεν θα το αντέξουμε άλλο, και αυτό είναι το θέμα... Και για να χρησιμοποιήσουμε έναν αγαπημένο όρο που όλοι εσείς ενστερνιστήκατε, θα σταματήσουμε την κλοπή... Δεν θα τους αφήσουμε να φιμώσουν τις φωνές σας. Δεν πρόκειται να το αφήσουμε να συμβεί. Θέλουμε να είμαστε σεβαστοί από όλους, συμπεριλαμβανομένων των κακών ανθρώπων. Θα πρέπει να παλέψουμε πολύ σκληρότερα και ο Μάικ Πενς θα πρέπει να δράσει για εμάς. Αν δεν το κάνει, θα είναι μια θλιβερή μέρα για τη χώρα μας, επειδή ορκίστηκε να τηρήσει το Σύνταγμα μας. Τώρα εναπόκειται στο Κογκρέσο να αντιμετωπίσει αυτήν την άθλια επίθεση στη δημοκρατία μας. Μετά από αυτό, θα πάμε κάτω και θα είμαι εκεί μαζί σας.»¹⁸

Με χρήση ρητορικής που επικαλείται την διασπορά του φόβου, ο Τραμπ θίγει την σταθερότητα, την ασφάλεια και το αίσθημα της κρατικής υπερηφάνειας, ωθεί το πλήθος στην υιοθέτηση πολεμικής στάσης ενάντια στην θεσμική διαδικασία που λάμβανε χώρα την δεδομένη στιγμή στο Καπιτώλιο.

Κατά την διάρκεια αλλά και μετά την ομιλία του, χιλιάδες παρευρισκόμενοι περπάτησαν προς το Καπιτώλιο και εκατοντάδες παραβίασαν τους περιορισμούς της αστυνομίας, εισβάλλοντας στο κτίριο, καθώς το Κογκρέσο ξεκινούσε την καταμέτρηση των εκλογικών ψήφων.¹⁹ Όσοι εισέβαλαν στο κτίριο, βανδάλιζαν και λεηλατούσαν για αρκετές ώρες, Επιτέθηκαν σε αστυνομικούς και δημοσιογράφους και προσπάθησαν να εντοπίσουν και να συλλάβουν τα μέλη του Κογκρέσου. Στις 4:17 μ.μ. της 6ης Ιανουαρίου 2021, λίγες ώρες μετά την εισβολή στο Καπιτώλιο, μέσα από ένα βίντεο στο Twitter, ο Τραμπ επανέλαβε ότι οι

¹⁸ "All of us here today do not want to see our election victory stolen by emboldened radical-left Democrats, which is what they're doing. And stolen by the fake news media. That's what they've done and what they're doing. We will never give up, we will never concede. It doesn't happen. You don't concede when there's theft involved. Our country has had enough. We will not take it anymore and that's what this is all about. And to use a favorite term that all of you people really came up with: We will stop the steal. Today I will lay out just some of the evidence proving that we won this election and we won it by a landslide. This was not a close election. Because if Mike Pence does the right thing, we win the election. All he has to do, all this is, this is from the number one, or certainly one of the top, Constitutional lawyers in our country. He has the absolute right to do it. We're supposed to protect our country, support our country, support our Constitution, and protect our constitution. Now, it is up to Congress to confront this egregious assault on our democracy. And after this, we're going to walk down, and I'll be there with you, we're going to walk down, we're going to walk down. US News (13.1.2021) "Transcript of Trump's Speech at Rally Before US Capitol Riot"

¹⁹ Business Insider (7.1.2021) "A timeline of how Trump incited his followers to storm the Capitol and attempt a coup"

εκλογές ήταν "δόλιες", αλλά, απευθυνόμενος στους υποστηρικτές του, είπε να "πάνε σπίτι ειρηνικά".²⁰

Πάνω από δύο ώρες μετά την αρχική παραβίαση του Καπιτωλίου και αρκετά μετά την πολιορκία, ο Πρόεδρος κυκλοφόρησε στους προσωπικούς του λογαριασμούς στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης ένα βίντεο προ-κινηματογραφημένο και βάσει σεναρίου, το οποίο περιλάμβανε μια έκκληση για επιστροφή στην «ειρήνη, τον νόμο και την τάξη» καταλήγοντας με την προτροπή «πρέπει να πάτε σπίτι σας τώρα». Σε αυτό το βίντεο, ωστόσο, συνέχισε να επαναλαμβάνει τους ισχυρισμούς του για απάτη στις εκλογές, δηλώνοντας ότι οι εκλογές "κλάπηκαν". Επιπλέον, ο Πρόεδρος περιλάμβανε ένα σαφές μήνυμα υποστήριξης και αγάπης για τους εξεγερμένους, οι οποίοι εξακολουθούσαν να καταστρέφουν το κτίριο του Καπιτωλίου, λέγοντας τους «σας αγαπάμε, είστε πολύ ξεχωριστοί». Συγκεκριμένα, ο πρόεδρος Τραμπ είπε στους εξεγερμένους:

«Ξέρω τον πόνο σας. Ξέρω ότι έχετε πληγωθεί. Είχαμε νικήσει τις εκλογές που μας έκλεψαν. Ήταν μια συντριπτική εκλογή μας και όλοι το γνωρίζουν, ειδικά η άλλη πλευρά. Αλλά πρέπει να γυρίσετε σπίτι τώρα. Πρέπει να έχουμε ειρήνη. Πρέπει να έχουμε νόμο και τάξη. ... Πηγαίνετε λοιπόν σπίτι. Σας αγαπάμε, είστε πολύ ξεχωριστοί. ... Ξέρω πώς αισθάνεστε. Αλλά πηγαίνετε σπίτι σας και πήγαίτε σπίτι με ειρήνη.»²¹

Παρά την αργοπορημένη του παρέμβαση, τα γεγονότα συνεχίστηκαν ως το απόγευμα, ενώ το Καπιτώλιο εκκαθαρίστηκε από τους ταραξίες μέχρι τα μεσάνυχτα και η καταμέτρηση των εκλογικών ψήφων ξανάρχισε και ολοκληρώθηκε τις πρώτες πρωινές ώρες της 7ης Ιανουαρίου 2021. Ο Αντιπρόεδρος Πενς ανακήρυξε νικητές τον εκλεγμένο Πρόεδρο Μπάιντεν και την εκλεγμένη Αντιπρόεδρο, Καμάλα Χάρις και επιβεβαίωσε ότι θα αναλάβουν τα καθήκοντά τους στις 20 Ιανουαρίου 2021.²²

Βρισκόμενος υπό την πίεση των κατηγοριών ότι υποκίνησε την επίθεση, την απειλή απομάκρυνσης και πολλές παραιτήσεις, ο Τραμπ δεσμεύτηκε αργότερα την ίδια ημέρα, σε τηλεοπτική του δήλωση, για μια ομαλή μετάβαση της εξουσίας.²³ Όπως οι προκάτοχοί του, έτσι και ο Πρόεδρος Τραμπ, ορκίστηκε να «διαφυλάττει, να προστατεύει και να υπερασπίζεται στο Σύνταγμα των ΗΠΑ. Ωστόσο, στις 6 Ιανουαρίου, αφού υποκίνησε τη βίαιη επίθεση ενάντια στο Κογκρέσο για να ανακόψει την επικύρωση των εκλογικών αποτελεσμάτων, ο Πρόεδρος απέτυχε να τιμήσει τον όρκο του. Και αντί απολογίας ή

²⁰ CNN(7.1.2021) US Capitol secured, "4 dead after rioters stormed the halls of Congress to block Biden's win"

²¹ "I know you pain, I know you hurt. We had an election that was stolen from us. It was a landslide election and everyone knows it, especially on the other side. But you have to go home now. You have to have peace. We have to have law and order... So go home. We love you, you are very special... I know how you feel, but go home in peace.", CNN videos (6.1.2021) "President Trump tells rioters at Capitol to 'go home'"

²² CBS (7.1.2021) "Pence announces Biden's victory after Congress completes electoral count"

²³ CNN edition (8.1.2021) "Trump publicly acknowledges he won't serve a second term a day after inciting mob"

αποκήρυξης των εξεγερμένων, τους «αγκάλιασε» και τους εξέφρασε τον θαυμασμό της Προεδρίας για τις βίαιες πράξεις τους. Από τα γεγονότα της 6ης Ιανουαρίου και μετά, ο Πρόεδρος Τραμπ δεν έδειξε καμία μεταμέλεια για τον ρόλο του στην πρόκληση της επίθεσης στην έδρα της κυβέρνησης. Αντίθετα, επέμεινε και εξακολούθησε να δηλώνει στους δημοσιογράφους ημέρες αργότερα ότι η ομιλία του πριν από την εξέγερση ήταν "εντελώς κατάλληλη".²⁴

Στις 11 Ιανουαρίου 2021 και στις 13 Ιανουαρίου 2021 η Βουλή ψήφισε υπέρ της παραπομπής του απερχόμενου Προέδρου σε δίκη για παρακίνηση της επίθεσης στο Καπιτώλιο και διακινδύνευσης της λειτουργίας των θεσμών της αμερικανικής Δημοκρατίας.²⁵ Η δίκη κατηγορίας του Τραμπ, του 45ου προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών, ξεκίνησε στις 9 Φεβρουαρίου 2021 και ολοκληρώθηκε με την αθώωσή του στις 13 Φεβρουαρίου 2021. Το άρθρο της παραπομπής αφορούσε τις προσπάθειες του Τραμπ να διασπείρει ψευδείς ισχυρισμούς για την διαφάνεια και τα αποτελέσματα των προεδρικών εκλογών του 2020, να ανατρέψει τα αποτελέσματα τους και την κατηγορία για την συμβολή του στην υποκίνηση της επίθεσης στο Καπιτώλιο στην Ουάσινγκτον, ενώ το Κογκρέσο είχε συγκληθεί για να μετρήσει τις εκλογικές ψήφους και να πιστοποιήσει τη νίκη του Τζο Μπάιντεν και της Καμάλα Χάρις.²⁶

Στις 13 Φεβρουαρίου 2021, ο τέως Πρόεδρος των ΗΠΑ, Τραμπ αθώωθηκε από το Κογκρέσο για τις κατηγορίες που του είχαν απαγγελθεί.²⁷ Απόλυτα αμετανόητος και εμμένων σε όσα διέδιδε πριν από την εξέγερση της 6ης Ιανουαρίου δήλωσε σχολιάζοντας την αθώωση του:

«Πάντα ήμουν και θα είμαι, πρωταθλητής στην προάσπιση του ακλόνητου κράτους δικαίου, των ηρώων της επιβολής του νόμου και του δικαιώματος των Αμερικανών να συζητούν ειρηνικά τα ζητήματα της εποχής χωρίς κακία και χωρίς μίσος.»²⁸

Πρόσθεσε μεταξύ άλλων πως όλη η διαδικασία παραπομπής και δίκης του από το αμερικανικό Κογκρέσο ήταν «μια ακόμη φάση του μεγαλύτερου κυνηγιού μαγισσών στην ιστορία της χώρας μας». Ο πρώην πρόεδρος ανακοίνωσε επίσης ότι δεν θα μείνει μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας στο εγγύς μέλλον:

²⁴ CNN edition (12.1.2021) "Defiant Trump denounces violence but takes no responsibility for inciting deadly riot"

²⁵ GOV. Info "PROCEEDINGS OF THE UNITED STATES SENATE IN THE IMPEACHMENT TRIAL OF DONALD JOHN TRUMP, S. Doc. 117-2"

²⁶ New York Times (14.1.2021) «Trump Impeached for Inciting Insurrection»

²⁷ Congressional Record Vol. 167, No. 28, IMPEACHMENT; (Senate - February 13, 2021)

²⁸ "I always have, and always will, be a champion for the unwavering rule of law, the heroes of law enforcement, and the right of Americans to peacefully and honorably debate the issues of the day without malice and without hate.", NBC News (13.2.2021) "Reacting to his acquittal, Trump says trial was another phase of nation's greatest 'witch hunt'"

«Το ιστορικό, πατριωτικό και όμορφο κίνημά μας για να κάνουμε την Αμερική ξανά μεγάλη μόλις ξεκίνησε. Τους επόμενους μήνες έχω πολλά να μοιραστώ μαζί σας και ανυπομονώ να συνεχίσουμε το απίστευτο ταξίδι μας μαζί για να επιτύχουμε το αμερικανικό μεγαλείο για όλους τους ανθρώπους μας. Δεν υπήρξε ποτέ κάτι παρόμοιο!»²⁹

Μολονότι η στάση και οι δηλώσεις του Τραμπ δεν συνάδουν με τον όρκο του να διαφυλάττει, να προστατεύει και να υπερασπίζεται στο Σύνταγμα των Η.Π.Α, καταφέρνει να πείσει το Κογκρέσο για το αντίθετο και να αθωωθεί. Η έκβαση των γεγονότων καθώς και το μη αναμενόμενο αποτέλεσμα της δίκης οδήγησαν στην διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων για τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο λειτουργούν οι επικοινωνιακές στρατηγικές για την επίτευξη ενός στόχου καθώς και με ποιον τρόπο σχετίζονται με τη δόμηση της εικόνας και το ήθος του προσώπου που τις χρησιμοποιεί.

3.2 Ο ρόλος των Πολιτικών Αντιπάλων

Σύμφωνα με τη δωδέκατη τροπολογία και τον νόμο περί εκλογικής καταμέτρησης του 1887, το Κογκρέσο είναι υπεύθυνο για την καταμέτρηση και τις ψήφους του εκλογικού σώματος, ενώ ο αντιπρόεδρος, ως πρόεδρος της Γερουσίας, παίζει ρόλο ως επικεφαλής στις διαδικασίες επικύρωσης των εκλογικών αποτελεσμάτων.³⁰

Ενώ ο πρόεδρος Τραμπ μιλούσε δημόσια και αναφερόταν στην δικαιοδοσία του αντιπροέδρου να κηρύξει άκυρες τις εκλογές, ο αντιπρόεδρος Μ. Πενς εξέδωσε δημόσια επιστολή στην οποία κατέστησε σαφές ότι θα ακολουθήσει το Σύνταγμα και το νόμο παρά τις αντίθετες προτροπές του προέδρου Τραμπ. Στην επιστολή έγραψε:

“Θεωρώ ότι ο όρκος μου να υποστηρίξω και να υπερασπιστώ το Σύνταγμα με εμποδίζει να διεκδικήσω μονομερή εξουσία να καθορίσω ποιες εκλογικές ψήφοι πρέπει να καταμετρηθούν και ποιες όχι». ³¹

Μετά τη συμπεριφορά που οδήγησε στην παραπομπή του τον Δεκέμβριο του 2019, ο Πρόεδρος Τραμπ, απέδειξε για άλλη μια φορά ότι είναι ακατάλληλος για αξιώματα και θα χρησιμοποιήσει κάθε επίσημο μέσο που έχει στη διάθεσή του - ανεξάρτητα από τη ζημιά που μπορεί να προκαλέσει στο έθνος μας το να κρατήσει την πολιτική εξουσία.

²⁹ "Our historic, patriotic and beautiful movement to Make America Great Again has only just begun. In the months ahead I have much to share with you, and I look forward to continuing our incredible journey together to achieve American greatness for all of our people. There has never been anything like it!", NBC News (13.2.2021) "Reacting to his acquittal, Trump says trial was another phase of nation's greatest 'witch hunt'"

³⁰ U.S. CONST. amend. XII.; Electoral Count Act of 1887, Pub. L. 49-90, 24 Stat. 373.

³¹ "It is my considered judgment that my oath to support and defend the Constitution constrains me from claiming unilateral authority to determine which electoral votes should be counted and which should not.", Twitter, Mike Pence (@Mike_Pence), (Jan. 6, 2021, 1:02 PM)

Ο Mitch McConnell , ο ηγέτης της πλειοψηφίας της Γερουσίας, στην ομιλία του στο Κογκρέσο αμέσως μετά την καταστολή της επίθεσης δήλωσε ότι:

«Οι Ηνωμένες Πολιτείες και το Κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών έχουν αντιμετωπίσει πολλές και μεγαλύτερες απειλές από το ακατάστατο πλήθος που είδαμε σήμερα. Δεν έχουμε ποτέ αποτραπεί, και δεν θα αποτραπούμε σήμερα. Προσπάθησαν να διαταράξουν τη δημοκρατία μας. Απέτυχαν. Απέτυχαν. Αυτή η αποτυχημένη προσπάθεια παρεμπόδισης της συνεδρίασης του Κογκρέσου απέτυχε, η εξέγερση απέτυχε και αυτό υπογραμμίζει μόνο το πόσο κρίσιμο είναι το έργο που έχουμε μπροστά μας, η προάσπιση της Δημοκρατίας μας.»³²

Όπως και ότι «η Γερουσία δεν θα υποκύψει στην ανομία ή τον εκφοβισμό».³³ Η άρνηση κάθε προσπάθειας εκφοβισμού και αμφισβήτησης της ασφάλειας της Αμερικανικής Δημοκρατίας και η προάσπιση της απέναντι σε κάθε προσπάθεια αμφισβήτησής της από την πλευρά των πολιτικών αντιπάλων του Τραμπ αντικατοπτρίζεται στη δήλωση του πρώην σύμβουλου Εθνικής Ασφάλειας του, H.R. McMaster:

«Η παρότρυνση του προέδρου Τραμπ για την επίθεση στο Καπιτώλιο εξυπηρετούσε μόνο τα συμφέροντά του. Ο Πρόεδρος έχασε τις εκλογές και εφόσον δεν μπορούσε να πείσει τα δικαστήρια ή άλλους αιρετούς αξιωματούχους να παρακάμψουν το εκλογικό αποτέλεσμα, ασχολήθηκε με παραπληροφόρηση και δημαγωγία για να υποκινήσει ένα πλήθος σε μια τελευταία προσπάθεια να διατηρήσει την εξουσία. Με άλλα λόγια, ο Πρόεδρος Τραμπ παραβίασε την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ, το θεμέλιο του δημοκρατικού συστήματος και τους εκλεγμένους ηγέτες του αμερικανικού έθνους, όλα επιδιώκοντας το προσωπικό και πολιτικό του πλεονέκτημα και το συμφέρον του. Μέσω αυτής της συμπεριφοράς ο Πρόεδρος Τραμπ παραιτήθηκε από τον Συνταγματικό του όρκο να εφαρμόσει πιστά τους νόμους μας και το καθήκον του να θέσει το συμφέρον του έθνους, πάνω από το δικό του. Ήταν, με κάθε έννοια της φράσης, παράβαση καθήκοντος.»³⁴

Μέλη της Κυβέρνησης, πολιτικοί του αντίπαλοι αλλά και μέχρι πρότινος μέλη της ομάδας του Τραμπ δεν σταμάτησαν από την έναρξη των επεισοδίων μέχρι την τελική παραπομπή του να εκφράζουν δημόσια την εναντίωσή τους στην στρατηγική του να παρακινήσει βίαια επεισόδια και να θέσει σε κίνδυνο τόσο ανθρώπινες ζωές όσο και την σταθερότητα της χώρας. Όπως έγραψε στο Twitter ο εκπρόσωπος Μάικ Γκάλαχερ, κατά τη διάρκεια της κατοχής στο Καπιτώλιο, «Κύριε Πρόεδρε, πρέπει να το σταματήσεις αυτό. Είστε το μόνο

³² "The United States and the United States Congress have faced down much greater threats than the unhinged crowd we saw today. We have never been deterred before, and we will not be deterred today. They tried to disrupt our democracy. They failed. They failed. This failed attempt to obstruct the Congress, this failed insurrection, only underscores how crucial the task before us is for our Republic.", The Sunday Morning Herald (20.1.2021) "Mob was fed lies': Mitch McConnell accuses Trump of 'provoking' riot"

³³ UNANIMOUS CONSENT AGREEMENT; Congressional Record Vol. 167, No. 4, 6.1.2021

³⁴ Twitter, H.R. McMaster (@LTGHRMcMaster), 7.1. 2021

άτομο που μπορεί να το ακυρώσει.»³⁵ Ομοίως, ο Μικ Μουλβάνει, πρώην Αρχηγός του Επιτελείου του Προέδρου, έγραψε στο Twitter:

«To tweet του Προέδρου δεν είναι αρκετό. Μπορεί να το σταματήσει τώρα και πρέπει να κάνει ακριβώς αυτό. Πείτε σε αυτούς τους ανθρώπους να πάνε σπίτι τους»³⁶.

Πολλοί άλλοι, συμπεριλαμβανομένων των σημερινών και πρώην μελών της διοίκησης του Προέδρου Τραμπ, έχουν αναγνωρίσει ότι ο Πρόεδρος σκόπευε να υποκινήσει βία με στόχο το Καπιτώλιο. Όπως απηύθυνε στον Πρόεδρο η πρώην υπουργός Παιδείας, Μπέτσι Ντεβός, «εδώ είναι λάθος ο αντίκτυπος που είχε η ρητορική σας στην κατάσταση».³⁷ Άλλα πρώην μέλη του επιτελείου του όπως η γερουσιαστής Λίζα Μουρκόφσκι η οποία υποστήριξε ότι:

«ο Πρόεδρος είπε στους υποστηρικτές του να πολεμήσουν. Πώς πρέπει να πάρουν το Καπιτώλιο πίσω. Είναι εντολή του προέδρου. Και έτσι έκαναν. Ήρθαν και πολέμησαν και άνθρωποι τραυματίστηκαν, τραυματίστηκαν και πέθαναν.»³⁸

Αλλά και ο γερουσιαστής Μιτ Ρόμνι ο οποίος με τη σειρά του δήλωσε ότι:

«Αυτό που συνέβη σήμερα εδώ ήταν μια εξέγερση, υποκινούμενη από τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών».³⁹

Η συνταύτιση της εξέγερσης με τις επιβλαβείς για τη δημοκρατία και την κοινωνία ενέργειες του πρώην Προέδρου υποστηρίχθηκε σθεναρά τόσο στο βήμα του Κογκρέσου και όσο και αλλού, από Ρεπουμπλικάνους συνάδελφους του Τραμπ. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του γερουσιαστή Σάισε:

«Αυτή η βία ήταν το αναπόφευκτο και άσχημο αποτέλεσμα του εθισμού του προέδρου στη διαρκή διαίρεση. Ο πρόεδρος παρακίνησε τον όχλο, ο πρόεδρος απευθύνθηκε στον όχλο. Άναψε τη φλόγα.»⁴⁰

³⁵ “Mr. President. You have got to stop this. You are the only person who can call this off. Call it off. The election is over. Call it off,” WHBY (6.1.2021) “Rep. Mike Gallagher calls on President Trump to “call it off””

³⁶ “The President’s tweet is not enough. He can stop this now and needs to do exactly that. Tell these folks to go home.”, Twitter, Mick Mulvaney (@MickMulvaney), (Jan. 6, 2021, 3:01 PM)

³⁷ “There is no mistaking the impact your rhetoric had on the situation.”, Betsy Devos Letter of Resignation (Jan. 7, 2021)

³⁸ “He still told his supporters to fight. How are they supposed to take that? They came up and they fought and people were harmed, and injured and died.”, Anchorage Daily News (9.1.2021) “Alaska Sen. Lisa Murkowski calls on President Trump to resign, questions her future as a Republican”

³⁹ “What happened here today was an insurrection incited by the President.”, N. Y. Times (6.1.2021) “Today’s Rampage at the Capitol”

⁴⁰ “The attack on the Capitol was the inevitable and ugly outcome of the President’s addiction to constantly stoking division. The people’s Capitol was ransacked by a mob that was incited by the president of the United States.”, NPR (8.1.2021) “Ben Sasse Rips Trump For Stoking Mob, Calls Josh Hawley’s Objection ‘Really Dumbass”

3.3 Η Έκβαση της Δίκης

Μετά τη λήξη της εξέγερσης το Κογκρέσο συνεδρίασε εκ νέου την ίδια ημέρα, επικύρωσε την νίκη του Τζο Μπάιντεν και τυπικά τον ανέδειξε ως τον 46ο Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών.⁴¹ Ο εκλεγμένος Πρόεδρος, Τζο Μπάιντεν, σε δηλώσεις που έκανε από την πόλη του Ντέλαγουερ, κάλεσε τον απερχόμενο Πρόεδρο Τραμπ:

«Να πράξει όσα έχει ορκιστεί και να βάλει ένα τέλος στο χάος, να κάνει ένα τηλεοπτικό διάγγελμα, ώστε να τηρήσει τον όρκο του και να προστατεύσει την Δημοκρατία. Και να απαιτήσει τον τερματισμό αυτής της πολιορκίας.»⁴²

Στη συνέχεια οι Βουλευτές και οι Γερουσιαστές απέρριψαν τις ενστάσεις των σκληροπυρηνικών οπαδών του Τραμπ για το εκλογικό αποτέλεσμα, αναγκάζοντας τον να το αναγνωρίσει και να δεσμευτεί ετεροχρονισμένα για ομαλή μετάβαση της εξουσίας στις 20 Ιανουαρίου 2021.⁴³ Λίγες ώρες αργότερα, ο Τραμπ, τελικά προέβη σε τηλεοπτικό διάγγελμα όπου κάλεσε το πλήθος να απομακρυνθεί από το Καπιτώλιο:

«Είχαμε ένα νικηφόρο εκλογικό αποτέλεσμα, το οποίο μας έκλεψαν. Ήταν μια ευρεία νίκη και το ξέρουν όλοι. Ειδικά η άλλη πλευρά. Όμως, πρέπει να γυρίσετε στα σπίτια σας τώρα. Ξέρω πως νιώθετε. Σας αγαπάμε. Όμως, πρέπει να έχουμε ειρήνη. Πρέπει να σεβαστούμε τον νόμο και την τάξη, πρέπει να σεβαστούμε τα υπέροχα όργανα της τάξης. Δεν θέλουμε κανείς να τραυματιστεί.»⁴⁴

Στις 13 Ιανουαρίου, στη Βουλή των Αντιπροσώπων τέθηκε μομφή κατά του απερχόμενου Προέδρου σχετικά με την εμπλοκή του στα γεγονότα της 6ης Ιανουαρίου και της διακινδύνευσης της εθνικής ασφάλειας και της Αμερικανικής Δημοκρατίας. Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε 232-197 υπέρ της μομφής και ο Τραμπ παραπέμφθηκε σε δίκη για την υποκίνηση της εξέγερσης που συνέβη στις 6 Ιανουαρίου 2021 στο Καπιτώλιο των ΗΠΑ

Στο τέλος της δίκης, η Γερουσία ψήφισε 57 - 43 υπέρ της καταδίκης του Τραμπ για υποκίνηση εξέγερσης, με 10 ψήφους να υπολείπονται ως την απαραίτητη πλειοψηφία των δύο τρίτων που απαιτείται από το Σύνταγμα. Ως εκ τούτου ο Τραμπ αθώωθηκε. Επτά Ρεπουμπλικάνοι γερουσιαστές προσχώρησαν στην ομάδα των Δημοκρατικών και των

⁴¹ CBS NEWS (7.1.2021) "Pence announces Biden's victory after Congress completes electoral count"

⁴² "I call on President Trump to go on national television now, to fulfill his oath and defend the Constitution and demand an end to this siege.", CNBC (6.1.2021) "Biden condemns riots at Capitol, calls on Trump to demand end to siege"

⁴³ CBS NEWS (7.1.2021) "Trump says he "totally disagrees" with results but there will be "orderly transition"

⁴⁴ "We had an election that was stolen from us. It was a landslide election and everyone knows it, especially on the other side. But you have to go home now. I know you pain, I know you hurt. You have to have peace. We have to have law and order. We don't want anybody hurt.", C-SPAN Org., (6.1.2021), "President Trump Video Statement on Capitol Protesters"

ανεξάρτητων γεροϋσιαστών που καταψήφισαν για να καταδικάσουν τον Τραμπ, στην μεγαλύτερη δικομματική ψήφο υπέρ καταδικαστικής απόφασης για την παραπομπή ενός προέδρου των ΗΠΑ.⁴⁵

3.4 Η Πλαισίωση των Γεγονότων από τα Αμερικανικά Μ.Μ.Ε.

Από την πρώτη στιγμή της επίθεσης έως και την δικαστική απόφαση αθώωσης του Τραμπ στις 13 Φεβρουαρίου 2021, τα εγχώρια μέσα ενημέρωσης είχαν καταλυτικό ρόλο στην προβολή, την πλαισίωση και την ανάλυση των γεγονότων που εκτυλίχθηκαν στην Αμερικανική πρωτεύουσα, εξαιτίας του σημαντικού αντίκτυπου τους στον τρόπο με τον οποίο η κοινωνία αντιλαμβάνεται τέτοιου είδους γεγονότα.⁴⁶

Για τα περισσότερα εγχώρια μέσα ενημέρωσης η επίθεση στο Καπιτώλιο δεν αποτέλεσε μόνο επίθεση στη δημοκρατία και τη συνταγματική τάξη αλλά και επίθεση απέναντι στην ελευθερία έκφρασης του τύπου.

«Ο βίαιος όχλος των υποστηρικτών του Ντόναλντ Τραμπ που εισέβαλαν στο Καπιτώλιο των ΗΠΑ την Τετάρτη στοχοποίησαν δημοσιογράφους και τον Τύπο κατά τη διάρκεια της οργής, υποκινούμενος από έναν πρόεδρο που χαρακτήρισε τα ΜΜΕ «εχθρούς του λαού». «Δολοφονήστε τα ΜΜΕ», ήταν το μήνυμα που γράφτηκε σε μια πόρτα του Καπιτωλίου κατά τη διάρκεια της επίθεσης».⁴⁷

Χαρακτηριστικά είναι τα δημοσιεύματα στους ειδησεογραφικούς ιστότοπους δημοφιλών μέσων όπως Washington Post, New York Times και CNN στο περιεχόμενο των οποίων η πλαισίωση της επίθεσης γίνεται σε όρους αρνητικών επιπτώσεων λόγω της αμετανόητης συμπεριφοράς του πρώην Προέδρου σε ότι αφορά την παραδοχή της υποκίνησης, της εξέγερσης που έθεσε σε κίνδυνο τόσο οπαδούς όσο και άλλους πολίτες, αλλά και απειλής της ασφάλειας του αμερικανικού έθνους και του Συντάγματος:

«Ο πρόεδρος Τραμπ διέπραξε «υψηλά εγκλήματα και πλημμελήματα». Όπως έχουν αναγνωρίσει συνταγματικοί σχολιαστές από όλο το ιδεολογικό φάσμα, αυτή η συμπεριφορά είναι αδιαμφισβήτητα αμετάκλητη και θέτει σε κίνδυνο το Σύνταγμα. Αυτό το αδίκημα είναι ακριβώς το είδος της συμπεριφοράς που δικαιολογεί την παραπομπή και την απομάκρυνση από το αξίωμα.»⁴⁸

«Οι πρωτοφανείς ενέργειες του Προέδρου Τραμπ στην υποκίνηση μιας επίθεσης ανταρτών στο Καπιτώλιο των Ηνωμένων Πολιτειών στις 6 Ιανουαρίου 2021, απαίτησαν από το Σώμα να ενεργήσει γρήγορα για να αντιμετωπίσει αυτήν την ακατανόητη συμπεριφορά. Η συμπεριφορά του καταδεικνύει και προειδοποιεί ότι, αν μείνει στη

⁴⁵ New York Times (1.2.2021) "Trump Acquitted of Inciting Insurrection, Even as Bipartisan Majority Votes 'Guilty'"

⁴⁶ Visual Capitalist (16.1.2021) "How News Media is Describing the Incident at the U.S. Capitol"

⁴⁷ The Guardian (8.1.2021) "We're the news now': Pro-Trump mob targeted journalists at US Capitol"

⁴⁸ N. Y. Times (7.1.2021) "The 25th Amendment Can Remove Trump, but We Shouldn't Stop There"

θέση του - ή αν του επιτραπεί να αναλάβει καθήκοντα στο μέλλον - θα είναι ένας σαφής και παρών κίνδυνος για το ίδιο το θεμέλιο της συνταγματικής μας τάξης και την ασφάλεια και την ασφάλεια του αμερικανικού έθνους. Υπό αυτές τις πρωτοφανείς και ειδικές συνθήκες, το Σώμα ούτε χρειάστηκε ούτε έχει την πολυτέλεια να καταφύγει σε μια μακρά διαδικασία αποπομπής. Αντίθετα, και παρόλο που είναι εντελώς εντός της εξουσίας του Σώματος βάσει του Συντάγματος να ενεργεί γρήγορα, το Σώμα παρέπεμψε τον Πρόεδρο σε δίκη.»⁴⁹

«Από την επίθεση στο Καπιτώλιο, ο Πρόεδρος δεν έχει μετανιώσει για το ρόλο του στην υποκίνηση της βίας. Ο πρόεδρος Τραμπ απέτυχε να κάνει κάποια δημόσια δήλωση που καταδικάζει απερίφραστα τις ενέργειες των υποστηρικτών του στην επίθεση στο Καπιτώλιο και αρνήθηκε παντελώς να αναγνωρίσει τον ρόλο του στην υποκίνηση της εξέγερσης. Αντ' αυτού, επιμένοντας στους δημοσιογράφους ότι η ομιλία του πριν από την εξέγερση ήταν "εντελώς κατάλληλη"».⁵⁰

Ειδικά στην ιστοσελίδα του CNN η προβολή και ανάλυση των γεγονότων πραγματοποιείται ακατάπαυστα με αναρτήσεις άρθρων, δηλώσεων, ρεπορτάζ και αναδημοσιεύσεων από τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, με κεντρικό άξονα την υπαιτιότητα του Τραμπ για την επίθεση στο Καπιτώλιο. Το μέσο επιτίθενται ακατάπαυστα στην εικόνα του Τραμπ ως ένας ηγέτης που έθεσε την Αμερικανική Δημοκρατία σε κίνδυνο, ενδυναμώνοντας με αυτό τον τρόπο την εικόνα των πολιτικών του αντιπάλων και όσων αντιτάχθηκαν στις απαιτήσεις του για ακύρωση της Συνεδρίασης του Κογκρέσου, καθιστώντας τους υπερασπιστές του θεσμού που ο Τραμπ αγνόησε.

Στις 6ης Ιανουαρίου 2021, την ημέρα της επίθεσης, ο ανταποκριτής του CNN στον Λευκό Οίκο δημοσίευσε:

«Ήταν μια εκπληκτική σκηνή όταν Τραμπ ενθάρρυνε ώρες νωρίτερα και στην συνέχεια αρνήθηκε να καταδικάσει την επίθεση. Άφησε μια γυναίκα νεκρή, έστειλε μέλη του Κογκρέσου σε αναγκαστική εκκένωση αφού ανακαλύφθηκαν βόμβες σε κοντινά κτίρια γραφείων. Από πολλές απόψεις, το θέαμα ήταν το φυσικό αποκορύφωμα μιας προεδρίας που βασίστηκε στην αδιαφορία για τα δημοκρατικά πρότυπα, στην αντίθεση των κυβερνητικών θεσμών και στην ηθελημένη άγνοια των βίαιων τάσεων της ακροδεξιάς. Ο όχλος διέκοψε την ίδια την πράξη που θα πιστοποιήσει τη νίκη του εκλεγμένου προέδρου Τζο Μπάιντεν και θα επισημοποιήσει την απώλεια του Τραμπ.»⁵¹

Ενώ την ίδια ημέρα, ένας από τους πολιτικούς του αναλυτές θέτει δημόσια το ερώτημα «Θα πληρώσει ο Τραμπ για την ζημιά που προκάλεσε?», υποστηρίζοντας ότι:

«Την Τετάρτη δεν ήταν οι Βρετανοί που επιτέθηκαν στο Καπιτώλιο. Ήταν οι πιο άγριοι υποστηρικτές του Προέδρου Τραμπ, που πυροδοτήθηκαν από τον ίδιο τον αρχηγό.»⁵²

⁴⁹ Washington Post (8.1.2021) "The riot happened because the Senate acquitted Trump"

⁵⁰ CNN (12.1.2021) "Defiant Trump denounces violence but takes no responsibility for inciting deadly riot"

⁵¹ CNN (7.1.2021) "Trump's presidency ends with American carnage"

⁵² CNN (7.1.2021) "Will Trump pay for the damage he caused?"

Σε άλλο δημοσίευμα στο διάστημα της 6ης Ιανουαρίου, ο αρθρογράφος του Μέσου καταλήγει στο συμπέρασμα:

«Καθώς διανύουμε τρεκλίζοντας αυτές τις τελευταίες επικίνδυνες ημέρες της προεδρίας του Τραμπ, θα υπάρξουν παραιτήσεις, κατηγορίες και αναθεωρήσεις της ιστορίας μέσα στην “Trumpland”. Θα είναι τόσο κούφιες, όσο και ο χαρακτήρας των ανδρών και των γυναικών που θα τις επινοήσουν. Όμως, η φήμη τους θα παραμείνει για πάντα. Τα δισέγγονα τους, ακόμα αγέννητα θα κρεμάσουν το κεφάλι τους από ντροπή. Επέτρεψαν, εξουσιοδότησαν και βοήθησαν τον Πρόεδρο να ανατρέψει την ειρηνική μεταβίβαση της εξουσίας. Στάθηκαν ενάντια στο Σύνταγμα, στο πλευρό του χειρότερου Προέδρου στην αμερικανική ιστορία. Τα ονόματά τους, θα ζήσουν με την κακοφημία, όπως αυτήν τη μέρα.»⁵³

Στον αντίποδα βρίσκονται τα δημοσιεύματα ενός εξίσου δημοφιλούς ειδησεογραφικού μέσου, του FOXNEWS. Τόσο τα ρεπορτάζ και όσο και τα άρθρα γνώμης χαρακτηρίζονται από μετριοπαθείς τοποθετήσεις και σαφώς λιγότερη κριτική. Το Μέσο ακροβατεί μεταξύ των γεγονότων, την πανταχόθεν απόδοση υπαιτιότητας στον Τραμπ. Στις 8 Ιανουαρίου 2021, στην ιστοσελίδα του μέσου δημοσιεύεται ρεπορτάζ όπου ο πρώην Κυβερνήτης του Αρκάνσας, Μάικ Χάκαμπι, δήλωσε ότι :

«Οι πολιτικές του Τραμπ έχουν κάνει τη ζωή καλύτερη για κάθε Αμερικανό. Τα επιτεύγματα του Τραμπ αφορούν τις οικονομικές και ενεργειακές πολιτικές του, την ανάκαμψη εναντίον του Ιράν, της Κίνας και του ISIS, ειρηνευτικές συμφωνίες μεταξύ αραβικών χωρών και Ισραήλ και πολλά άλλα. Νομίζω ότι όλη αυτή η συζήτηση για την παραίτησή του αλλά και την 25η τροπολογία, είναι γελοία. Δεν νομίζω ότι τα λόγια του προέδρου ήταν τα σωστά. Διαφωνώ με όσα είπε, τα οποία πιστεύω ότι έδωσαν στους οπαδούς του ψεύτικη ελπίδα ότι οι εκλογές πρόκειται να ανατραπούν. Κατηγορούμε τον πρόεδρο; Έπρεπε να είχε χρησιμοποιήσει διαφορετικές λέξεις. Ίσως έχει κάποια ευθύνη.»⁵⁴

Σε ρεπορτάζ του FOXNEWS που δημοσιεύτηκε την ίδια ημέρα γράφεται ότι: «Παρόλο που ο Τραμπ έχασε μέλη του υπουργικού συμβουλίου και αρκετούς συμβούλους από τις ταραχές, δεν είναι σαφές εάν υπάρχει αρκετή βούληση εντός της κυβέρνησης για να τον απομακρύνει. Ο αντιπρόεδρος Πενς φέρεται να είναι αντίθετος με αυτό.»⁵⁵ Σχετικά με την διαδικασία της δίκης, το ίδιο μέσο δημοσίευσε:

«Και οι πενήντα Δημοκρατικοί της Γερουσίας και οι πέντε Ρεπουμπλικανοί ψήφισαν αρχικά να επιτρέψουν τις καταθέσεις μαρτύρων, προτού οι κατήγοροι αποσυρθούν ώρες αργότερα. Οι μάρτυρες θα μπορούσαν να παρατείνουν τη δίκη κατά εβδομάδες και ενδεχομένως να επιτρέψουν στους δικηγόρους υπεράσπισης του Τραμπ να καλέσουν πολλούς δικούς τους μάρτυρες. Οι εργασίες για την κατάθεση μαρτύρων θα

⁵³ CNN (7.1.2021) “Trump’s infamy will never fade”

⁵⁴ FOX NEWS (8.1.2021) “Mike Huckabee: Trump’s policies have made life better for every American”

⁵⁵ FOX NEWS (8.1.2021) “AOC lashes out at Sen. Graham for saying ‘it is time to heal and move on’”

είχαν πραγματοποιηθεί εκτός της δίκης, επιτρέποντας έτσι στους Δημοκρατικούς να συνεχίσουν να εργάζονται για την ατζέντα του προέδρου Μπάιντεν στο μεταξύ.»⁵⁶

Πέραν της παράθεσης των γεγονότων όπως συνέβησαν, το FOXNEWS, δημοσίευσε άρθρα και δηλώσεις που αρκετές φορές ήταν υπέρ της επανεξέτασης των κατηγοριών που το Κογκρέσο, τα υπόλοιπα αμερικανικά μέσα ενημέρωσης και η κοινή γνώμη πρόσαπταν στον απερχόμενο Πρόεδρο. Παράδειγμα αποτελεί το δημοσίευμα με τις δηλώσεις του Καθηγητή Νομικής του Πανεπιστημίου της Ουάσιγκτον, Τζόνναθαν Τέρλεϊ ο οποίος δήλωσε ότι δεν πιστεύει ότι ο Τραμπ διέπραξε κάποιο αθέμιτο αδίκημα:

«Με την επιδίωξη της απομάκρυνσής του για υποκίνηση της εξέγερσης, οι Δημοκρατικοί θα εκμηδενίσουν όχι μόνο το πρότυπο της παραπομπής, αλλά και την ελευθερία του λόγου, όλα σε μια τρελή βιασύνη για την απομάκρυνση του Τραμπ λίγες μέρες πριν λήξει η θητεία του. Πρόκειται πραγματικά να κατηγορήσετε έναν Πρόεδρο για λόγο που το Ανώτατο Δικαστήριο πιθανότατα θα έβρισκε προστατευμένο από την Πρώτη Τροπολογία;". Τέλος, ανέφερε ότι: «Καθώς οι Δημοκρατικοί πιέζουν για μια «επικίνδυνη» πρόωγη καταγγελία, το κόμμα πρέπει να προσέξει να δημιουργήσει ένα τέτοιο προηγούμενο.»⁵⁷

3.5 Συμπεράσματα: Από το Ιστορικό Πλαίσιο στα Ερευνητικά Ερωτήματα

Ερευνητικό Ερώτημα 1: Με ποιον τρόπο η επίθεση στο Καπιτώλιο και συγκεκριμένα το διακύβευμα του δημοκρατικού πολιτεύματος των ΗΠΑ ενεργοποιεί διαφορετικές ρητορικές σχετικά με την εξαπόλυση κατηγοριών που αφορούν την απόδοση ευθυνών;

Ερευνητικό Ερώτημα 2: Πως η διαμόρφωση αυτών των στρατηγικών συνδέονται με τη θέση του Τραμπ και των πολιτικών του αντιπάλων στην εξουσία και πως αυτές αναδιαμορφώνονται όταν η θέση αυτή ανατραπεί ή αλλάξει;

Ερευνητικό Ερώτημα 3: Με ποιον τρόπο αξιοποιούνται οι στρατηγικές ανάταξης της εικόνας από τον Τραμπ στην περίπτωση απόδοσης ευθυνών σε βάρος του για παρακίνηση της επίθεσης στο Καπιτώλιο, την έκθεση των πολιτών σε κίνδυνο και τη διασάλευση της συνταγματικής τάξης;

Ερευνητικό Ερώτημα 4: Με ποιον τρόπο αξιοποιούνται οι στρατηγικές ανάταξης της εικόνας από τους αντιπάλους του για την ανάταξη της δικής τους εικόνας, μετά την επίρριψη ευθυνών για την διαδικασία εξαγωγής του εκλογικού αποτελέσματος;

Ερευνητικό Ερώτημα 5: Με ποιον τρόπο η χρήση της στρατηγικής απολογίας του Τραμπ λειτουργεί επανορθωτικά για την εικόνα και την φήμη του και υπό ποιες συνθήκες;

⁵⁶ FOX NEWS (13.2.2021) "Dems 'caved' on witnesses in Trump impeachment trial, drawing condemnation from left and right"

⁵⁷ FOX NEWS (10.1.2021) "Trump speech before Capitol riot not enough for impeachment charges: Turley"

Κεφάλαιο 4: Εμπειρική Ανάλυση

Εισαγωγή

Η διερεύνηση των στρατηγικών που εφαρμόζονται από τα πολιτικά υποκείμενα στον λόγο τους και αφορούν το περιεχόμενο της επικοινωνιακής πράξης που διεξάγεται ανά διάστημα στοχεύοντας στην αποκατάσταση της εικόνας και της φήμης τους αλλά και στην αποδόμηση της εικόνας του αντιπάλου τους, αποτελεί πρωταρχικό στόχο της συγκεκριμένης ερευνητικής προσπάθειας. Εξ' ου και στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει ενδελεχής περιγραφή της μεθόδου που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση των ρητορικών σχημάτων που χαρακτηρίζουν τον λόγο του Προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, των πολιτικών του αντιπάλων αλλά και των μελών της κυβέρνησής του, που αντιτάχθηκαν στην πρακτική της υποκίνησης της εξέγερσης κατά το διάστημα πριν από την επίθεση στο Καπιτώλιο των ΗΠΑ στις 6 Ιανουαρίου, την ημέρα της επίθεσης και το επόμενο διάστημα ως την ημέρα της δίκης του στο Κοινοβούλιο των ΗΠΑ και την αθώωσή του.

4.1 Μεθοδολογικές Σημειώσεις

Λαμβάνοντας υπόψη τη χρονική ακολουθία των γεγονότων που προηγήθηκαν της επικύρωσης του αποτελέσματος των προεδρικών εκλογών του 2020, όσων συνέβησαν την ημέρα διεξαγωγής των εκλογών και εκδήλωσης της επίθεσης στο κοινοβούλιο, καθώς και εκείνων ακολούθησαν ως και την δίκη του Ντόναλντ Τραμπ στις 13 Φεβρουαρίου 2021, πραγματοποιήθηκε, ανά περίοδο, συγκέντρωση του σώματος κειμένων που αφορούν τόσο τον Ντόναλντ Τραμπ όσο και τους πολιτικούς του αντιπάλους. Το σώμα κειμένων αποτελεί την βάση για την διενέργεια της εμπειρικής ανάλυσης. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονται αναρτήσεις των συμμετεχόντων στη πολιτική διαμάχη στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και δηλώσεις τους σε ειδησεογραφικά μέσα, απομαγνητοφωνημένες ή μη, κοινοβουλευτικά πρακτικά και υπομνήματα που εμπεριέχουν τόσο τις κατηγορίες όσο και την απολογία του Ντόναλντ Τράμπ στο Κογκρέσο. Με γνώμονα τον ερευνητικό σχεδιασμό αυτής της εργασίας, ως βάση ανάλυσης ορίστηκε η δήλωση του εκάστοτε ομιλητή, πολιτική ή δημόσια, ανεξαρτήτως της έκτασης της, εφόσον η ανάλυση πραγματοποιήθηκε μόνο στο επιλεγμένο τμήμα της όπου και υπήρχε εμφανής αναφορά του ομιλητή στον πρώην πρόεδρο, την επίθεση κ.α.

Με τη χρήση της ποιοτικής μεθόδου ανάλυσης περιεχομένου, το περιεχόμενο κάθε δήλωσης αναλύεται με στόχο τον εντοπισμό των ρητορικών στρατηγικών που χρησιμοποιούνται, βάσει της θέσης του ομιλητή στη διαμάχη αλλά και βάσει του επιδιωκόμενου στόχου του ίδιου. Με στόχο την εξυπηρέτηση των απαιτήσεων της επιλεγόμενης μεθόδου ανάλυσης των μορφικών στοιχείων του πολιτικού λόγου, εφαρμόστηκαν κατά την διαδικασία ταυτοποίησης των ρητορικών φαινομένων προγενέστερα τυπολογικά συστήματα, για την καταγραφή της επικοινωνιακής στρατηγικής

που χρησιμοποιείται από τους πολιτικούς, όπως αυτή εμφανίζεται στην λειτουργία μιας δήλωσης.

Το αντιθετικό σχήμα «Κατηγορία ↔ Απολογία»⁵⁸ το οποίο στον πολιτικό λόγο παίρνει την μορφή «Ρητορική Επίθεση ↔ Στρατηγική Ανάταξης Εικόνας» καθιστά αναγκαία την διερεύνηση των ρητορικών επιθέσεων ως στάδιο της διαδικασίας εξέτασης των στρατηγικών ανάταξης εικόνας ως ρητορικής διάστασης της διαχείρισης κρίσεων. Αυτό καθιστά αναγκαία την ανά περίπτωση αξιοποίηση στοιχείων από την θεωρία της ρητορικής επιθέσεως, παρότι αυτή δεν αποτελεί μέρος του θεωρητικού πλαισίου το οποίο συγκροτήθηκε για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας. Η επίθεση εξετάζεται ως προς την κατεύθυνση της (σε πρόσωπο, σε κόμμα, σε θεσμό), την αμεσότητα της (ρητή ή υπόρρητη) καθώς και σε συνάρτηση με άλλα ρητορικά σχήματα, όπως αρνητικά εθολικά επιχειρήματα, στρατηγικές απόδοσης ευθύνης, μεταφορές, και ερμηνευτικά πλαίσια. Η αξιοποίηση αυτών των ευρημάτων στην παρούσα διατριβή είναι περιορισμένη και γίνεται για να ικανοποιηθεί ο ευρύτερος στόχος της έρευνας.

4.2. Η Ρητορική Τραμπ μετά την Ήττα στις Προεδρικές Εκλογές 2020

Η ρητορική του τέως Πρόεδρου των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, κατά την διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου καθοδηγείται από μια στρατηγική η οποία συνδυάζει τον γενικευμένο αρνητισμό με τις αποδόσεις αιτιότητας προς τρίτους. Η στρατηγική αυτή αξιοποιεί ευθείες, προσωπικές επιθέσεις σε πρόσωπα, κόμματα και θεσμούς, με σκοπό να συσπειρώσει την σκληρή εκλογική βάση του Τραμπ και να πείσει τους υποστηρικτές του αλλά και την ευρύτερη κοινή γνώμη ότι η μη-επανεκλογή του ήταν αποτέλεσμα νοθείας, «κλοπής των εκλογών». Αυτή η στρατηγική ρητορικών επιθέσεων κορυφώθηκε στην ομιλία του προς το πλήθος υποστηρικτών που συγκέντρωσε στην Ουάσιγκτον στις 6 Ιανουαρίου 2021, πριν δώσει το σύνθημα για πορεία τους προς το κτίριο του Καπιτωλίου. Μία πορεία ρητός σκοπός της οποίας ήταν οι συμμετέχοντες «ενθαρρύνουν» τους Ρεπουμπλικάνους στο Κογκρέσο για να ανατρέψουν τα αποτελέσματα των εκλογών του 2020.

Όπως καταγράφεται και στην παρούσα εμπειρική ανάλυση τόσο κατά την περίοδο πριν από την 6^η Ιανουαρίου, όσο και κατά την διάρκεια των επεισοδίων, ο Τραμπ, μέσα από τις δημόσιες δηλώσεις του, αυτό-παρουσιάζεται όχι ως ένας πολιτικός που αμφισβητεί το εκλογικό αποτέλεσμα αλλά ως ένας ηγέτης που προσπαθεί να διαχειριστεί μια κρίση η οποία απειλεί το πολίτευμα της χώρας του. Παρουσιάζεται ως υπερασπιστής των θεσμικών διαδικασιών και ως θεματοφύλακας της αμερικανικής δημοκρατίας. Η κρίση που αντιμετωπίζει είναι η, κατά τους ισχυρισμούς του, παραβίαση της εκλογικής διαδικασίας του

⁵⁸ Το σύμβολο «↔» χρησιμοποιείται καθ' υπόδειξη του επιβλέποντος την παρούσα διατριβή καθηγητή για να σηματοδοτήσει την ένωση δύο αντιθετικών εννοιών ή δύο αντιθετικών πόλων (ως ομαδοποιήσεις δρώντων υποκειμένων) ή δύο αντιθετικών ερμηνειών σε ένα δίπολο αντιπαράθεσης.

2020, η οποία ως αποτέλεσμα της είχε την ήττα του ίδιου και του κόμματος των Συντηρητικών και την επικράτηση του Τζο Μπάιντεν και των Δημοκρατικών, στους οποίους και επιτίθεται χαρακτηρίζοντας τους ρητά ως «κλέφτες» και «επικίνδυνους για την δημοκρατία της χώρας».⁵⁹ Το αντιθετικό δίπολο: «(Κομματικός) πολιτικός που αμφισβητεί εκλογικό αποτέλεσμα ↔ (Εθνικός) ηγέτης που διαχειρίζεται εθνική/πολιτειακή κρίση» συνιστά το φάσμα των ανταγωνιστικών ερμηνειών οι οποίες συγκρούονται για τον ορισμό της κατάστασης. Το αντιθετικό αυτό δίπολο μετουσιώνεται σε όρους αποτελέσματος σε «Ετερο-Εικόνα ↔ Αυτό-Εικόνα» του Τραμπ και από αυτό το αντιθετικό απορρέουν οι επιμέρους ρητορικές στρατηγικές των δρώντων πολιτικών υποκειμένων.

Με την στρατηγική της επίθεσης προς το ήθος και τις δυνατότητες του αντιπάλου του, την αμφισβήτηση της ορθής λειτουργίας των θεσμών, τις απειλές χρήσης βίας και την αδιάλειπτη χρήση αρνητικών εθοτικών επιχειρημάτων⁶⁰, ο Τραμπ κατόρθωσε να παρακινήσει το συγκεντρωμένο πλήθος σε μια πρωτοφανή, εθνικά και ατομικά επικίνδυνη πορεία προς το Καπιτώλιο των ΗΠΑ

Ήδη από την δημοσιοποίηση των πρώτων αρνητικών εκλογικών αποτελεσμάτων για την υποψηφιότητά του, ο Τραμπ διέσπειρε συνεχώς την ψευδή είδηση ότι οι Δημοκρατικοί είχαν «παραποιήσει» τις εκλογές.⁶¹ Αυτή η στρατηγική διασποράς ανακριβών υποθέσεων ενισχύθηκε όταν συνειδητοποίησε πως, βάσει των τελευταίων εκλογικών αποτελεσμάτων, οι εκλογές θα χάνονταν⁶². Όσο συνειδητοποιούσε ότι χάνει τις εκλογές προετοίμαζε ρητορικά την χρήση της δικαστικής οδού για να καταφέρει να ανατρέψει το αποτέλεσμα. Αφού συγκέντρωσε ήττες στις δικαστικές διαδικασίες που υποκίνησε, τελικά η τακτική του στράφηκε στο να παρακινήσει τους Γερουσιαστές του κόμματός του να «πολεμήσουν» για αυτό. Χαρακτηριστικά, στις 18 Δεκεμβρίου 2020 έγραψε στο Twitter:

«Οι Ρεπουμπλικάνοι γερουσιαστές πρέπει να γίνουν πιο σκληροί, διαφορετικά δεν θα έχετε πια Ρεπουμπλικανικό Κόμμα. Κερδίσαμε τις Προεδρικές Εκλογές κατά πολύ. Πολεμήστε για αυτό. Μην τους αφήσετε να μας το πάρουν!»⁶³

Στην συγκεκριμένη δήλωση ο Τραμπ χρησιμοποίησε στρατηγική άρνησης περί του εκλογικού αποτελέσματος και μετάθεση της ευθύνης από τον ίδιο στους Γερουσιαστές του

⁵⁹

⁶⁰ Ως αρνητικό εθοτικό (ad hominem) ορίζεται το είδος του επιχειρήματος στο οποίο γίνεται επίκληση στο ήθος με τρόπο ώστε να αφαιρεί αξιοπιστία. Αποτελεί πρωτογενή επίθεση ή αντίκρουση ενός επιχειρήματος δια της αντεπιθέσεως στο πρόσωπο που το εκφέρει (Σαμαράς, Κολοβός & Παπαγιάννη 2015).

⁶¹ AP NEWS (3.12.2020) "AP FACT CHECK: Trump's claims of vote rigging are all wrong"

⁶² Washington Post (20.12.2020) "How Trump drove the lie that the election was stolen, undermining voter trust in the outcome"

⁶³ "Republican Senators have to get tougher, or you won't have a Republican Party anymore. We won the Presidential Election, by a lot. FIGHT FOR IT. Don't let them take it away!", Twitter, 18/12/2020, Donald J. Trump (@realDonaldTrump)

κόμματος του. Με ένα επιχείρημα παγιωμένης μεροληψίας⁶⁴ ένεκα της συμμετοχής των Γερουσιαστών στην έκβαση των εκλογών, το οποίο αφορά στην συνολική αδυναμία όσων ανήκουν στο Ρεπουμπλικανικό κόμμα, οδηγεί το συλλογισμό σε ένα συμπέρασμα αντίθετο με την πραγματικότητα και κάνοντας χρήση της στρατηγικής του θεματικού διεμβολισμού⁶⁵ εξαιρεί εαυτόν από την διεκδίκηση της νίκης των εκλογών και μεταφέρει την ευθύνη της νίκης ή της ήττας στους Ρεπουμπλικάνους Γερουσιαστές, οι οποίοι δεν είναι αρκετά σκληροί, σε σχέση με τον ίδιο που πολεμά για την εκλογική νίκη. Αν οι εκλογές χαθούν, θα χαθεί και το κόμμα. Και αυτό θα είναι γιατί δεν πολέμησαν αρκετά. Η επίθεση προς τους Γερουσιαστές είναι ρητή, ευθεία και αναπτύσσεται προεκλογικά μέσα σε ένα υποθετικό σχήμα απόδοσης ευθύνης το οποίο αποσκοπεί στο να προκαταβάλει ερμηνευτικά την εξέλιξη των γεγονότων.

Μία εβδομάδα αργότερα και ενώ οι εξελίξεις συνέχιζαν να μην τον ευνοούν, ο Τραμπ προχώρησε σε ευθεία κατηγορία προς τις Αρχές ότι δεν προάσπισαν το «πραγματικό» εκλογικό αποτέλεσμα, με αποτέλεσμα να πληγεί η ίδια η ιστορία του αμερικανικού έθνους. Όπως έγραψε στο Twitter στις 26 Δεκεμβρίου 2020:

«Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και το FBI δεν έκαναν τίποτα για την απάτη των προεδρικών εκλογών του 2020, την μεγαλύτερη απάτη στην ιστορία του έθνους μας, παρά τα συντριπτικά στοιχεία. Θα έπρεπε να ντρέπονται. Η ιστορία θα θυμάται. Ποτέ μην τα παρατάτε. Θα σας δω όλους στην Ουάσιγκτον στις 6 Ιανουαρίου.»⁶⁶

Και την αμέσως επόμενη ημέρα:

«Τα λέμε στην Ουάσιγκτον, στις 6 Ιανουαρίου. Μην το χάσετε. Ακολουθήστε τις πληροφορίες!»⁶⁷

Συνεχίζοντας την στρατηγική της άρνησης του εκλογικού αποτελέσματος και μέσα από την παγιωμένη μεροληψία του σχετικά με την μετάθεση της ευθύνης για την έκβαση των εκλογών, σε τρίτους, κατηγορεί τους θεσμούς του αμερικανικού κράτους για ανακολουθία σχετικά με το καθήκον τους και αδυναμίας ελέγχου των καταστάσεων, ενώ εξακολουθεί να υποστηρίζει πως τα στοιχεία αποδεικνύουν την νίκη του. Η επίθεση προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης και το FBI είναι μια ευθεία κατηγορία περί μεροληψίας και καταπάτησης των

⁶⁴ Κεντρικό στοιχείο των Εκ Μεροληψίας Αρνητικών Εθοτικών Επιχειρημάτων είναι ότι αποδομούν την πράξη του διαλόγου. Το Εκ Παγιωμένης Μεροληψίας ένεκα Συμμετοχής σε Ομάδα ΑΗΕ ενέχει ισχυρή την τάση για αποκλεισμό από τον δημόσιο διάλογο (Σαμαράς, Κολοβός & Παπαγιάννη, 2015).

⁶⁵ Ο θεματικός διεμβολισμός ανήκει στην θεωρία στρατηγικών απολογίας και τυποποιείται ως κατηγορία της στρατηγικής της άρνησης. Συγκεκριμένα, αφορά την κατηγορία τρίτων που δεν εμπλέκονται με το θέμα της κατηγορίας, ώστε η προσοχή του ακροατηρίου να αποσπάται από την κατηγορία προς το υποκείμενο και η αρχική αιτία της επίθεσης να μπαίνει σε δευτερεύοντα ρόλο (Σκευή & Σαμαράς 2015).

⁶⁶ “The “Justice” Department and the FBI have done nothing about the 2020 Presidential Election Voter Fraud, the biggest SCAM in our nation’s history, despite overwhelming evidence. They should be ashamed. History will remember. Never give up. See everyone in D.C. on January 6th.”, Twitter, 26/12/2020, Donald J. Trump (@realDonaldTrump)

⁶⁷ “See you in Washington, DC, on January 6th. Don’t miss it. Information to follow!”, Twitter, 17/12/2020, Donald J. Trump (@realDonaldTrump)

θεσμών, για την οποία «θα έπρεπε να ντρέπονται καθώς η μνήμη δεν είναι βραχεία» και η συγκεκριμένη απόφαση θα έχει αντίκτυπο στην μετέπειτα ιστορία του αμερικανικού έθνους. Μέσω της συγκεκριμένης δήλωσης κατασκευάζει για την χώρα και τους θεσμούς της μια στρεβλή εικόνα που υποδηλώνει μεροληψία στις διαδικασίες, παραποίηση των κανόνων και τελικά αστάθεια και μόνιμη βλάβη. Κλείνει την δήλωση με την προτροπή για επιμονή στην διεκδίκηση του κοινού στόχου και συσπείρωση γύρω από τον ίδιο και τις διεκδικήσεις του στην συγκέντρωση διαμαρτυρίας στην Ουάσιγκτον στις 6 Ιανουαρίου 2021, καλώντας έτσι σε δράση με αφετηρία το κοινό συναίσθημα του πατριωτισμού και της προάσπισης της χώρας από όλους τους παραπάνω κινδύνους.

Το “tweet” της επόμενης μέρας λειτουργεί ως ενισχυτικό του προηγούμενου, καθώς θυμίζει την ημερομηνία κορύφωσης των γεγονότων και καλεί ξανά σε συσπείρωση και αγώνα, ενώ ταυτόχρονα στοχεύει να καθοδηγήσει την συλλογική συνείδηση. Μέσα από τα δύο αυτά “tweets”, ο Πρόεδρος όχι μόνο στηρίζει αλλά και συντονίζει ανοιχτά την συγκέντρωση της 6ης Ιανουαρίου, καθώς έχει ήδη παραδεχτεί την πολεμική της διάσταση.

Μέχρι την 6η Ιανουαρίου συνέχισε να επικοινωνεί/κινητοποιεί την συγκέντρωση μέσω των προσωπικών του σελίδων στα Κοινωνικά Δίκτυα σχεδόν καθημερινά, με έμφαση στην ένταση που θα συνοδεύσει την διαμαρτυρία, την παρουσία του εκεί και την ορθότητα της διεκδίκησής του, για την οποία ζητά την στήριξη των υποστηρικτών του.⁶⁸

Την ημέρα της συγκέντρωσης στην Ουάσιγκτον, μετά από πολλαπλή επανάληψη του κεντρικού συνθήματος «Σώστε την Αμερική / Save America», ο Τραμπ επαίνεσε το πλήθος για τα ταξίδια που έκαναν από ολόκληρη την χώρα για να παρευρεθούν και για την «εξαιρετική αγάπη» που επιδείκνυαν προς το πρόσωπό του. Απευθυνόμενος στους υποστηρικτές του είπε:

«Είμαστε συγκεντρωμένοι στην καρδιά της πρωτεύουσας του έθνους μας για έναν πολύ, πολύ βασικό και απλό λόγο: να σώσουμε τη δημοκρατία μας. Η χώρα μας έχει χορτάσει. Δεν θα το αντέξουμε άλλο και αυτό είναι το θέμα. Για να χρησιμοποιήσουμε έναν αγαπημένο όρο που όλοι εσείς βρήκατε, θα σταματήσουμε την κλοπή. Είμαστε συγκεντρωμένοι στην καρδιά της πρωτεύουσας του έθνους μας για έναν πολύ, πολύ βασικό και απλό λόγο: να σώσουμε τη δημοκρατία μας. Υπάρχει ανάγκη να πολεμήσουμε.»⁶⁹

Σε αυτό το σημείο της ομιλίας του, ο Τραμπ, μέσα από τον λόγο του, προσπαθεί να συσπειρώσει το συγκεντρωμένο πλήθος τροποποιώντας το αντικείμενο της διεκδίκησης. Πλέον το βασικό διακύβευμα το οποίο προβάλλει είναι η προάσπιση του δημοκρατικού

⁶⁸ CNN (712021 “Before rioters stormed the US Capitol, Trump supporters called for violence online”

⁶⁹ “Our country has had enough, we will not take it anymore and that’s what this is all about. To use a favorite term that all of you people really came up with, we will stop the steal.”, Associated Press (13.1.2021 “FACT CHECK: Trump’s call to action distorted in debate”

πολιτεύματος, το οποίο κινδυνεύει από την κλοπή που διατελείται εις βάρος του ιδίου και των υποστηρικτών του και όχι η ανατροπή του εκλογικού αποτελέσματος.

Ουσιαστικά, ο Τραμπ μέσα από αυτό το πρόταγμα ενδύεται τον κανονιστικό μανδύα της φιλελεύθερης δημοκρατίας εξισώνοντας την δική του συνέχιση της Προεδρίας με την προστασία του πολιτεύματος και κατασκευάζοντας τον κίνδυνο για το δημοκρατικό πολίτευμα, εάν η εξουσία περάσει στα χέρια των Δημοκρατικών. Ταυτόχρονα θυματοποιείται και αυτή η θυματοποίηση αξιοποιείται στρατηγικά γιατί ως «θύμα της κλοπής των εκλογών», ο ίδιος και οι υποστηρικτές του νομιμοποιούνται να διεκδικήσουν, έστω και πολεμώντας, την αποκατάσταση της τάξης και της Δημοκρατίας.

Η επίθεση σε αυτήν την δήλωση είναι έμμεση και υπόρρητη, καθώς αντικειμενοποιεί⁷⁰ την χώρα και, έχοντας στις προηγούμενες δηλώσεις, επιτεθεί ευθέως στους αντιπάλους, δεν τους αναφέρει ξανά, θεωρώντας ότι έχει παγιωθεί η επικινδυνότητά τους για την Δημοκρατία. Παράλληλα αξιοποιεί μαχητικές μεταφορές για τους Ρεπουμπλικάνους: «*οι Ρεπουμπλικάνοι πολεμούν συνεχώς σαν πυγμάχοι με τα χέρια δεμένα πίσω από την πλάτη τους*» και συνεχίζει με προτροπή προς τον Μάικ Πενς για βοήθεια στον αγώνα και πίστη στο καθήκον του. Ο Τραμπ στη συνέχεια κάλεσε το πλήθος να πάει στο Καπιτώλιο.

«Και μετά από αυτό, θα πάμε κάτω και θα είμαι εκεί μαζί σας. Θα πάμε κάτω. Θα πάμε προς τα κάτω στο Καπιτώλιο και θα επευφημήσουμε τους γενναίους γερουσιαστές μας, τους βουλευτές και τις γυναίκες. Μάλλον δεν θα επευφημούμε τόσο πολύ για μερικούς από αυτούς.»⁷¹

Ωστόσο τις προαναφερθείσες πολεμικές μεταφορές δεν διστάζει να χρησιμοποιήσει τη λέξη «ειρηνικά» στο συλλαλητήριο του, έστω κι αν αυτή είναι για μια μόνο φορά:

*«Ήρθαμε να απαιτήσουμε από το Κογκρέσο να κάνει το σωστό και να υπολογίσει μόνο τους εκλέκτορες που έχουν οριστεί νόμιμα. Γνωρίζω ότι όλοι εδώ σύντομα θα βαδίσουν προς το κτίριο του Καπιτωλίου για να ακουστούν **ειρηνικά** και πατριωτικά οι φωνές σας. Σήμερα θα δούμε αν οι Ρεπουμπλικάνοι υποστηρίζουν την ακεραιότητα των εκλογών μας, αν υποστηρίζουν ή όχι την χώρα μας, την χώρα μας. Η χώρα μας βρίσκεται υπό πολιορκία για μεγάλο χρονικό διάστημα, πολύ περισσότερο από αυτήν την τετραετία.»⁷²*

⁷⁰ Η χώρα λειτουργεί εδώ ως αποδέκτης της έλλειψης Δημοκρατίας. Η αντικειμενοποίηση της έχει ο σκοπό την αποδυνάμωση της εικόνας της.

⁷¹ "We're going to walk down to the Capitol and we're going to cheer on our brave senators and congressmen and women, and we're probably not going to be cheering so much for some of them.", BBC News (14.2.2021) "Capitol riots: Did Trump's words at rally incite violence?"

⁷² "We have come to demand that Congress do the right thing and only count the electors who have been lawfully slated, lawfully slated. I know that everyone here will soon be marching over to the Capitol building to peacefully and patriotically make your voices heard. Today we will see whether Republicans stand strong for integrity of our elections, but whether or not they stand strong for our country, our country. Our country has been under siege for a long time, far longer than this four-year period. ", The Independent (13.1.2021) "Trump 'Save America Rally' speech transcript from 6 January: The words that got the president impeached"

Σε μια στιγμιαία αναπλαισίωση της «πολεμικής» ρητορικής του, ο Τραμπ προέτρεψε το πλήθος να περπατήσει προς το Καπιτώλιο με σκοπό την ηθική στήριξη των Ρεπουμπλικάνων βουλευτών ώστε να «πράξουν το σωστό», με βάσει το Νόμο και για να διατηρηθεί η ειρήνη. Εξακολουθεί να τονίζει ότι αποτελεί μέρος αυτής της δυνατής ομάδας, η οποία πρέπει να διατηρήσει την δύναμή της ως το τέλος για το καλό της πατρίδας. Παρόλο που στο τέλος της ομιλίας η ευθύνη παραμένει στα χέρια των βουλευτών και όχι στα δικά του, δεδομένου ότι εκείνοι καλούνται να προστατεύσουν την πατρίδα υποστηρίζοντας την επαναφορά της χώρας στην ασφάλεια μέσα από την καταψήφιση του εκλογικού αποτελέσματος. Σε αυτό το σημείο η επίθεση εστιάζει στο ήθος των Ρεπουμπλικανών βουλευτών, καθώς τους χαρακτηρίζει ως αδύναμους να στηρίξουν ή όχι τη χώρα. Η εικόνα τους παρουσιάζεται αδύναμη μπροστά στη δυναμική του συγκεντρωμένου πλήθους η οποία αποτελεί παράγοντα ενίσχυσης της εικόνας του Τραμπ ως ισχυρού ηγέτη.

Όταν ο Τραμπ τελείωσε την ομιλία του, τα πλήθη είχαν ήδη αρχίσει να συγκεντρώνονται έξω από το Καπιτώλιο. Ωστόσο, ο ίδιος δεν προσχώρησε ποτέ μαζί τους, υπό την έννοια ότι δεν είχε φυσική παρουσία και συμμετοχή στην πορεία. Τοποθετήθηκε σχολιαστικά επί των επεισοδίων αρκετές ώρες αργότερα, διαχωρίζοντας ρητορικά τον εαυτό του από τα επεισόδια και αρνούμενος φραστικά ότι εμπλέκεται στην υποκίνησή τους. Αυτή η τακτική της αποστασιοποίησης πραγματώνεται με τα tweets του απογεύματος της 6^{ης} Ιανουαρίου καθώς και στο βίντεο που δημοσιεύθηκε την ίδια ημέρα όπου εμφανίστηκε υπέρμαχος της καταστολής της εξέγερσης και υπέρ της επαναφοράς της ειρήνης και της ασφάλειας στο Καπιτώλιο.⁷³ Στο προ-κινηματογραφημένο βίντεο που προβλήθηκε, ο Τραμπ παίζει το ρόλο του ειρηνιστή, ισορροπιστή και υπέρμαχου της τάξεως και της ασφάλειας ηγέτη, που διαχωρίζει τον εαυτό του από τα γεγονότα. Ενδεικτικά:

«Ξέρω πώς αισθάνεστε. Σας αγαπάμε, είστε πολύ ξεχωριστοί. Αλλά πηγαίνετε σπίτι σας και πηγαίνετε σπίτι με ειρήνη.»⁷⁴

Όταν αποκαταστάθηκε η τάξη, η Κοινή Συνεδρίαση στο Καπιτώλιο συγκλήθηκε ξανά και τα μέλη κλήθηκαν να ψηφίσουν σχετικά με την κύρωση του εκλογικού αποτελέσματος. Οι εισηγήσεις των Γερουσιαστών και των μελών του Κογκρέσου όμως δεν έμειναν ανεπηρέαστες από τα γεγονότα που συντελέστηκαν τις προηγούμενες ώρες στο Καπιτώλιο. Οι τοποθετήσεις έγιναν γύρω από τον άξονα υπέρ ή κατά της υπαιτιότητας του Προέδρου Τραμπ σχετικά με την υποκίνηση των επεισοδίων. Ο Πρόεδρος δέχτηκε πληθώρα επιθέσεων και κατηγοριών για υποκίνηση της επίθεσης και έκθεσης της εικόνας της χώρας αλλά και της αμερικανικής Δημοκρατίας σε κίνδυνο.

⁷³ PolitiFact, (11.1.2021) "A timeline of what Trump said before Jan. 6 Capitol riot"

⁷⁴ "I know you pain, I know you hurt. But you have to go home now. And go in peace.", CNN videos (6.1.2021) "President Trump tells rioters at Capitol to 'go home'"

Οι Γερουσιαστές των Δημοκρατικών αλλά και μέρος των Συντηρητικών εξαπέλυσαν ευθείες επιθέσεις, λιγότεροι ήταν όσοι έκαναν θετικές αναφορές και μέσα από τις ομιλίες τους παραδέχτηκαν την εμπλοκή του Τραμπ στα γεγονότα, αλλά όχι την απόλυτη υπαιτιότητα του. Η συζήτηση κατέληξε με την κατακύρωση της εκλογικής νίκης του Τζο Μπάιντεν.

4.3 Οι Κατά Τραμπ Κατηγορίες και η Ρητορική των Επιθέσεων

Στην συνέχεια καταγράφονται κεντρικές δηλώσεις κατηγορίας κατά του Τραμπ, οι οποίες σκοπό έχουν την επίθεση στην εικόνα του και την πρόκληση της απολογίας του. Ο αρχηγός των Δημοκρατικών, Γερουσιαστής Μ. Σούμερ στην ομιλία του στις 6 Ιανουαρίου στο Κογκρέσο, ανέφερε σχετικά:

«Αλλά μην κάνετε λάθος φίλοι μου, τα σημερινά γεγονότα δεν έχουν συμβεί αυθόρμητα. Ο Πρόεδρος που προώθησε τις θεωρίες συνωμοσίας που παρακίνησαν αυτούς τους κακοποιούς, ο Πρόεδρος που τους παρότρυνε να έρθουν στην πρωτεύουσα του έθνους μας, τους έριξε. Δεν αποθαρρύνει σχεδόν ποτέ την βία, συχνότερα την ενθαρρύνει. Αυτός ο Πρόεδρος φέρει ένα μεγάλο μέρος της ευθύνης. Αυτό το πλήθος, σε μεγάλο βαθμό, το δημιούργησε ο Πρόεδρος Τραμπ, υποκινώντας το με τα δικά του λόγια και ψέματα. Αυτή η βία, σε μεγάλο βαθμό, είναι ευθύνη του και η αιώνια ντροπή του. Τα σημερινά γεγονότα σίγουρα δεν θα είχαν συμβεί χωρίς αυτό. Τώρα, η 6η Ιανουαρίου θα μείνει ως μια από τις πιο σκοτεινές μέρες της πρόσφατης Αμερικανικής ιστορίας – ως μια τελευταία προειδοποίηση στο έθνος μας για τις συνέπειες της ύπαρξης ενός δημαγωγού Προέδρου, των ανθρώπων που του επιτρέπουν όλα αυτά, αλλά και των αιχμάλωτων ΜΜΕ που παπαγαλίζουν τα ψέματά του, και τους ανθρώπους που τον ακολουθούν καθώς προσπαθεί να σπρώξει την Αμερική στα πρόθυρα της καταστροφής.»⁷⁵

Ο Γερουσιαστής επιτίθεται ευθέως τον Πρόεδρο Τραμπ και τον κατηγορεί ρητά ότι έχει υπαιτιότητα για την υποκίνηση της επίθεσης καθώς είχε σχεδιάσει τα γεγονότα, προωθώντας μήνες πριν θεωρίες συνωμοσίας, διασπείροντας ψεύδη και παρακινώντας τους υποστηρικτές του να έρθουν με βίαιη πρόθεση στην πρωτεύουσα. Κατηγορεί τον Πρόεδρο Τραμπ πως τα γεγονότα που προκάλεσε παραβαίνουν τις θεμελιώδεις αξίες που ένας Πρόεδρος θα έπρεπε να προβάλλει και πως η διακυβέρνησή του θέτει την ίδια τη χώρα σε κίνδυνο. Του αποδίδει την ευθύνη για τα γεγονότα στο Καπιτώλιο και την αποσταθεροποίηση που προκλήθηκε από αυτά. Κάνει ευθεία επίθεση στην εικόνα του Προέδρου, τόσο ως προς το ήθος του ως ηγέτης, τόσο και ως προς τις μεθόδους του, οι οποίες έθεσαν σε κίνδυνο την ίδια την χώρα. Στο τέλος της ομιλίας του, το σύνολο των κατηγοριών που αποδίδει στον Τραμπ τον απεικονίζουν ως έναν βίαιο, ψεύτη και δημαγωγό Πρόεδρο, που ευθύνεται για την πρόκληση μιας εκ των σκοτεινότερων ημερών της πρόσφατης αμερικανικής ιστορίας. Η εικόνα που προβάλλεται για τον Πρόεδρο Τραμπ βασίζεται σε αξιολόγηση των πράξεων και των δηλώσεων του, καθώς και σε αποτίμηση των αποτελεσμάτων τους σε σχέση με τις θεμελιώδεις αξίες που χαρακτηρίζουν έναν ηγέτη.

⁷⁵ UNANIMOUS CONSENT AGREEMENT; Congressional Record Vol. 167, No. 4, P. 19 (Senate - January 06, 2021)

Αργότερα στην συνεδρίαση, στο ίδιο πλαίσιο, τον λόγο πήρε ο Γερουσιαστής του Νιου Τζερσεϊ, Κόρι Μπούκερ, ο οποίος ανέφερε στην ομιλία του:

«Μπορώ να σκεφτώ μόνο δύο φορές στην αμερικανική ιστορία που πολιορκήθηκε το Καπιτώλιο μας, που κάποιος εισέβαλε στους ιερούς αστικούς μας χώρους, και προσπάθησε να ανατρέψει μια κυβέρνηση. Η μία ήταν στον πόλεμο του 1812 και η άλλη σήμερα. Αυτό που είναι ενδιαφέρον για τον παραλληλισμό μεταξύ των δύο είναι ότι και στις δύο περιπτώσεις κυμάτιζαν σημαίες για έναν μόνο κυρίαρχο, για ένα άτομο, παραδίδονταν οι δημοκρατικές αρχές στη λατρεία της προσωπικότητας. Ο ένας ήταν Άγγλος μονάρχης και οι άλλες ήταν οι σημαίες που είδα σήμερα σε όλο το Καπιτώλιο μας, συμπεριλαμβανομένων των διαδρόμων και αυτού του δωματίου, για ένα μόνο άτομο που ονομάζεται Ντόναλντ Τραμπ. Η θλιβερή διαφορά μεταξύ αυτών των δύο χρονικών στιγμών είναι ότι στη μία ήταν ένα άλλο έθνος στην ιστορία της χώρας μας, που προσπάθησε να αμφισβητήσει τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, αλλά αυτή τη φορά, φέραμε αυτήν την κόλαση στον εαυτό μας. Ο συνάδελφός μου από το Τέξας είπε ότι, αυτή ήταν μια στιγμή όπου υπήρχαν πρωτοφανείς καταγγελίες για απάτη ψηφοφόρω Ναι είναι αλήθεια. Ήταν πρωτοφανές όταν ο Πρόεδρος, πριν από τις εκλογές είπε: “Αν χάσω αυτές τις εκλογές, τότε οι εκλογές ήταν παραπονημένες.” Αυτό είναι πρωτοφανές. Είναι άνευ προηγουμένου ότι ανάβει τις φλόγες της θεωρίας συνωμοσίας για πλαστές εκλογές ώστε να δημιουργήσει ένα στρώμα καπνού μπροστά σε αυτό το Έθνος για να καλύψει αυτό που προσπαθεί να κάνει, το οποίο υπονομεύει τις δημοκρατικές μας αρχές. Δεν είναι όμως μόνο αυτό. Η ντροπή αυτής της ημέρας είναι ότι τον βοηθούν και τον υποστηρίζουν καλοί Αμερικανοί που πέφτουν θύματα, που επιλέγουν τον Τραμπ για την αλήθεια, και γίνονται θύματα του ψέματος και της συνωμοσίας του.»⁷⁶

Ο Μπούκερ κάνει αναδρομή στην ιστορική εικόνα των περιπτώσεων που κινδύνευσε η αμερικανική Δημοκρατία και συνοψίζει την κορύφωση σε δύο ιστορικές περιστάσεις. Στην πρώτη κατηγορείται ως παράγων αποσταθεροποίησης ο αρχηγός ενός άλλου κράτους, ένας παράγων εχθρικός προς την αμερικανική χώρα και το πολίτευμά της, ενώ στην δεύτερη περίπτωση το ρόλο αυτό έχει αναλάβει ο ίδιος ο Πρόεδρος των ΗΠΑ.

Αποδίδει λοιπόν ρητά την υπαιτιότητα για τα γεγονότα στον Τραμπ, καθώς τον θεωρεί βασικό δρώντα για την υποκίνηση της επίθεσης και βασικό ρυθμιστή των περιστάσεων που την προκάλεσαν. Αναφέρει την δήλωση του Τραμπ για παραποίηση των εκλογών στην οποία είπε ότι, εφόσον τις έχανε, θα είχαν παραποιηθεί. Αυτή η αναφορά επιβεβαιώνει την παγιωμένη στρατηγική άρνησης της ήττας του, σε σχέση με την προβολή της εικόνας του ως ηττημένος ηγέτης, μέσα από ένα εκ των περιστάσεων αρνητικό εθοτικό επιχείρημα.⁷⁷ Περιγράφεται εδώ με καταγγελτικό τρόπο ο κεντρικός άξονας του στρατηγικού σχεδιασμού του Τραμπ ο οποίος συνοψίζεται στο σχήμα: «νίκη Τραμπ= θεσμική σταθερότητα ↔ ήττας

⁷⁶ UNANIMOUS CONSENT AGREEMENT; Congressional Record Vol. 167, No. 4, (Senate - January 06, 2021, page 22)

⁷⁷ Το Εκ των Περιστάσεων (Circumstantial) Αρνητικό Εθοτικό Επιχείρημα συνδέει την επίθεση με την κατάσταση στην οποία βρίσκεται το υπό κατηγορία πρόσωπο, δηλαδή, με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του ή με συγκεκριμένες πράξεις του (Σαμαράς, Κολοβός & Παπαγιάννη 2015).

Τραμπ=αποσταθεροποίησης των θεσμών». Η διάχυση αυτού του σχήματος ενισχύεται με την διασπορά ψευδών ειδήσεων και παραποιημένων πληροφοριών προς τους υποστηρικτές του, οι οποίοι με αυτόν τον τρόπο θυματοποιούνται μπροστά στην δεινή ρητορική του δυνατότητα να δημαγωγεί και να παραποιεί την αλήθεια και την πραγματικότητα. Με αυτή την διαδικασία αποδόμησης ο γερουσιαστής Μπούκερ ενεργοποιεί ένα κοινό ρητορικό τόπο της προπαγάνδας σε αντίστοιχες περιπτώσεις, που είναι η αποσύνδεση του ηγέτη από τους ακολούθους του, για τους οποίους κατασκευάζεται η εικόνα του, εκμαυλιζόμενου από την προπαγάνδα του ηγέτη, θύματος. Ένας κοινός ρητορικός τόπος, η ενεργοποίηση του οποίου, ανοίγει την πόρτα για τον προσεταιρισμό των οπαδών και την εκ νέου ενσωμάτωση τους στην «κανονικότητα» των πολιτειακών διαδικασιών.

Ο Γερουσιαστής στηρίζει την επίθεσή του προς τον Πρόεδρο βασιζόμενος στην προβαλλόμενη εικόνα του Τραμπ ως ένα άτομο που έχει ως άξονα τον εαυτό του και δρα βασιζόμενο στις συναισθηματικές του μεταβολές. Η προσέγγιση αυτή δηλώνει πως τα γεγονότα της 6^{ης} Ιανουαρίου αποτέλεσαν μια κορύφωση σε μια μακρόχρονη πρακτική του Προέδρου να δρα σύμφωνα με την προσωπική του προβολή και παντοδυναμία, αψηφώντας τους θεσμούς, τους υποστηρικτές του και εντέλει την ίδια την χώρα, που την οδήγησε σε ένα από τα σκοτεινότερα σημεία της ιστορίας της. Σε δεύτερο επίπεδο υπονοείται ότι ο Πρόεδρος Τραμπ άγεται και φέρεται από τον ναρκισσιστικό χαρακτήρα και το υπερεκτεταμένο «Εγώ», η προστασία του οποίου αποτελεί παραγωγικό αίτιο αντιληπτικών στρεβλώσεων και γνωσιακών μεροληψιών, οι οποίες καθορίζουν την σχέση του με το περιβάλλον του και τους υπόλοιπους δρώντες. Αυτή είναι μία συνήθως άρρητη προκείμενη των επιχειρημάτων τα οποία συγκροτούν τις κατηγορίες κατά του Προέδρου Τραμπ για τα γεγονότα.

Αντίθετα, ο Ρεπουμπλικάνος Γερουσιαστής από το Οχάιο, Ρόμπερτ Πόρτμαν, υποστήριξε τον Πρόεδρο στην ομιλία του αναφέροντας:

«Δείτε, ψήφισα υπέρ του Προέδρου Τραμπ. Τον υποστήριξα γιατί πιστεύω ότι οι πολιτικές της κυβέρνησης Τραμπ είναι οι καλύτερες για το Οχάιο και για την χώρα. Και υποστήριξα το δικαίωμα της εκστρατείας του Τραμπ να συνεχίσει να επιδιώκει -είχε κάθε δικαίωμα να το κάνει- και νομικά την επανακαταμέτρηση των ψήφων. Συμφωνώ ότι υπήρξαν περιπτώσεις απάτης και παρατυπιών στις Εκλογές του 2020. Νομίζω ότι όλοι το πιστεύουμε. Και παρεμπιπτόντως, υπάρχουν απάτες και παρατυπίες σε κάθε προεδρική εκλογή. Αλλά είναι επίσης αλήθεια ότι μετά από 2 μήνες επανακαταμέτρησης και νόμιμων ενστάσεων, ούτε μια δεν άλλαξε το αποτέλεσμα. Και στις δεκάδες μηνύσεις που κατατέθηκαν, ούτε σε μία δεν βρέθηκαν στοιχεία απάτης ή παρατυπίες αρκετά σημαντικές ώστε να αλλάξει το αποτέλεσμα των εκλογών. Αυτό ήταν το εύρημα των πολυάριθμων δικαστών που διορίστηκαν από τους Ρεπουμπλικάνους και το Υπουργείο Δικαιοσύνης της κυβέρνησης Τραμπ. Κάθε Πολιτεία έχει πλέον σταθμίσει και επιλέξει να

πιστοποιήσει τα εκλογικά της αποτελέσματα βάσει της λαϊκής ψήφου, όπως ορίζεται στο Σύνταγμα.»⁷⁸

Ο Πόρτμαν, αν και κομματικά συντεταγμένος με τους αντιπάλους, υπερασπίζεται το δικαίωμα του Τραμπ στην αμφισβήτηση του εκλογικού αποτελέσματος μέσω της στρατηγικής της αμφισβήτησης, καθώς παραδέχεται δημόσια πως σε όλες τις εκλογές γίνονται παρατυπίες και εμμέσως εγκαλεί την Βουλή και την Γερουσία να το παραδεχτούν ως δεδομένο. Ταυτόχρονα, στηρίζει την πολιτική του Τραμπ ως Πρόεδρος, για την Πολιτεία που εκπροσωπεί, δημιουργώντας έτσι μια θετική εικόνα για τις ηγετικές του ικανότητες και μια εκ των λίγων θετικών αναφορών στον Πρόεδρο μετά τα γεγονότα της 6^{ης} Ιανουαρίου 2021.

Ο Πόρτμαν δεν κάνει ευθέως επίθεση σε κανένα πρόσωπο, ωστόσο κατηγορεί τον ίδιο το θεσμό της εκλογικής διαδικασίας ότι τον θεωρεί διαβλητό, ενώ, σχετικά με την προκείμενη εκλογική διαμάχη, μένει μετριοπαθής και αποδέχεται τις αποφάσεις των πολιτειακών δικαστηρίων όσον αφορά το αποτέλεσμα των εκλογών. Η ρητορική στρατηγική του Ρεπουμπλικάνου Γερουσιαστή, πέραν της θετικής εικόνας για τον Πρόεδρο, ταυτόχρονα δημιουργεί μία αρνητική εικόνα για τον θεσμό των προεδρικών εκλογών μέσα από ένα επιχείρημα της παγιωμένης μεροληψίας ένεκα συμμετοχής σε ομάδα⁷⁹: *«Συμφωνώ ότι υπήρξαν περιπτώσεις απάτης και παρατυπιών στις Εκλογές του 2020. Νομίζω ότι όλοι το πιστεύουμε. Και παρεμπιπτόντως, υπάρχουν απάτες και παρατυπίες σε κάθε προεδρική εκλογή.»*, καθώς χρεώνει όλους όσους βρίσκονται στο ακροατήριο με την συγκεκριμένη πεποίθηση. Συνεπώς, μέσα από την θέση αυτή, ο Πόρτμαν επιτίθεται εμμέσως στο δικό του κόμμα για συγκάλυψη των παρατυπιών στις εκλογικές διαδικασίες διαχρονικά και για φαρισαϊσμό. Στο τέλος της ομιλίας του επικαλείται την λαϊκή κυριαρχία η οποία ενδυναμώνεται μέσα από το πολιτειακό σύστημα και με αυτόν τον τρόπο αποσοβεί την περαιτέρω αμφισβήτηση του αποτελέσματος των συγκεκριμένων εκλογών.

Η Γερουσιαστής των Ρεπουμπλικάνων από τη Χαβάη, Μείζι Χιρόνο, κατηγόρησε ευθέως τον Τραμπ για έλλειψη πολιτικού ήθους, αποτυχημένη θητεία που έθεσε την χώρα σε επισφάλεια και υπαιτιότητα για την εισβολή στο Καπιτώλιο και τους βανδαλισμούς. Μεταξύ άλλων ανέφερε:

«Δεν είναι φυσιολογικό να έχουμε έναν Πρόεδρο που λέει ψέματα κάθε μέρα. Και ακόμη και μπροστά σε αυτόν τον βανδαλισμό, αυτόν τον όχλο, πραγματικά να μην λέει τίποτα εκτός από «Σας αγαπάμε, πρέπει να πάτε σπίτι σας τώρα.» Δεν είναι φυσιολογικό όταν, εν μέσω πανδημίας που διακινδυνεύεται η ζωή πάνω από 350.000 Αμερικανών, να

⁷⁸ UNANIMOUS CONSENT AGREEMENT; Congressional Record Vol. 167, No. 4 (Senate - January 06, 2021, page 28)

⁷⁹ Το Εκ Παγιωμένης Μεροληψίας ένεκα Συμμετοχής σε Ομάδα ΑΗΕ ενέχει ισχυρή την τάση για αποκλεισμό από τον δημόσιο διάλογο (Σαμαράς, Αθ. Ν., Κολοβός Κ. & Παπαγιάννη Ν., 2015).

έχουμε έναν Πρόεδρο που φαίνεται να νοιάζεται μόνο για τη διάδοση συνωμοσιών και την υπονόμηση της εμπιστοσύνης στις εκλογές και τη δημοκρατία μας.»⁸⁰

Και συνέχισε στην ίδια δήλωση:

«Όποτε λοιπόν τελειώσει αυτή η φάρσα, το αποτέλεσμα θα είναι το ίδιο: Ο Ντόναλντ Τραμπ θα έχει χάσει τις εκλογές και ο Τζο Μπάιντεν θα γίνει ο 46^{ος} Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών. Μπορείτε να πείτε πολλά για ένα άτομο από τον τρόπο με τον οποίο χειρίζεται την ήττα. Ο τρόπος που αντιμετώπισε την ήττα ο Ντόναλντ Τραμπ λέει πολλά για το ποιος είναι. Βλέποντας τόσους πολλούς συναδέλφους μας υποστηρίζουν τον Πρόεδρο, μας λέει πολλά και για αυτούς.»⁸¹

Η Γερουσιαστής των Ρεπουμπλικάνων επιτίθεται ευθέως στο Τραμπ για την εμπλοκή του στα γεγονότα και τον χαρακτηρίζει ως έναν ψεύτη, συνωμότη, επικίνδυνο για την χώρα υποκριτή, ο οποίος, όχι μόνον δεν δύναται να διαχειριστεί την προσωπική του ήττα, αλλά και δεν λαμβάνει το θάρρος να κατευνάσει την κρίση που ο ίδιος προκάλεσε. Η εικόνα του Τραμπ σε αυτή την ρητή κατηγορία παρουσιάζεται αδύναμη και συγκεντρώνει χαρακτηριστικά που κατακρημνίζουν την εικόνα του ισχυρού ηγέτη που ο ίδιος προβάλλει προς τα έξω. Η Χιρόνο καυτηριάζει και την υποκρισία του Τραμπ σε σχέση με τα γεγονότα, την στιγμή που διακινδυνευόταν η ζωή και η ασφάλεια των Αμερικανών, εκείνος επέλεξε μια υποκριτική επίκληση στο συναίσθημα για να αποτρέψει την εξέγερση και ταυτόχρονα να προστατέψει την εικόνα του. Ωστόσο, η επίθεσή της μεταφέρεται και σε επίπεδο κόμματος, καθώς κατηγορεί ευθέως όσους στηρίζουν τον Πρόεδρο, εξομοιώνοντας τους με εκείνον και υπόρρητα προσδίδοντάς τους τα ίδια χαρακτηριστικά.

Αλλά και οι Ρεπουμπλικάνοι συνάδελφοι του Τραμπ καταδικάζουν τον Πρόεδρο και όσους παρεμβαίνουν στην ειρηνική μεταβίβαση της εξουσίας: *«Αυτό που συνέβη εδώ σήμερα ήταν μια εξέγερση, υποκινούμενη από τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών.»⁸²* δήλωσε σε ανακοίνωσή του ο Ρεπουμπλικανός γερουσιαστής Μιτ Ρόμνεϊ, ο οποίος καταδίκασε τις προσπάθειες για ανατροπή της βούλησης των ψηφοφόρων στις προεδρικές εκλογές. Τον κατηγορήσε ευθέως για την υποκίνηση της εξέγερσης και τόνισε την θεσμική θέση του Τραμπ ως Προέδρου, κλονίζοντας υπόρρητα την εικόνα του ισχυρού και «σωστού» ηγέτη που πρόβαλε για τον εαυτό του. Αντίστοιχα η πρόεδρος του Ρεπουμπλικανικού Συνεδρίου, Λιζ Τσένεϊ δήλωσε ότι:

«ο Πρόεδρος καταχράται την εμπιστοσύνη του αμερικανικού λαού και καταχράται την εμπιστοσύνη των ανθρώπων που τον στήριξαν.»⁸³

⁸⁰ OBJECTION TO COUNTING OF PENNSYLVANIA ELECTORAL VOTES; Congressional Record Vol. 167, No. 4 (Senate - January 06, 2021), page 35

⁸¹ OBJECTION TO COUNTING OF PENNSYLVANIA ELECTORAL VOTES; Congressional Record Vol. 167, No. 4 (Senate - January 06, 2021), page 35

⁸² CNN (7.1.2.2021) "Romney: 'What happened here today was an insurrection, incited by the President'"

⁸³ USA Today (7.1.2021) "What happened ... must never happen again': Rep. Liz Cheney, a top House Republican, again hits Trump over Capitol riots"

Αυτή η δήλωση επιτίθεται ευθέως και ρητά στο ήθος και την εικόνα του Τραμπ ως ηγέτη. Η Τσένεϊ τον κατηγορεί για κατάχρηση της εμπιστοσύνης των υποστηρικτών του, καθώς ο Τραμπ εργαλειοποίησε την εμπιστοσύνη τους και μέσω ψεμάτων μεθόδευσε την επίθεση. Εμμέσως τον κατηγορεί πως πρόδωσε τον αμερικανικό λαό που τον εμπιστεύτηκε.

Από το κόμμα των Ρεπουμπλικανών, ο πρώην Πρόεδρος Τζορτζ Μπους συντασσόμενος με τους Δημοκρατικούς Προέδρους πρώην Μπαράκ Ομπάμα, Μπιλ Κλίντον και Τζίμι Κάρτερ, οι οποίοι χλευάζουν τις ταραχές, δήλωσε:

"Είμαι έκπληκτος από την απερίσκεπτη συμπεριφορά ορισμένων πολιτικών ηγετών από τις εκλογές και από την έλλειψη σεβασμού που δείχνουν σήμερα για τα θεσμικά μας όργανα, τις παραδόσεις μας και την επιβολή του νόμου μας. Η βίαιη επίθεση στο Καπιτώλιο -και η διακοπή μιας Συνταγματικής Συνέλευσης του Κογκρέσου- πραγματοποιήθηκε από ανθρώπους των οποίων τα πάθη πυροδοτήθηκαν από ψεύδη και ψεύτικες ελπίδες".⁸⁴

Ο Μπους δεν επιτίθεται μεν ευθέως στο πρόσωπο του Τραμπ, αλλά μέσω της αναφοράς του που είναι έμμεση κατηγορία προς αυτόν, καθώς τον περιγράφει χωρίς να τον κατονομάζει. Η κατηγορία του πλήττει την εικόνα του Τραμπ για έλλειψη ήθους και ασέβεια απέναντι στους θεσμούς και τον νόμο, καθώς και για απερίσκεπτη συμπεριφορά και παραπλάνηση του πλήθους που επιτέθηκε στο Καπιτώλιο. Ο Μπους δίνει ελαφρυντικά στους δράστες καθώς στοχεύει σε εκείνον που τους γέννησε ψευδείς ελπίδες περί προάσπισης του αμερικανικού πολιτεύματος, καθώς τους οδήγησε σε λογική πλάνη. Αξιοποιεί, συνεπώς, και αυτός τον κοινό ρητορικό τόπο: «ένοχος ηγέτης ↔ παραπλανημένοι οπαδοί» ο οποίος περιγράφηκε κατά την ανάλυση της ρητορικής του Γερουσιαστή του Δημοκρατικού Κόμματος, Μπούκερ.

Ως και ο Μάικλ Πομπέο, ο Υπουργός Εξωτερικών της Κυβέρνησης Τραμπ καταδίκασε τα γεγονότα αναφέροντας ότι: *"Η συκοφαντία αποκαλύπτει μια εσφαλμένη κατανόηση των δημοκρατιών της μπανάνας και της δημοκρατίας στην Αμερική"*, γράφοντας ο Πομπέο σε ανάρτησή του στο Twitter:

"Σε μια δημοκρατία - μπανανία, η βία των όχλων καθορίζει την άσκηση της εξουσίας. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, αξιωματούχοι της επιβολής του νόμου καταργούν τη βία των όχλων, έτσι ώστε οι εκπρόσωποι του λαού να μπορούν να ασκούν εξουσία σύμφωνα με το κράτος δικαίου και τη συνταγματική κυβέρνηση".⁸⁵

⁸⁴ FOX News (7.1.2021) "Pompeo says Capitol riot has not turned US into 'banana republic'"

⁸⁵ "In a banana republic, mob violence determines the exercise of power. In the United States, law enforcement officials quash mob violence so that the people's representatives can exercise power in accordance with the rule of law and constitutional government.", Associated Press (9.1.2021) "Rejecting criticism, Pompeo says US isn't 'banana republic'"

Ο Πομπέο καταδίκασε αμέσως τη βία της 6^{ης} Ιανουαρίου, χαρακτηρίζοντάς την «απαράδεκτη». Ο Υπουργός διαχωρίζει έμμεσα την θέση του από την πολιτική Τραμπ και την στρατηγική εκβιασμού του εκλογικού αποτελέσματος μέσα από συκοφαντίες και ψεύδη. Παραλληλίζει την Αμερική του Τραμπ με μια χώρα «Μπανανία», στην οποία κυριαρχεί η ανομία, η αστάθεια, η βία και η κυριαρχία του όχλου. Καταδικάζει την βία ως απαράδεκτη και εμμέσως και τον ίδιο τον Τραμπ ως απαράδεκτο. Η παρομοίωση που χρησιμοποίησε περιέχει αιχμές για την πολιτική του Τραμπ και τα αποτελέσματα που μπορεί να επιφέρει στις ΗΠΑ. Η εικόνα που προβάλλεται είναι εκείνη του επικίνδυνου ηγέτη που διοικεί μια άναρχη χώρα.

Στον ίδιο παραλληλισμό προέβη και ο πρώην πρόεδρος Τζορτζ Μπους, όταν έσπευσε να ασκήσει κριτική μετά τα γεγονότα, αναφερόμενος στα επεισόδια της 6^{ης} Ιανουαρίου 2021: «Έτσι αμφισβητούνται τα αποτελέσματα των εκλογών σε μια δημοκρατία μπανάνας - όχι στη δημοκρατική μας δημοκρατία»⁸⁶.

Τρίτη περίπτωση χρήσης της ίδιας παρομοίωσης έγινε από τον πρώην εκπρόσωπο της Νότιας Καρολίνας, Trey Gowdy, ο οποίος δήλωσε στο «The Story» του Fox News ότι:

«Αν κάποιος σκεφτόταν να μετακομίσει σε μια 'ναρκο-πολιτεία' ή σε μία 'δημοκρατία της μπανάνας', η επίθεση της Τετάρτης ήταν ένα καλό παράδειγμα για το πώς θα ήτα Αυτό δεν είναι Αμερική. Δεν είναι αυτή η ιδέα της Αμερικής. Είμαστε ένα έθνος νόμων, δεν είμαστε ένα έθνος ανθρώπων που επιτίθενται σε αξιωματικούς επιβολής του νόμου προσπαθώντας να επιτύχουν έναν στόχο που δεν επρόκειτο ποτέ να επιτευχθεί.»⁸⁷

Ο Gowdy χρησιμοποιεί την παρομοίωση της Αμερικής του Τραμπ με την χώρα – μπανανία, κατηγορώντας τον εμμέσως για την πολιτική του που προάγει την βία και την ανομία, καθώς και για την αποτυχία του να επιτύχει έναν φαύλο στόχο, θέτοντας σε κίνδυνο για αυτόν τον σκοπό κάθε θεσμική διαδικασία. Με την δήλωση του κάνει διαχωρισμό της εικόνας της Αμερικής του Τραμπ και της πραγματικής Αμερικής, η οποία είναι ένα κράτος με νόμους που σέβεται τις θεσμικές διαδικασίες και δεν επικροτεί την βία και την ανομία.

Και στα τρεις περιπτώσεις η παρομοίωση είναι κοινή και το ερμηνευτικό πλαίσιο του παραλληλισμού των ΗΠΑ του Τραμπ με μια χώρα – μπανανία επιτίθεται στην εικόνα του ως ηγέτη και στην επικίνδυνη πολιτική που ασκεί, με μοναδικό γνώμονα την παραμονή του στην εξουσία και την δικαίωση των ισχυρισμών του. Η εκτεταμένη χρήση φράσεων-κλειδιά οι οποίες στην Αμερικανική πολιτική κουλτούρα σηματοδοτούν το αποτυχημένο κράτος (fallen state) της Λατινικής Αμερικής όπως «narco-state» και «banana-republic» ως αναλογίες για

⁸⁶ "This is how election results are disputed in a banana republic — not our democratic republic.", Twitter, @TheBushCenter (7.1.2021)

⁸⁷ FOX News (7.1.2021) "Gowdy: Scenes at Capitol resembled a narco-state or banana republic"

τα γεγονότα στις ΗΠΑ αναδεικνύουν την υπαρξιακή απειλή που θέτουν οι πρακτικές Τραμπ για Δημοκρατία των ΗΠΑ.

Για τους πολιτικούς αντιπάλους του αλλά και για όσους Συντηρητικούς στάθηκαν απέναντι από την εκστρατεία ανατροπής του εκλογικού αποτελέσματος, ο Τραμπ παρουσιάζεται ως ένας ψεύτης, συνωμότης και ανήθικος ηγέτης που χρησιμοποίησε τους υποστηρικτές του χωρίς όριο και έθεσε σε σοβαρό κίνδυνο την εικόνα των θεσμών και του δημοκρατικού πολιτεύματος στις ΗΠΑ.

Στις 11/1/21 και στις 13/1/2021 η Βουλή ψήφισε 232 – 197 υπέρ της παραπομπής του απερχόμενου Προέδρου σε δίκη για παρακίνηση της επίθεσης στο Καπιτώλιο και διακινδύνευσης της λειτουργίας των θεσμών της αμερικανικής Δημοκρατίας. Η δίκη κατηγορίας του Τραμπ, του 45ου προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών, ξεκίνησε στις 9 Φεβρουαρίου 2021 και ολοκληρώθηκε με την αθώωσή του στις 13 Φεβρουαρίου 2021.

4.4. Το Απολογητικό Υπόμνημα του Τραμπ στο Αμερικανικό Κογκρέσο

Στην διάρκεια της δίκης του, τον τέως Πρόεδρο υπερασπίστηκαν οι δικηγόροι του παραθέτοντας γραπτό απολογητικό υπόμνημα και παραθέτοντας αντικρούσεις στις κατηγορίες που βάρυναν τον τέως Πρόεδρο, Τραμπ. Η ρητορική επίθεση προς ένα πρόσωπο και η κατηγορία για υπαιτιότητα οδηγούν στην άμυνα και την απολογία. Ο απολογητικός λόγος αποσκοπεί στον κατευνασμό, στην αποτελεσματική διαχείριση της κρίσης που έχει ξεσπάσει και στην αποκατάσταση της εικόνας των δρώντων. Μέσα από την απολογία ο θύτης και το θύμα αποκαθιστούν την σχέση που έχει διαρραγεί, χρησιμοποιώντας στρατηγικές που αποσκοπούν στην επίλυση της διαφοράς.

Αξίζει να σημειωθεί πως τα παρακάτω ζεύγη κατηγορίας – απολογίας αποτελούν μέρος γραπτού κειμένου και δεν χαρακτηρίζονται από την αυθεντικότητα του προφορικού λόγου και της ιδιαίτερης ρητορικής του Τραμπ καθ' όλη την διάρκεια των επεισοδίων, για τα οποία κατηγορήθηκε ότι υποκίνησε.

Στην συγκεκριμένη απολογία, ο τέως Πρόεδρος εμφανίζεται μεν να αρνείται καθολικά ή εν μέρει τις κατηγορίες, ωστόσο αποδέχεται την θεσμική ιδιότητα του Κογκρέσου να απαιτεί την απολογία σχετικά με τις κατηγορίες. Η ρητορική του εδώ δεν έχει στοιχεία επίθεσης, παρά μόνο αμφισβήτησης και γίνεται μια προσπάθεια ανάταξης της εικόνας του μέσα από την απόδειξη του ανυπόστατου των κατηγοριών. Ο Τραμπ σέβεται το δικαστήριο και αντιμετωπίζει με σοβαρότητα την δίκη του, χωρίς βερμπαλισμούς και προκλητική ρητορική, όπως συνήθιζε να κάνει στις δημόσιες δηλώσεις του, είτε ζωντανά είτε μέσα από τα Κοινωνικά Δίκτυα.

Στην πρώτη κατηγορία σχετικά με το ότι θα καθαιρεθεί από το Γραφείο του Προέδρου για την παραπομπή και καταδίκη του για προδοσία, δωροδοκία ή άλλα σημαντικά εγκλήματα και πλημμελήματα, ο Τραμπ απάντησε πως δεν συνίσταται περίπτωση καθάρσεως καθώς είχε ήδη παραχωρήσει ειρηνικά την εξουσία στον επόμενο Πρόεδρο από την 20^η Ιανουαρίου 2021. Σε αυτή την περίπτωση χρησιμοποίησε στρατηγική άρνησης της ίδιας της κατηγορίας καθώς και στρατηγική απομείωσης της βλάβης και ενίσχυσης του κατηγορούμενου, καθώς και στρατηγική ανάταξης της εικόνας του, καθώς απαντά ότι έχει ήδη προχωρήσει σε ειρηνική μεταβίβαση της εξουσίας, πριν την διεξαγωγή της δίκης του.⁸⁸

Στην δεύτερη κατηγορία σχετικά με την συμπεριφορά του ενώ ήταν Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, η οποία συχνά αντιτάχθηκε του συνταγματικού του όρκου για πίστη προς το αξίωμα του Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών και παράβαση της υπόσχεσης για προστασία και υπεράσπιση του Σύνταγματος των Ηνωμένων Πολιτειών και της εφαρμογής των νόμων, ο Τραμπ απάντησε ότι αρνείται την κατηγορία καθώς εκτέλεσε πιστά τα καθήκοντά του ως Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών και ανά πάσα στιγμή ενήργησε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για να διατηρήσει, να προστατεύσει και να υπερασπιστεί το Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών, ενώ δεν συμμετείχε ποτέ σε σημαντικά εγκλήματα ή πλημμελήματα. Σε αυτήν του την απάντηση προτάσσει την άρνηση της ενοχής του και την ενίσχυση της εικόνας του, αναφέροντας πως κατά τον ίδιο έπραξε τα βέλτιστα για να προασπίσει την χώρα του και το Σύνταγμα.⁸⁹

Η τρίτη κατηγορία αφορούσε την καθαυτή συμμετοχή του στην υποκίνηση βίας κατά της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών, μέσω της διασποράς ψευδών δηλώσεων που υποστήριζαν ότι τα αποτελέσματα των προεδρικών επιλογών ήταν προϊόν ευρείας απάτης και δεν έπρεπε να γίνουν αποδεκτά από τον αμερικανικό λαό. Την κατηγορία αυτή ο Τραμπ την αποδέχθηκε εν μέρει, καθώς κατά την άποψη του είχε το δικαίωμα να αμφισβητήσει τα αποτελέσματα των εκλογών, στις οποίες θεωρεί ότι έγιναν παρατυπίες. Ωστόσο δεν παραδέχεται τις δηλώσεις του ως ψευδείς, παρά μόνον ως μη ακριβείς.⁹⁰

Η στρατηγική απολογίας που χρησιμοποιεί σε αυτό το σημείο είναι συνδυασμός της στρατηγικής της άρνησης της ενοχής του σε συνδυασμό με την στρατηγική των καλών προθέσεων του σχετικά με την ορθότητα του εκλογικού αποτελέσματος. Η απάντηση του αποσκοπεί στο να συγκροτήσει την (αυτό)εικόνα ένας ηγέτη που ενδιαφέρεται για την

⁸⁸ U.S. Senate Documents Congress of the United States, 2-2-2021 ANSWER OF PRESIDENT DONALD JOHN TRUMP, 45TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES, TO ARTICLE I: INCITEMENT OF INSURRECTION, page 5

⁸⁹ U.S. Senate Documents Congress of the United States, 2-2-2021 ANSWER OF PRESIDENT DONALD JOHN TRUMP, 45TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES, TO ARTICLE I: INCITEMENT OF INSURRECTION, page 6

⁹⁰ U.S. Senate Documents Congress of the United States, 2-2-2021 ANSWER OF PRESIDENT DONALD JOHN TRUMP, 45TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES, TO ARTICLE I: INCITEMENT OF INSURRECTION, page 7

προάσπιση της θεσμικής διαδικασίας και την πλήρη άσκηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων που του δίνει ο θεσμικός του ρόλος.

Στη συνέχεια, του αποδόθηκε η τέταρτη κατηγορία για συμμετοχή σε σημαντικά εγκλήματα και πλημμελήματα όπως η υποκίνηση βίας κατά της κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών στα εξής σημεία:

«Στις 6 Ιανουαρίου 2021, σύμφωνα με την 12η τροποποίηση του Συντάγματος των Ηνωμένων Πολιτειών, ο Αντιπρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, η Βουλή των Αντιπροσώπων και η Γερουσία συναντήθηκαν στο Καπιτώλιο των Ηνωμένων Πολιτειών για μια κοινή συνεδρίαση του Κογκρέσου για την καταμέτρηση των ψήφων του εκλογικού σώματος. Για μήνες πριν από την κοινή σύνοδο, ο Πρόεδρος Τραμπ εξέδιδε επανειλημμένα ψευδείς δηλώσεις που υποστηρίζαν ότι τα αποτελέσματα των προεδρικών επιλογών ήταν προϊόν ευρείας απάτης και δεν έπρεπε να γίνουν αποδεκτά από τον αμερικανικό λαό ή να πιστοποιηθούν από κρατικούς ή ομοσπονδιακούς υπαλλήλους.»⁹¹

Η απολογία του Τραμπ αναφέρει ότι:

«Αποδέχεται την κατηγορία εν μέρει. Παραδέχτηκε ότι μετά τις εκλογές του Νοεμβρίου, ως ο 45ος Πρόεδρος άσκησε το δικαίωμα του, που σύμφωνα με την Πρώτη Τροπολογία του ισχύοντος Συντάγματος, του επιτρέπει να εκφράσει την πεποίθησή του ότι τα εκλογικά αποτελέσματα ήταν ύποπτα, καθώς, εκτός από λίγες εξαιρέσεις, με το πρόσφορο πρόσχημα της πανδημίας Covid-19, οι πολιτειακές εξασφαλίσεις του εκλογικού νόμου και των ίδιων των εκλογών άλλαξαν κατά τόπους από πολιτικούς ή δικαστές, χωρίς τις απαραίτητες εγκρίσεις από τους κρατικούς νομοθέτες. Επίσης αναφέρει ότι δεν υπάρχουν επαρκείς αποδείξεις, βάσει των οποίων ένας λογικός νομικός θα μπορούσε να συμπεράνει ότι οι δηλώσεις του 45ου Προέδρου ήταν ακριβείς ή όχι, και ως εκ τούτου τεκμαίρεται ότι ήταν ανακριβείς και ψευδείς. Όπως όλοι οι Αμερικανοί, έτσι και ο 45ος Πρόεδρος προστατεύεται από τον Πρώτη Τροπολογία του Συντάγματος. Πράγματι, πιστεύει, και επομένως δηλώνει, ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι μοναδικό κράτος στη γη που η γραφειοκρατία, το Σύνταγμα και τα νομοσχέδια του για τα δικαιώματα των πολιτών, ειδικά και σκόπιμα προστατεύουν τον αντιλαϊκό λόγο από κυβερνητικά αντίποινα.»⁹²

Σε αυτό το σημείο ο Τραμπ επικαλείται το θεσμικό πλαίσιο και την προστασία που απολαμβάνει από το αμερικανικό Σύνταγμα και προβαίνει σε μια διαδικασία αναπλαισίωσης της κατηγορίας από τον ίδιο και την διασπορά ψευδών ειδήσεων, στην

⁹¹ U.S. Senate Documents Congress of the United States, 2-2-2021 ANSWER OF PRESIDENT DONALD JOHN TRUMP, 45TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES, TO ARTICLE I: INCITEMENT OF INSURRECTION, U.S. Senate Documents Congress of the United States
2-2-2021 ANSWER OF PRESIDENT DONALD JOHN TRUMP, 45TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES, TO ARTICLE I: INCITEMENT OF INSURRECTION, page 8

⁹² U.S. Senate Documents Congress of the United States, 2-2-2021 ANSWER OF PRESIDENT DONALD JOHN TRUMP, 45TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES, TO ARTICLE I: INCITEMENT OF INSURRECTION, page 8-9

παραποίηση της εκλογικής διαδικασίας και την προσπάθειά του να προστατεύσει τον ίδιο και τους Αμερικανούς πολίτες από συγκυριακές και ύποπτες απόπειρες μεταβολής του εκλογικού νόμου, λόγω ειδικών συνθηκών, τις οποίες καταδικάζει και ο ίδιος με την σειρά του. Η στρατηγική του δεν περιέχει την άρνηση της πράξης, εμπεριέχει ωστόσο την άρνηση της ενοχής. Επιπλέον εκφράζει τις καλές του προθέσεις για την προστασία των θεσμών και των πολιτών, ενισχύοντας έτσι την εικόνα του ηγέτη που διαφυλάττει τις συνταγματικές αρχές και τα δικαιώματα των πολιτών της χώρας του, ακόμα και όταν αυτά βάζονται από κυβερνητικά αντίποινα.

Η πέμπτη κατηγορία αφορούσε το γεγονός ότι, λίγο πριν ξεκινήσει η κοινή σύνοδος Κογκρέσου και Γερουσίας, ο Πρόεδρος Τραμπ, απευθύνθηκε σε πλήθος στην «Έλλειψη», λίγα μέτρα από το Καπιτώλιο της Ουάσιγκτον. Εκεί, επανέλαβε ψευδείς ισχυρισμούς ότι *«κερδίσαμε αυτές τις εκλογές και τις κερδίσαμε με συντριπτική πλειοψηφία»*.⁹³

Την κατηγορία αυτή ο Τραμπ την αρνήθηκε εν μέρει. Παραδέχτηκε ότι ο απευθύνθηκε σε πλήθος στην «Έλλειψη» του Καπιτωλίου στις 6 Ιανουαρίου 2021, όπως ήταν δικαίωμά του, βάσει της Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγματος και εξέφρασε τη γνώμη του σχετικά με τα αποτελέσματα των εκλογών, τα οποία θεωρούσε ύποπτα, όπως περιέχεται στην πλήρη καταγραφή της ομιλίας του. Στο βαθμό που η κατηγορία ισχυρίζεται ότι η γνώμη του είναι στην πραγματικότητα λανθασμένη, ο 45ος Πρόεδρος αρνήθηκε αυτόν τον ισχυρισμό. Κάνοντας ξανά χρήση άρνησης της ενοχής αλλά όχι της πράξης του, ο Τραμπ ισχυρίστηκε πως έκανε χρήση του Συνταγματικού του δικαιώματος να εκφέρει την άποψη του σε σχέση με τα γεγονότα με σκοπό την προάσπιση των θεσμών. Με αυτόν τον τρόπο αποπειράται να ενδυναμώσει την εικόνα που εισήγαγε παραπάνω, του ηγέτη που ενδιαφέρεται για την διαφύλαξη των θεσμικών διαδικασιών και της αποκατάστασης της αλήθειας προς όφελος των πολιτών της χώρας του.

Στην συνέχεια, στην έκτη κατηγορία αναφέρθηκε ότι ο Τραμπ έκανε εκούσια δηλώσεις που ενθάρρυναν – και όπως αναμενόταν κατέληξαν – σε παράνομη δράση ενάντια στο Καπιτώλιο, όπως: *«αν δεν πολεμήσετε σαν να βρίσκεστε στην κόλαση, δεν θα έχετε πια χώρα»*. Με αυτό τον τρόπο υποκινήθηκαν από τον Τραμπ, μέλη του πλήθους στο οποίο είχε απευθυνθεί, σε μια προσπάθεια, μεταξύ άλλων στόχων, να παρέμβουν στην διεξαγωγή της Κοινής Συνόδου που θα πιστοποιούσε τον νικητή των εκλογών του 2020. Με αποτέλεσμα, το πλήθος να μετακινηθεί προς το Καπιτώλιο, η συνεδρίαση να διακοπεί και το Καπιτώλιο να παραβιαστεί παράνομα και να βανδαλιστεί, καθώς και να υπάρξουν τραυματίες και θάνατος μέλους του προσωπικού ασφαλείας, απειλή για τα μέλη του Κογκρέσου, τον Αντιπρόεδρο

⁹³ U.S. Senate Documents Congress of the United States, 2-2-2021 ANSWER OF PRESIDENT DONALD JOHN TRUMP, 45TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES, TO ARTICLE I: INCITEMENT OF INSURRECTION, page 9

και το προσωπικό του Κογκρέσου, αλλά και συμμετοχή σε μια βίαιη, θανατηφόρα και καταστροφική ενέργεια.⁹⁴

Την συγκεκριμένη κατηγορία ο Τραμπ την αρνήθηκε εν μέρει. Παραδέχτηκε ότι τα πρόσωπα αυτά παράνομα παραβίασαν και βανδάλισαν το Καπιτώλιο, ότι τραυματίστηκαν και σκοτώθηκαν άνθρωποι, και ότι η επιβολή του νόμου διερευνά και διώκει αυτούς που ήταν υπεύθυνοι. Επίσης διαψεύδει ότι παρακίνησε το πλήθος να συμμετάσχει σε καταστρεπτική συμπεριφορά. Αρνήθηκε ότι η φράση «*αν δεν πολεμήσετε σαν να βρίσκεστε στην κόλαση, δεν θα έχετε πια χώρα*» είχε σχέση με αυτή την συμπεριφορά του πλήθους. Η δράση των επιτιθέμενων στο Καπιτώλιο σαφώς ενισχύθηκε από την ανάγκη να παλέψουν για την έκβαση των εκλογών, όπως αποδεικνύεται από την καταγραφή της ομιλίας. Ωστόσο, ο Τραμπ αρνήθηκε την κατηγορία ότι σκόπευε να παρέμβει στην καταμέτρηση των εκλογικών ψήφων.

Χρησιμοποιώντας επαναλαμβανόμενα την στρατηγική άρνησης της ενοχής, ο Τραμπ επικαλείται την έρευνα για την εύρεση των ενόχων των πράξεων και πως τα λεγόμενα του δεν ενίσχυσαν την καταστρεπτική συμπεριφορά. Συμπληρωματικά σε αυτό το σημείο γίνεται χρήση στρατηγικής διαφοροποίησης της εμπλοκής του σε σχέση με τα τελικά γεγονότα τα οποία κατηγορείται ότι υποκίνησε αλλά και προσπάθεια ενίσχυσης της εικόνας του μέσω της άρνησης της κατηγορίας περί παρέμβασης στην θεσμική διαδικασία.

Η έβδομη κατηγορία αφορά την συμπεριφορά του Προέδρου Τραμπ στις 6 Ιανουαρίου 2021, η οποία ακολούθησε την προηγούμενη προσπάθεια ανατροπής της πιστοποίησης των αποτελεσμάτων των Προεδρικών Εκλογών του 2020. Αυτές οι προηγούμενες προσπάθειες, περιλάμβαναν ένα τηλεφώνημα στις 2 Ιανουαρίου 2021, κατά τη διάρκεια του οποίου, ο Πρόεδρος Τραμπ προέτρεψε τον Υπουργό Εξωτερικών της Πολιτείας της Τζόρτζια, Μπραντ Ράφενσπεργερ, «*να βρει*» αρκετές ψήφους για να ανατρέψει τα εκλογικά αποτελέσματα της Τζόρτζια και απείλησε τον Υπουργό Ράφενσπεργερ εάν δεν το έκανε.⁹⁵

Σε αυτό το σημείο ο Ντόναλντ Τραμπ παραδέχτηκε ότι μίλησε για το θέμα στις 2 Ιανουαρίου 2021, σε τηλεφωνική επικοινωνία με τον Υπουργό Ράφενσπεργερ και πολλά άλλα άτομα, συμπεριλαμβανομένων αρκετών πληρεξουσίων και για τα δύο μέρη. Ωστόσο, ο ίδιος ο Υπουργός Ράφενσπεργερ ή κάποιος υπό τις οδηγίες του ηχογράφησε κρυφά την κλήση και στη συνέχεια η κλήση δημοσιοποιήθηκε. Η εγγραφή αντικατοπτρίζει με ακρίβεια το περιεχόμενο της συνομιλίας, η οποία διαψεύδει ότι ο Πρόεδρος Τραμπ έκανε οποιαδήποτε

⁹⁴ U.S. Senate Documents Congress of the United States, 2-2-2021 ANSWER OF PRESIDENT DONALD JOHN TRUMP, 45TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES, TO ARTICLE I: INCITEMENT OF INSURRECTION, page 10-11.

⁹⁵ U.S. Senate Documents Congress of the United States, 2-2-2021 ANSWER OF PRESIDENT DONALD JOHN TRUMP, 45TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES, TO ARTICLE I: INCITEMENT OF INSURRECTION, page 11-12

προσπάθεια για την ανατροπή της πιστοποίησης των αποτελεσμάτων της Προεδρικών Εκλογών του 2020. Αρνήθηκε όμως την χρήση του όρου «να βρει» και τον χαρακτήρισε ακατάλληλο σχετικά με το πλαίσιο κατηγορίας. Συνέχισε αναφέροντας ότι πιστεύει πως αν εξεταστούν προσεκτικά τα στοιχεία, το «να βρει», θα αποδειχθεί ότι ήταν «να βρει μέσα σε αυτά που έχετε, πολλά που δεν είναι καν υπογεγραμμένα και ότι έχετε πολλά που είναι πλαστά». Επίσης διαψεύδει ότι απείλησε τον Υπουργό Ράφενσπεργκερ. Αρνήθηκε ότι ενήργησε ακατάλληλα σε αυτό το τηλεφώνημα με οποιονδήποτε τρόπο.

Συνολικά σε αυτή του την απολογία ο Τραμπ χρησιμοποίησε την πάγια του στρατηγική της άρνησης της ενοχής αλλά όχι της πράξης, βασίζοντας την άποψη του στην παραποίηση των λεγομένων του από το δικαστήριο και την έλλειψη αποδείξεων ενοχής. Σχεδόν θυματοποιεί τον εαυτό του πως έγινε αποδέκτης ψευδών κατηγοριών και ενισχύει την εικόνα του ως υπέρμαχος διασφάλισης της εκλογικής διαδικασίας και της προστασίας της από παρατυπίες, ως σωστός ηγέτης.

Η όγδοη και τελευταία κατηγορία που του απαγγέλθηκε αφορά την εμπλοκή του με τα γεγονότα της 6^{ης} Ιανουαρίου 2021 και ότι οι πράξεις του έθεσαν σοβαρά σε κίνδυνο την ασφάλεια των Ηνωμένων Πολιτειών και τα κυβερνητικά όργανα της. Αφορά επίσης ότι απειλήθηκε η ακεραιότητα του δημοκρατικού συστήματος, ότι παρεμποδίστηκε η ειρηνική μετάβαση της εξουσίας, και ότι έθεσε σε κίνδυνο μια ισχυρή κυβέρνηση. Έτσι πρόδωσε την πρόδηλη εμπιστοσύνη των πολιτών ως Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών.⁹⁶

Ο Ντόναλντ Τραμπ αρνήθηκε την παραπάνω κατηγορία ως ισχυρισμό που δεν έχει σχέση με οποιοδήποτε θέμα να τίθεται νομικά προς συζήτηση ενώπιον της Γερουσίας. Διαψεύδει ότι έθεσε ποτέ σε κίνδυνο την ασφάλεια των Ηνωμένων Πολιτειών και των κυβερνητικών θεσμών της. Αρνήθηκε ότι απείλησε την ακεραιότητα του δημοκρατικού συστήματος, ότι παρενέβη στην ειρηνική μετάβαση της εξουσίας και ότι έθεσε σε κίνδυνο μια κυβέρνηση. Αρνήθηκε ότι πρόδωσε την εμπιστοσύνη ως Πρόεδρος απέναντι στον λαό των Ηνωμένων Πολιτειών. Αντίθετα, υποστήριξε ότι:

«Ως ο 45^{ος} Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών έπαιξε θαυμάσια το ρόλο του ανά πάσα στιγμή, κάνοντας αυτό που πίστευε ότι ήταν προς το συμφέρον του Αμερικανικού λαού. Πιστεύει ότι στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο λαός επιλέγει τον Πρόεδρό του και ότι σωστά επιλέχθηκε το 2016 και ορκίστηκε στο προεδρικό γραφείο το 2017, υπηρετώντας τη θητεία του στο έπακρο με την ικανότητά του να συνυπολογίζει τον όρκο του. Αφού ο 45^{ος} Πρόεδρος δεν είναι πλέον «Πρόεδρος», η κατηγορία ότι «καταργείται από το Γραφείο και τα καθήκοντά του λόγω της Δίκης» είναι αδύνατον να ευσταθεί, αφού ο 45ος Πρόεδρος δεν ασκεί πλέον καθήκοντα και η τρέχουσα διαδικασία ενώπιον της Γερουσίας δεν έχει καμία νομική αξία επί της θέσεως και η διαδικασία είναι άκυρη καθώς δεν

⁹⁶ U.S. Senate Documents Congress of the United States, 2-2-2021 ANSWER OF PRESIDENT DONALD JOHN TRUMP, 45TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES, TO ARTICLE I: INCITEMENT OF INSURRECTION, page 12-13

άπτεται θεμάτων που θεσμικά συζητώνται ενώπιον της Γερουσίας. Κλείνει αναφέροντας ότι, στον βαθμό που υπάρχουν πραγματικοί ισχυρισμοί εναντίον του 45^{ου} Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών που περιέχονται στο Άρθρο Ι του Συντάγματος και δεν αφορούν τους συγκεκριμένους παραπάνω, οι εν λόγω ισχυρισμοί απορρίπτονται και υπάρχουν ισχυρές αποδείξεις.»

Με συνολική άρνηση της ενοχής του στην τελευταία απολογία του προς το Κογκρέσο, ο Τραμπ απορρίπτει τις κατηγορίες και επιχειρεί αναπλαισίωση τους και ανάταξη της ισχυρά κλονισμένης εικόνας του, μετά από τις σοβαρές επιθέσεις που έχει δεχθεί, προβάλλοντας την εικόνα του ως Προέδρου που, καθ' όλη την διάρκεια της θητείας του, εργάστηκε προς το συμφέρον του αμερικανικού λαού που τον επέλεξε στις προηγούμενες προεδρικές εκλογές και ως υπέρμαχου της προάσπισης των θεσμών, αλλά και της ασφάλειας, καθώς προέβη σε ειρηνική παραχώρηση της εξουσίας, υπακούοντας στην θεσμική επικύρωση της νίκης του αντιπάλου του.

Σε όλα τα σημεία του απολογητικού του υπομνήματος, ο Ντόναλντ Τζον Τραμπ, ο 45^{ος} Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών ζήτησε με σεβασμό από τα αξιότιμα μέλη της Γερουσίας των Ηνωμένων Πολιτειών να απορρίψουν τις, σύμφωνα με το άρθρο Ι, κατηγορίες για προτροπή σε εξέγερση εναντίον της ως αμφίρροπες, επειδή η Γερουσία δεν έχει δικαιοδοσία να άρει από το αξίωμα έναν άνθρωπο που δεν διατελεί καθήκοντα. Επιπλέον, ο 45^{ος} Πρόεδρος ζήτησε με σεβασμό από την Γερουσία να τον αθώσει απέναντι στις κατηγορίες που εγείρονται στο άρθρο της παραπομπής.⁹⁷

Η τελική έκβαση της δίκης οδήγησε σε αθώωση του τέως Προέδρου των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ.⁹⁸ Συνοψίζοντας τις στρατηγικές απολογίας που χρησιμοποίησε, η στάση του θα μπορούσε να χαρακτηριστεί συνολικά ως αρνητική, καθώς στην γραπτή απολογία του στο σύνολό της, δεν αποδέχθηκε σε κανένα σημείο την ενοχή του, ούτε το πραγματικό βάρος των πράξεων που κατηγορήθηκε ότι προκάλεσε ή συμμετείχε στην υποκίνησή τους.

4.5 Η Δημόσια Δήλωση του Τραμπ Μετά την Αθώωση του στο Κογκρέσο

Μετά την απόφαση της Γερουσίας το Σάββατο να απαλλάξει τον Ντόναλντ Τραμπ, ο πρώην Πρόεδρος εξέδωσε μια δήλωση η οποία είχε δύο στόχους, να υπεραμυνθεί της αθώωσης του, αλλά και να προειδοποιήσει ότι δεν έχει τελειώσει με την πολιτική.

⁹⁷ U.S. Senate Documents Congress of the United States, 2-2-2021 ANSWER OF PRESIDENT DONALD JOHN TRUMP, 45TH PRESIDENT OF THE UNITED STATES, TO ARTICLE I: INCITEMENT OF INSURRECTION <https://www.senate.gov/about/powers-procedures/impeachment/resources.htm>

⁹⁸ Associated Press (14.2.2021) "Trump acquitted, denounced in historic impeachment trial"

«Αυτή ήταν μια ακόμη φάση του μεγαλύτερου κυνηγιού μαγισσών στην ιστορία της χώρας μας. Ποτέ κανένας Πρόεδρος δεν έχει περάσει κάτι παρόμοιο και συνεχίζεται γιατί οι αντίπαλοί μας δεν μπορούν να ξεχάσουν τα σχεδόν 75 εκατομμύρια άτομα, το μεγαλύτερο αριθμό υποστηρικτών που είχε ποτέ εν ενεργεία Πρόεδρος, που μας ψήφισε πριν από λίγους μήνες».⁹⁹

Σε αυτό το σημείο, ο Τραμπ προσπάθησε να συνδέσει το αποτέλεσμα της δίκης με την γενικότερη επίθεση που υφίσταται από τους αντιπάλους του καθ' όλη την διάρκεια της προεδρίας του και πως αυτό δεν έχει ξανά συμβεί σε Πρόεδρο των ΗΠΑ. Θυματοποιείται μπροστά στις επιθέσεις και τις – άδικες όπως μόλις αποδείχθηκε - κατηγορίες των αντιπάλων του και παρουσιάζει μια λιγότερο επιθετική εικόνα μέσω της στρατηγικής του εξιλαστήριου θύματος. Και επαναλαμβάνει ότι, δεδομένου ότι, ο 45ος Πρόεδρος δεν είναι πλέον "Πρόεδρος", η δήλωση στην παραπομπή ότι «καταργείται από το Γραφείο και τα καθήκοντά του λόγω της Δίκης» είναι αδύνατον να ευσταθεί, αφού ο 45ος Πρόεδρος δεν ασκεί πλέον καθήκοντα και η τρέχουσα διαδικασία ενώπιον της Γερουσίας δεν έχει καμία νομική αξία επί της βάσεως και η διαδικασία είναι άκυρη καθώς δεν άπτεται θεμάτων που θεσμικά συζητώνται ενώπιον της Γερουσίας.

Στην συνέχεια επαναλαμβάνει τον ισχυρισμό του σχετικά με το πόσες ψήφους κέρδισε τον περασμένο Νοέμβριο, ένας ισχυρισμός που παραμένει αμφισβητούμενος, καθώς ο αριθμός αυτών των ψήφων του στέρησε την επανεκλογή του. Στη συνέχεια, στο δεύτερο μέρος του μηνύματος του, ο Τραμπ αναφέρει:

"Το ιστορικό, πατριωτικό και όμορφο κίνημά μας για να κάνουμε την Αμερική ξανά σπουδαία μόλις ξεκίνησε. Τους επόμενους μήνες έχω πολλά να μοιραστώ μαζί σας και ανυπομονώ να συνεχίσουμε το απίστευτο ταξίδι μας μαζί για να επιτύχουμε το αμερικανικό μεγαλείο για όλους τους ανθρώπους μας. Δεν υπήρξε ποτέ κάτι παρόμοιο!... Έχουμε τόση δουλειά μπροστά μας και σύντομα θα αναδυθούμε με ένα όραμα για ένα λαμπρό μέλλον, ένα λαμπερό και απεριόριστο αμερικανικό μέλλον."¹⁰⁰

Το μήνυμα του είναι ενωτικό για τους υποστηρικτές του, όμως περιέχει επίθεση για όσους δεν στάθηκαν δίπλα του, τους προειδοποιεί ότι θα επανέλθει δυνατότερος, μετά την ταλαιπωρία στην οποία τον υπέβαλλαν άδικα. Επαναφέρει το σχήμα / σύνθημα της προεκλογικής του εκστρατείας «*Να κάνουμε την Αμερική σπουδαία ξανά / Make America Great Again*», χωρίς να ξεκαθαρίζει αν θα είναι ξανά υποψήφιος.

⁹⁹ "This has been yet another phase of the greatest witch hunt in the history of our Country," read Trump's statement. "No president has ever gone through anything like it, and it continues because our opponents cannot forget the almost 75 million people, the highest number ever for a sitting president, who voted for us just a few short months ago.", CNN (14.2.2021) "Decoding Donald Trump's statement on his Senate acquittal"

¹⁰⁰ "Our historic, patriotic and beautiful movement to Make America Great Again has only just begun," he said in the statement. "In the months ahead I have much to share with you, and I look forward to continuing our incredible journey together to achieve American greatness for all of our people. There has never been anything like it!", CNN (14.2.2021) "Decoding Donald Trump's statement on his Senate acquittal"

Η δήλωσή του αποσκοπεί στην ανάταξη της εικόνας του, μέσα από την διαφοροποίηση από τους αντιπάλους του, την συσπείρωση των υποστηρικτών του και την έκφραση της πρόθεσής του για επανόρθωση και επαναφορά της χώρας σε ισχυρή θέση, με ξεκάθαρη μομφή προς τους Δημοκρατικούς πως θα την φέρουν σε μια δυσμενή θέση από εδώ και στο εξής. Ενισχύει την εικόνα του με την υπόσχεση της ανάπτυξης μιας πρωτόγνωρης ισχύος η οποία θα σβήσει ότι έχει συμβεί στο παρελθόν.

Συγκεκριμένα στο δημόσιο μήνυμα του μετά την αθώωση του, κάνει χρήση στρατηγικής της αντεπίθεσης, προβάλλοντας την εικόνα επανάκτησης της ισχύος που είχε πληγεί, την εκ νέου συσπείρωση της δυναμικής του αλλά και της καλής του πρόθεσης να εκπληρώσει τις δεσμεύσεις του για το καλό του αμερικανικού λαού.

Στο πλαίσιο της γραπτής απολογίας του προς το αμερικανικό Κογκρέσο, ο Τραμπ παρουσιάζεται ως ένας ηγέτης που δεν παρενέβη τις αρχές του αμερικανικού Συντάγματος και δεν έθεσε σε κίνδυνο την αμερικανική Δημοκρατία καθώς ότι έπραξε το έπραξε με γνώμονα την προάσπιση των θεσμών και την ανάγκη για διαφάνεια και δικαιοσύνη απέναντι στους πολίτες. Η ρητορική του αποτελείται από ρητορικά σχήματα που εφαρμόζουν στρατηγικές απολογίας, κατά βάση άρνησης και αντεπίθεσης στις κατηγορίες, αναπλαισίωση των ίδιων των κατηγοριών και την ανα-δημιουργία εικόνων σχετικά με την ερμηνεία των πράξεων και των δηλώσεών του.

Συνολικά οι κατηγορίες που δέχθηκε αφορούν την επίθεση στην εικόνα του ως ηγέτη, χαρακτηριζόμενος ως ψεύτης ή και ως προδότης της χώρας της οποίας ήταν Πρόεδρος. Ωστόσο, στην απολογία του αντέκρουσε τις επιθέσεις με νομικά και ρητορικά επιχειρήματα που, όχι μόνο τον απάλλαξαν από τις κατηγορίες, αλλά έχτισαν την εικόνα ενός ηγέτη που προωθεί την νομιμότητα, τις δημοκρατικές διαδικασίες και το καλό των πολιτών και της χώρας. Χαρακτηριστικά, ενώ στις δημόσιες δηλώσεις του βρέθηκε να εξαπολύει προσωπικές επιθέσεις, στην γραπτή του απολογία παρέμεινε πιστός στις αναφορές των κατηγοριών και δεν επιτέθηκε σε αντίπαλο, ή σε αντίπαλο πολιτικό κόμμα. Η διαφοροποίηση της ρητορικής του Τραμπ συνάδει με την πλαισίωση των δηλώσεων, το μέσο και τον σκοπό τους, που σε πρώτο επίπεδο αφορούσε την νίκη των εντυπώσεων, ενώ σε δεύτερο την ενοχή ή την αθώωσή του από το δικαστήριο. Με την χρήση της παραπάνω στρατηγικής, ο Τραμπ αθώωθηκε και είναι σε θέση να διεκδικήσει ξανά δημόσιο αξίωμα στις ΗΠΑ.

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

Ο γενικός στόχος της παρούσας διατριβής είναι να διερευνήσει τις ρητορικές στρατηγικές τις οποίες αξιοποίησαν τα δρώντα πολιτικά υποκείμενα σε σχέση με την εισβολή στο Καπιτώλιο των Η.Π.Α. στις συζητήσεις στο Αμερικανικό Κογκρέσο και στα Μ.Μ.Ε, υπό το πρίσμα της θεωρίας της διαχείρισης κρίσεων.

Στην εμπειρική ανάλυση εξετάστηκε ένα σώμα κειμένων το οποίο συγκροτήθηκε, για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας, από αναρτήσεις των δρώντων πολιτικών υποκειμένων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, από δηλώσεις τους σε ειδησεογραφικά μέσα, από τα κοινοβουλευτικά πρακτικά και από υπομνήματα που εμπεριέχουν τόσο τις κατηγορίες όσο και την απολογία του Ντόναλντ Τραμπ στο Κογκρέσο. Με χρήση της ποιοτικής μεθόδου ανάλυσης περιεχομένου, κάθε δήλωση αναλύθηκε με στόχο τον εντοπισμό των ρητορικών στρατηγικών και του επιδιωκόμενου στόχου του κάθε ομιλητή.

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα στρέφει την έρευνα στο τρόπο με τον οποίον η επίθεση στο Καπιτώλιο ως γεγονός και το διακύβευμα που φέρεται να δημιουργεί το γεγονός αυτό για το δημοκρατικό πολίτευμα των ΗΠΑ, ενεργοποιεί ρητορικές στρατηγικές κατηγορίας και απόδοσης ευθυνών. Κατά την εμπειρική έρευνα εντοπίστηκαν διαφορετικές ρητορικές επιθέσεις κατά των πολιτικών αντιπάλων Ο Τραμπ κατηγόρησε τους Δημοκρατικούς για παραποίηση του εκλογικού αποτελέσματος πριν από τα επεισόδια στο Καπιτώλιο. Τα μέλη του Κογκρέσου κατά βάση, κατηγόρησαν τον Τραμπ για υποκίνηση της επίθεσης στο Καπιτώλιο, με κοινή αφετηρία ότι έθεσε τη χώρα και την Δημοκρατία σε κίνδυνο. Το αντιθετικό δίπολο: «(Κομματικός) πολιτικός που αμφισβητεί εκλογικό αποτέλεσμα ↔ (Εθνικός) ηγέτης που διαχειρίζεται εθνική / πολιτειακή κρίση» συγκροτεί το φάσμα των ανταγωνιστικών ερμηνειών οι οποίες συγκρούονται για τον ορισμό της κατάστασης. Το αντιθετικό αυτό δίπολο μετουσιώνεται σε όρους αποτελέσματος σε «Ετερό-Εικόνα ↔ Αυτό-Εικόνα» του Τραμπ και οι επιμέρους ρητορικές επιθέσεις των δρώντων πολιτικών υποκειμένων πραγματώνουν τους δύο άξονες του.

Στο δεύτερο ερώτημα, για το πώς η διαμόρφωση αυτών των ανωτέρω ρητορικών στρατηγικών συνδέονται με την θέση του Τραμπ και των πολιτικών του αντιπάλων στην εξουσία και πως αυτές αναδιαμορφώνονται όταν η θέση αυτή ανατραπεί ή αλλάξει, παρατηρήθηκε μέσω της εμπειρικής ανάλυσης ότι οι πολιτικοί δρώντες έχουν υψηλή εστίαση στην δημόσια εικόνα τους, συνεπώς η ρητορική τους στρατηγική δομήθηκε είτε για να ενισχύσουν την εικόνα των ιδίων και των πολιτικών κομμάτων τους, είτε για να επιτεθούν στον πολιτικό τους αντίπαλο. Χαρακτηριστική είναι η εναλλαγή ρητορικής στάσης του Τραμπ, από την στιγμή που κατακυρώθηκε το αποτέλεσμα των εκλογών και έπειτα, από επιθετική και συγκρουσιακή σε ειρηνοποιό και απολογητική.

Στο τρίτο ερώτημα αναζητείται ο τρόπος με τον οποίον αξιοποιούνται οι στρατηγικές ανάταξης της εικόνας από τον Τραμπ στην περίπτωση απόδοσης ευθυνών σε βάρος του για

παρακίνηση της επίθεσης στο Καπιτώλιο, την έκθεση των πολιτών σε κίνδυνο και την διασάλευση της συνταγματικής τάξης. Μέσα από την ανάλυση παρατηρήθηκε ότι οι στρατηγικές ανάταξης εικόνας μετατρέπονται στους βασικούς άξονες της απολογίας του και τον οδηγούν να δομήσει την ρητορική του σύμφωνα με το κατηγορητήριο. Στην γραπτή του απολογία προς το αμερικανικό Κογκρέσο, ο Τραμπ εξακολουθεί να χρησιμοποιεί σταθερά την στρατηγική της άρνησης υπαιτιότητας του, προσαρμόζοντάς την κάθε φορά στην κατηγορία που του απευθύνεται και σύμφωνα με την ερμηνεία της δικής του οπτικής των γεγονότων.

Το τέταρτο ερώτημα πραγματεύεται με ποιόν τρόπο αξιοποιούνται οι στρατηγικές ανάταξης της εικόνας από τους αντιπάλους του Τραμπ για την ανάταξη της δικής τους εικόνας, μετά την επίρριψη ευθυνών για την διαδικασία εξαγωγής του εκλογικού αποτελέσματος. Παρατηρήθηκε μέσω της ποιοτικής ανάλυσης ότι οι αντίπαλοί του εμμένουν σταθερά στην στρατηγική της επίθεσης προς τον Τραμπ σχετικά με την υπαιτιότητα του, μέσω προσωπικών επιθέσεων και ευθείας απόδοσης ευθύνης. Η επίθεση προς τον χαρακτήρα του ως ηγέτη ενδυναμώνει την εικόνα των αντιπάλων του, που εμφανίζονται ως θύματα της επίθεσης στο Καπιτώλιο σε πρώτο επίπεδο, ως αποδέκτες των κατηγοριών για κλοπή των εκλογών σε δεύτερο επίπεδο και, τελικά, ως πολιτικοί ηγέτες που επιθυμούν την ειρήνη και την αποκατάσταση της αταξίας που ο Τραμπ προκάλεσε, με απώτερο στόχο τους την προάσπιση της Δημοκρατίας.

Τέλος, εξετάζεται με ποιόν τρόπο η χρήση της στρατηγικής απολογίας του Τραμπ λειτουργεί επανορθωτικά για την εικόνα και την φήμη του και υπό ποιες συνθήκες. Όπως αναφέρθηκε εκτενώς, η στρατηγική απολογίας του Τραμπ δομείται γύρω από την προάσπιση της εικόνας ισχύος του, ωστόσο δεν περιέχει την επιθετική στρατηγική που ευρέως χρησιμοποιεί στον δημόσιο λόγο του. Η απολογία του δομήθηκε γύρω από την δικαιολόγηση των πράξεων του και την αναπλαισίωση των γεγονότων. Μέσα από την τελική του απολογία στο Κογκρέσο, ο Τραμπ κατορθώνει να αποκαθλώσει σοβαρές κατηγορίες, όπως διασπορά ψευδών ειδήσεων, υποκίνηση βίας έως και προδοσίας, μέσα από την στρατηγική της άρνησης του μεν, με δυνατά επιχειρήματα δε.

Η παρούσα εργασία αποτελεί μία αρχική καταγραφή της ρητορικής που αναπτύσσεται πολύ κοντά στα γεγονότα και η περαιτέρω έρευνα και η δυναμική των ιστορικών γεγονότων θα αποσαφηνίσουν πληρέστερα τις επιδράσεις αυτών των ρητορικών στρατηγικών ως προς το περιεχόμενο της εικόνας των δρώντων. Η ποιοτική ανάλυση περιεχομένου που επιλέχθηκε ως η βασική μεθοδολογία της εργασίας επέτρεψε την εξαρχής αξιολόγηση των υπό διερεύνηση δηλώσεων, με αποτέλεσμα η έρευνα να καλύπτει και τις δύο πλευρές, τόσο εκείνη του Τραμπ όσο και εκείνη των αντιπάλων του, αλλά και την άξια αναφοράς επιθετική στρατηγική του Τραμπ πριν από τα γεγονότα σε σύγκριση με την αξιοσημείωτη αλλαγή στρατηγικής του κατά την απολογία του.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ή παρούσα εργασία εκπονήθηκε μετά το συμβάν της επίθεσης στο Καπιτώλιο των ΗΠΑ, στις 6 Ιανουαρίου 2021, το οποίο και εξετάζει ως βασικό χρονικό σημείο αναφοράς. Όμως, μέχρι και την περάτωση της, οι εξελίξεις, τα δημοσιεύματα και τα νομικά πορίσματα σχετικά με τις κατηγορίες που προέκυψαν εξακολουθούν να εμπλουτίζονται και να ανανεώνουν το σώμα κειμένων προς διερεύνηση και ανάλυση, όχι μόνον σχετικά με τα γεγονότα που πλαισίωσαν την εισβολή στο Καπιτώλιο, αλλά και σε σχέση με τις επιπτώσεις που είχε αυτή η επίθεση σε πολιτικό, κοινωνικό και νομικό επίπεδο.

Επιπλέον όλοι οι δρώντες εξακολουθούν να προτάσσουν δημόσιο λόγο και να τοποθετούνται, είτε σχετικά με τα γεγονότα, είτε με το πολιτικό μέλλον των ιδίων και των ΗΠΑ, άρα τα συμπεράσματα που εξήχθησαν στην παρούσα έρευνα μπορούν να μεταβληθούν. Συνεπώς, θα υπήρχε σημαντικό ενδιαφέρον για περαιτέρω έρευνα, με σκοπό την παρατήρηση της εξέλιξης των δρώντων, σε σχέση με την αρχική τους στάση και σε αντιπαράθεση με την συνεχή διαφοροποίηση των κοινωνικών και πολιτικών συνθηκών στις ΗΠΑ, πως εξελίσσονται και πώς εμπλουτίζονται οι ρητορικές στρατηγικές από κάθε πλευρά.

Μια τέτοια περαιτέρω έρευνα θα μας οδηγήσει σε συμπεράσματα για την συνολική ρητορική στρατηγική των δρώντων, πόσο αυτή επιδρά αρνητικά ή θετικά στην εικόνα τους κατά περίπτωση, πόσο σταθερή ή μεταβαλλόμενη μπορεί να είναι, κατά πόσο επιδρά στην συλλογική μνήμη των Αμερικανών πολιτών και αν μπορεί να στηρίξει μια διαδικασία πειθούς ως προς μια πολιτική κατεύθυνση. Συνεπώς προτείνεται η εξέλιξη της παρούσας έρευνας στο πεδίο που τα ρητορικά εργαλεία που εντοπίστηκαν και αναλύθηκαν είναι πιθανό να εξελιχθούν και να αναπλαισιωθούν ώστε να εξυπηρετήσουν έναν διαφορετικό τελικό στόχο.

Η παρούσα διπλωματική εργασία είχε ως στόχο να συνδέσει το πεδίο των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών με το πεδίο της πολιτικής επικοινωνίας, αναδεικνύοντας την ευρεία δυνατότητα χρήσης των στρατηγικών ρητορικής και των ρητορικών τους εργαλείων κατά την διάρκεια μιας κρίσης, η οποία αναπτύχθηκε σε τρία επίπεδα, το προσωπικό, το συλλογικό και το διεθνές.

Επιπλέον, μέσα από την έρευνα αναδείχθηκε η σημασία της εικόνας του ηγέτη, τόσο ως ατόμου, αλλά και ως αρχηγού κόμματος όσο και ολόκληρου κράτους, καθώς η άσκηση πολιτικής δεν μπορεί να διαχωριστεί από κανένα από τα τρία αυτά επίπεδα.

Ως εκ τούτου, εξετάστηκε η επίδραση της εικόνας του ηγέτη στην εικόνα της χώρας, σε μια στιγμή αστάθειας και επισφάλειας για το πολίτευμά της, μια συνθήκη που δεν μπορεί να αποφευχθεί στο πεδίο της ρητορικής στον δημόσιο λόγο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Ansoff, H. I. (1980) "Strategic issue management", *Strategic Management Journal* Τόμος 1, Τεύχος 2, σελ. 131-148
- Barton, L. (1993) "Crisis in Organizations: Managing and Communicating in the Heat of Chaos", South-Western Publishing Company.
- Benoit, W.L. & Pang, A. (2008) "Crisis communication and image repair discourse." *Public relations: From theory to practice.*, Research Collection Lee Kong Chian School Of Business, σελ. 244-261
- Benoit, K. (2004) "Models of electoral system change", *Electoral Studies*, Τεύχος 23, σελ. 363–389
- Benoit, W. L. (1995) "Image repair discourse and crisis communication", *Public Relations Review*, Τόμος 23, Τεύχος 2, σελ. 177-186
- Boin, A. Hart, P. Stern, E. Sundelius, B. (2005) "The Politics of Crisis Management", Cambridge University Press
- Boulding, E. (1956) "General Systems Theory — The Skeleton of Science", *Management Science*, Τεύχος 2, σελ. 197–208
- Brändström, A. (2016) "Crisis, Accountability and Blame Management: Strategies and Survival of Political Office-Holders" (Doctoral dissertation, Utrecht University).
- Brändström, A., Kuipers, S. & Daléus, P. (2005) "The politics of tsunami responses: Comparing patterns of blame management in Scandinavia", σελ. 144-147 στο Boin, A., McConnell, A. & Hart, P. "(Επιμ.), "Governing After Crisis", Cambridge University Press
- Brown, P. & Levinson, C. S. (1987) "Politeness: Some Universals in Language Usage", Cambridge University Press
- Burns, J.P. & Bruner, M.S. (2000) "Revisiting the theory of image restoration strategies", *Communication Quarterly*, Τόμος 48, Τεύχος 1, σελ. 27-39
- Cohen, J. (1999) "What qualitative research can be", *Special Issue: Qualitative Research*, Τόμος 16, Τεύχος 4, σελ. 351-367
- Cook, L.R., Mc Cleary, W.K. (1983) "Redefining Vacation Distances in Consumer Minds", *Journal of Travel Research*, Τόμος 22, Τεύχος 2, σελ. 31-34
- Coombs, W.T. (1999) "Information and compassion in crisis responses: A test of their effects", *Journal of Public Relations Research*, Τόμος 11, Τεύχος 2, σελ. 125-142

- Coombs, W.T. (2006) "The Protective Powers of Crisis Response Strategies", *Journal of Promotion Management*, σελ. 241-260
- Coombs, W.T. (2015) "The value of communication during a crisis: Insights from strategic communication research", *Business Horizons*, Τόμος 58, Τεύχος 2, σελ. 141-148
- Coombs, W.T. & Holladay, J.S. (1996), (Επιμ.), Τόμος 8, Τεύχος 4, σελ. 281 – 283
"Communication and Attributions in a Crisis", *Journal of Public Relations Research*
- Coombs, W.T (2010) "Parametres for Crisis Communication", Coombs, W.T. & Holladay, J.S. (2010). (Επιμ.), σελ. 17-53, "The Handbook of Crisis Communication", Blackwell Publishing, Coombs
- De Greiff, P. (2008) "The Handbook of Reparations" (Επιμ.), Oxford Scholarship Online
- Dilenschneider, R.L. (2000) "The Corporate Communications Bible: Everything You Need to Know to Become a Public Relations Expert", New Millennium Press
- Fearn-Banks, K. (1996) "Crisis Communications: A Casebook Approach", Έκδοση 5, Routledge
- Ford, M. (2009) "Mein Kampf: A Translation Controversy", Elite Minds Inc.
- Foster, G. (1980) "Accounting policy decisions and capital market research", *Journal of Accounting and Economics*, Τόμος 2, Τεύχος 1, σελ. 29-62
- Frandsen, F. & Johansen, W. (2007) "The Apology of a Sports Icon: Crisis Communication and Apologetic Ethics", *HERMES - Journal of Language and Communication in Business*, Τόμος 20, Τεύχος 38, σελ. 85–104
- Glaesser, D. (2006) "Crisis Management in the Tourism Industry", Butterworth-Heinemann
- Hearit, K.M. (1995) "Organizations and Legitimacy: A Rhetoric of Ambiguity and Distortion.", *Journal of Communication Studies*, Τεύχος 13, σελ. 93-96
- Heath, R.L. & Millar, D.P. (2004) "A Rhetorical Approach to Crisis Communication", Taylor & Francis
- Heider, F. (1958) "The psychology of interpersonal relations", Lawrence Erlbaum Associates
- Higgins, R. L. & Snyder, C. R. (1989) "Excuses gone awry: An analysis of self-defeating excuses", σελ. 99–130, R. C. Curtis (Επιμ.), *Self-defeating behaviors: Experimental research, clinical impressions, and practical implications*, Plenum Press

- Jin, Y., Pang, A. & Cameron, G. (2007) "Integrated crisis mapping: Towards a publics-based, emotion-driven conceptualization in crisis communication", *Journal of policy Modeling*
- Kampf, Z. & Löwenheim, N. (2012) "Rituals of Apology in the Global Arena", *Security Dialogue*, Τόμος 43, Τεύχος 1, σελ. 43-60
- Kremer, J.F. & Stephens, L. (1983) "Attributions and arousal as mediators of mitigation's effect on retaliation", *Journal of Personality and Social Psychology*, Τόμος 45, Τεύχος 2, σελ. 335–343
- Malle, F.B. (2004) "How the Mind Explains Behavior: Folk Explanation, Meaning and Social Interaction", A Bradford Book, The MIT Press
- Mitroff, I.I. & Pearson, M. C. (1993). "Crisis Management Model"
- Mogelson, L. (2021) "Among the Insurrectionists", *The New Yorker*, Τεύχος Ιανουαρίου 2021, σελ. 5
- Negash, T. (2006) "Education in Ethiopia: from crisis to the brink of collapse", Stylus Pub
- Oliner, S.D., Sichel, D.E., Stiroh, K.J. (2008) "Explaining a Productive Decade", *Brookings papers on economic activity*, Τόμος 2007, Τεύχος 1, σελ. 81-137
- Patel, A. & Reinsch, L. (2003) "Corporate Apologies and Legal Liability", *Business and Professional Communication Quarterly*
- Ryan, R.M. (1982) "Control and information in the intrapersonal sphere: An extension of cognitive evaluation theory. *Journal of Personality and Social Psychology*", Τόμος 43, Τεύχος 3, σελ. 450 - 461
- Schlenker, B. R. & Weigold, M. F. (1992) "Interpersonal processes involving impression regulation and management.", *Annual Review of Psychology*, Τεύχος 133, σελ. 133-168
- Schönbach, P. (1990) "Account episodes: The management or escalation of conflict" Cambridge University Press
- Scott, B.M. & Lyman, M.S (1968) "Accounts", *American Sociological Review* Τόμος 33, Τεύχος 1, σελ. 46-62
- Seymour, M. & Moore, S. (2000) "Effective Crisis Management: Worldwide Principles and Practice", Cassell
- Simpson, J.A. & Weiner, E.S.C. (1989) "The Oxford English Dictionary", Oxford University Press

Sniderman, M.P. , Brody, A.R., Tetlock E.P. (1991) "Reasoning and choice: Explorations in political psychology", Cambridge University Press

Snyder, M. (1983) "The influence of individuals on situations: Implications for understanding the links between personality and social behavior", Journal of Personality, Τόμος 51, Τεύχος 3, σελ. 497–516

Snyder, C. R. , Higgins, R. L. , & Stucky, R. J. (1983) "Excuses: Masquerades in search of grace." Wiley – Interscience

Sturges, L.d. (1994). "Communicating through Crisis: A Strategy for Organizational Survival", Management Communication Quarterly, Τόμος 7, Τεύχος 3, σελ. 297-316

Tata, J. (1998) "The influence of gender on the use and effectiveness of managerial accounts", Group and Organization Management, Τόμος 23, Τεύχος 3, σελ. 267-288

Thayer, E.R. (1989) "The biopsychology of mood and arousal", Oxford University Press

Ware, B.L. & Linkugel, W.A. (1973). "They spoke for themselves" Quarterly Journal of Speech, Τόμος 59, –Τεύχος 3, σελ. 273-283

Weiner, B. (1986) "An Attribution Theory of Motivation and Emotion" , Springer – Verlag

Ασπριάδης, Ν. (2013). «Απολογία, Αποκατάσταση της Εικόνας και Απόδοση Ευθυνών στη Ρητορική Συγκρότηση της Συσπείρωσης: Το Αφήγημα του Πολέμου κατά της Τρομοκρατίας». Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Διατριβή, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Π.Μ.Σ. «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές»

Σαμαράς Αθ. Ν., Κολοβός Κ. & Παπαγιάννη Ν. (2015) «Στρατηγικές Αποδόμησης του Ήθους στο Δημοψήφισμα: Μια Συστηματική Διερεύνηση του Κοινοβουλευτικού Λόγου», Ζητήματα Επικοινωνίας, Τεύχος 20-21, σελ.57-81

Σαμαράς, Αθ.Ν. (2014) «Εικόνες Κρατών – Θεωρητικό Πλαίσιο και Εφαρμογές», σελ.13-40 στο Σαμαράς, Αθ.Ν. (Επιμ.) Εικόνες Κρατών – Στρατηγική Επικοινωνία, Ήπια Ισχύς και Μέσα Ενημέρωσης, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Σκεύη Ε. & Σαμαράς Αθ. (2017) «Στρατηγικές Επανόρθωσης Εικόνας και Απολογητικός Λόγος για την Μνημονιακή Εμπλοκή της Ελλάδας στην Προεκλογική Εκστρατεία Ιανουαρίου 2015 – Η Περίπτωση του ΠΑΣΟΚ και του ΚΙΔΗΣΟ». Σελ. 87 – 123 στο Κωνσταντοπούλου, Χ. (Επιμ.) «Αφηγήσεις της Κρίσης, Μύθοι και Πραγματικότητες της Σύγχρονης Κοινωνίας», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

Τάκας Ε. & Σαμαράς Α.Ν. (2015) «Απόδοση (υπ)Αιτιότητας για το Δεύτερο Μνημόνιο στην Ελληνική Βουλή». Δημοσιογραφία, Τεύχος 8-9, σελ.27-33

Τάκας, Ε. (2015) «Τις Πταίει? Γνωσιακές Μεροληψίες στην Απόδοση Αιτιότητας: Οι Στρεβλώσεις στην Ακούσια Χρήση της Αιτιώδους Συσχέτισης. Επισκόπηση Θεωρίας» Occasional Paper No 1, Λευκωσία: Advanced Media Institute, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, σελ. 11

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ:

<https://www.congress.gov/congressional-record/2021/2/13/senate-section>

<https://www.congress.gov/congressional-record/2021/01/06/senate-section>

<https://crsreports.congress.gov/product/pdf/RL/RL32717/12>

<https://www.govinfo.gov/app/details/CDOC-116sdoc12/context>

<https://www.senate.gov/about/powers-procedures/impeachment/resources.htm>

Anchorage Daily News (9.1.2021) “Alaska Sen. Lisa Murkowski calls on President Trump to resign, questions her future as a Republican”

<https://www.adn.com/politics/2021/01/08/alaska-sen-lisa-murkowski-calls-on-president-trump-to-resign-questions-her-future-as-a-republican/>

AP NEWS (3.12.2020) "AP FACT CHECK: Trump’s claims of vote rigging are all wrong"

<https://apnews.com/article/election-2020-ap-fact-check-joe-biden-donald-trump-technology-49a24edd6d10888dbad61689c24b05a5>

AP News (6.1.2021) “Pro-Trump mob storms US Capitol in bid to overturn election”

<https://apnews.com/article/congress-confirm-joe-biden78104aea082995bbd7412a6e6cd13818>

Associated Press (13.1.2021) “FACT CHECK: Trump’s call to action distorted in debate”

<https://apnews.com/article/fact-check-trump-us-capitol-remarks-221518bc174f9bc3dd6e108e653ed08d>

Associated Press (14.2.2021) “Trump acquitted, denounced in historic impeachment trial”

<https://apnews.com/article/donald-trump-capitol-siege-riots-trials-impeachments-b245b52fd7d4a079ae199c954baba452>

Associated Press (9.1.2021) "Rejecting criticism, Pompeo says US isn't 'banana republic'"
<https://apnews.com/article/election-2020-joe-biden-donald-trump-embassies-democracy-25daab40008be8dc54d4005e02965b49>

BBC (13.2.2021) "Capitol riots timeline: The evidence presented against Trump"
<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-56004916>

BBC News (14.2.2021) "Capitol riots: Did Trump's words at rally incite violence?"
<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-55640437>

Betsy Devos Letter of Resignation (Jan. 7, 2021)
<https://s3.documentcloud.org/documents/20445065/betsy-devos-resignation-letter.pdf>

Business Insider (7.1.2021) "A timeline of how Trump incited his followers to storm the Capitol and attempt a coup"
<https://www.businessinsider.com/how-trump-in-final-weeks-incited-his-followers-to-storm-the-capitol-2021-1>

C-SPAN Org., (6.1.2021), "President Trump Video Statement on Capitol Protesters"
<https://www.c-span.org/video/?507774-1/president-trump-claims-election-stolen-tells-protesters-leave-capitol>

CBS (7.1.2021) "Pence announces Biden's victory after Congress completes electoral count"
<https://www.cbsnews.com/live-updates/electoral-college-vote-count-biden-victory/>

CBS NEWS (7.1.2021) "Trump says he 'totally disagrees' with results but there will be 'orderly transition'"
<https://www.cbsnews.com/live-updates/electoral-college-vote-count-biden-victory/>

CNBC (6.1.2021) "Biden condemns riots at Capitol, calls on Trump to demand end to siege"
<https://www.cnbc.com/2021/01/06/biden-condemns-riots-at-capitol-calls-on-trump-to-demand-end-to-siege.html>

CNN (12.1.2021) "Defiant Trump denounces violence but takes no responsibility for inciting deadly riot"
<https://edition.cnn.com/2021/01/12/politics/donald-trump-riot-impeachment/index.html>

CNN (14.2.2021) "Decoding Donald Trump's statement on his Senate acquittal"
<https://edition.cnn.com/2021/02/14/politics/donald-trump-acquittal-statement/index.html>

CNN (6.1.2021) "Trump's presidency ends with American carnage",
<https://edition.cnn.com/2021/01/06/politics/donald-trump-capitol-mob/index.html>

CNN (7.1.2.2021) "Romney: 'What happened here today was an insurrection, incited by the President'" <https://edition.cnn.com/2021/01/06/politics/romney-trump-insurrection-capitol/index.html>

CNN (7.1.2021) "Before rioters stormed the US Capitol, Trump supporters called for violence online" <https://edition.cnn.com/2021/01/06/tech/protest-violence-online/index.html>

CNN (7.1.2021) "Trump pressured Pence to engineer a coup, then put the VP in danger, source says" <https://edition.cnn.com/2021/01/07/politics/trump-pence-riot/index.html>

CNN (7.1.2021) "Trump's infamy will never fade", <https://edition.cnn.com/2021/01/07/opinions/trump-infamy-opinion-begala/index.html>

CNN (7.1.2021) "Trump's presidency ends with American carnage" <https://edition.cnn.com/2021/01/06/politics/donald-trump-capitol-mob/index.html>

CNN (7.1.2021) "Will Trump pay for the damage he caused?" <https://edition.cnn.com/2021/01/06/politics/what-matters-january-6/index.html>

CNN edition (12.1.2021) "Defiant Trump denounces violence but takes no responsibility for inciting deadly riot" <https://edition.cnn.com/2021/01/12/politics/donald-trump-riot-impeachment/index.html>

CNN edition (8.1.2021) "Trump publicly acknowledges he won't serve a second term a day after inciting mob" <https://edition.cnn.com/2021/01/07/politics/trump-biden-us-capitol-electoral-college-insurrection/index.html>

CNN videos (6.1.2021) "President Trump tells rioters at Capitol to 'go home'" <https://edition.cnn.com/videos/politics/2021/01/06/donald-trump-go-home-message-rioters-jake-tapper-vpx.cnn>

CNN(7.1.2021) US Capitol secured, "4 dead after rioters stormed the halls of Congress to block Biden's win" <https://edition.cnn.com/2021/01/06/politics/us-capitol-lockdown/index.html>

FOX NEWS (10.1.2021) "Trump speech before Capitol riot not enough for impeachment charges: Turley" <https://www.foxnews.com/politics/trump-speech-capitol-riot-impeachment-push-turley>

FOX NEWS (13.2.2021) "Dems 'caved' on witnesses in Trump impeachment trial, drawing condemnation from left and right" <https://www.foxnews.com/politics/dems-caved-on-witnesses-in-trump-impeachment-trial-drawing-condemnation-from-left-and-right>

FOX News (7.1.2021) "Gowdy: Scenes at Capitol resembled a narco-state or banana republic" <https://video.foxnews.com/v/6220805700001#sp=show-clips>

FOX News (7.1.2021) "Pompeo says Capitol riot has not turned US into 'banana republic'" <https://www.foxnews.com/politics/pompeo-says-capitol-riots-have-not-turned-u-s-into-banana-republic>

FOX NEWS (8.1.2021) "AOC lashes out at Sen. Graham for saying 'it is time to heal and move on'" <https://www.foxnews.com/politics/aoc-graham-move-on-riots>

FOX NEWS (8.1.2021) "Mike Huckabee: Trump's policies have made life better for every American" <https://www.foxnews.com/politics/mike-huckabee-trumps-policies-life-american>

Los Angeles Times (5.11.2020) "Trump falsely accuses Democrats of trying to 'steal' the election." <https://www.latimes.com/politics/story/2020-11-05/trump-false-claims-of-stolen-election>

N. Y. Times (6.1.2021) "Today's Rampage at the Capitol" <https://www.nytimes.com/live/2021/01/06/us/washington-dc-protests>

N. Y. Times (7.1.2021) "The 25th Amendment Can Remove Trump, but We Shouldn't Stop There" <https://www.nytimes.com/2021/01/07/opinion/trump-25th-amendment-impeachment.html>

NBC News (13.2.2021) "Reacting to his acquittal, Trump says trial was another phase of nation's greatest 'witch hunt'" <https://www.nbcnews.com/politics/donald-trump/live-blog/2021-02-13-trump-impeachment-trial-live-updates-n1257801/ncrd1257888>

New York Times (1.2.2021) "Trump Acquitted of Inciting Insurrection, Even as Bipartisan Majority Votes 'Guilty'" <https://www.nytimes.com/2021/02/13/us/politics/trump-impeachment.html>

New York Times (9.1.2021) ""Our President Wants Us Here": The Mob That Stormed the Capitol" <https://www.nytimes.com/2021/01/09/us/capitol-rioters.html>

New York Times (14.1.2021) «Trump Impeached for Inciting Insurrection»
<https://www.nytimes.com/2021/01/13/us/politics/trump-impeached.html>

NPR (8.1.2021) “Ben Sasse Rips Trump For Stoking Mob, Calls Josh Hawley's Objection 'Really Dumbass”
<https://www.npr.org/sections/insurrection-at-the-capitol/2021/01/08/954854250/gop-sen-sasse-rips-trump-for-stoking-mob-calls-hawleys-objection-really-dumbass>

NPR Org. (10.2.2021) “Read Trump's Jan. 6 Speech, A Key Part Of Impeachment Trial”
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09546553.2021.1932336>

PBS Org. (6.1.2021) “Read Pence’s full letter saying he can’t claim ‘unilateral authority’ to reject electoral votes”
<https://www.pbs.org/newshour/politics/read-pences-full-letter-saying-he-cant-claim-unilateral-authority-to-reject-electoral-votes>

Politifact, 11/1/2021, “A timeline of what Trump said before Jan. 6 Capitol riot”
<https://www.politifact.com/article/2021/jan/11/timeline-what-trump-said-jan-6-capitol-riot/>

The Conversation (8.1.2021) “It is difficult, if not impossible, to estimate the size of the crowd that stormed Capitol Hill”
<https://theconversation.com/it-is-difficult-if-not-impossible-to-estimate-the-size-of-the-crowd-that-stormed-capitol-hill-152889>

The Guardian (8.1.2021) “We're the news now': Pro-Trump mob targeted journalists at US Capitol”
<https://www.theguardian.com/us-news/2021/jan/07/capitol-attack-trump-targeted-journalists>

The Independent (13.1.2021) “Trump ‘Save America Rally’ speech transcript from 6 January: The words that got the president impeached”
<https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-election-2020/trump-speech-6-january-transcript-impeachment-b1786924.html>

The Sunday Morning Herald (20.1.2021) “Mob was fed lies': Mitch McConnell accuses Trump of 'provoking' riot”
<https://www.smh.com.au/world/north-america/mob-was-fed-lies-mitch-mcconnell-accuses-trump-of-provoking-riot-20210120-p56vew.html>

Twitter (13.12.2020) Donald J. Trump (@realDonaldTrump), www.twitter.com

Twitter (17.12.2020) Donald J. Trump (@realDonaldTrump), www.twitter.com

Twitter (19.12.2020) Donald J. Trump (@realDonaldTrump), www.twitter.com

Twitter (6.1.2021) Donald J. Trump (@realDonaldTrump), www.twitter.com

Twitter (7.1.2021) George Bush @TheBushCenter, www.twitter.com

Twitter (17.12.2020) Donald J. Trump (@realDonaldTrump), www.twitter.com

Twitter (18.12.2020) Donald J. Trump (@realDonaldTrump), www.twitter.com

Twitter (26.12.2020) Donald J. Trump (@realDonaldTrump), www.twitter.com

Twitter (7.1. 2021) H.R. McMaster (@LTGHRMcMaster), www.twitter.com

Twitter (9.1. 2021) Kevin Hart (@KevinHart4real), www.twitter.com

Twitter (6.1.2021) Mick Mulvaney (@MickMulvaney), www.twitter.com

Twitter (Jan. 6, 2021), Mike Pence (@Mike_Pence), www.twitter.com

US News (13.1.2021) "Transcript of Trump's Speech at Rally Before US Capitol Riot"
<https://www.usnews.com/news/politics/articles/2021-01-13/transcript-of-trumps-speech-at-rally-before-us-capitol-riot>

USA Today (6.1.2021) "It would damage our republic forever': McConnell rebukes attempt to overturn election"
<https://eu.usatoday.com/story/news/politics/elections/2021/01/06/mitch-mcconnell-rails-against-objection-election-results-senate/6567196002/>

USA Today (6.1.2021) "President Donald Trump's failed efforts to overturn the election"
<https://eu.usatoday.com/in-depth/news/politics/elections/2021/01/06/trumps-failed-efforts-overturn-election-numbers/4130307001/>

USA Today (7.1.2021) "'What happened ... must never happen again': Rep. Liz Cheney, a top House Republican, again hits Trump over Capitol riots"
www.usatoday.com/story/news/politics/2021/02/23/liz-cheney-again-hits-president-donald-trump-over-jan-6-insurrection/4559614001/

Visual Capitalist (16.1.2021) "How News Media is Describing the Incident at the U.S. Capitol"
<https://www.visualcapitalist.com/how-news-media-is-describing-the-incident-at-the-u-s-capitol/>

Washington Post (13.11.2020) "Federal prosecutors assigned to monitor election malfeasance tell Barr they see no evidence of substantial irregularities"

https://www.washingtonpost.com/national-security/william-barr-election-memo/2020/11/13/6ed06d20-25e4-11eb-a688-5298ad5d580a_story.html

Washington Post (20.12.2020) "How Trump drove the lie that the election was stolen, undermining voter trust in the outcome" https://www.washingtonpost.com/politics/trump-election-voter-trust/2020/12/20/00282aa6-407a-11eb-8db8-395dedaaa036_story.html

Washington Post (8.1.2021) "The riot happened because the Senate acquitted Trump"

https://www.washingtonpost.com/outlook/impeachment-senate-trump-acquitted/2021/01/08/157fb03e-515c-11eb-bda4-615aaefd0555_story.html

Washington Post (9.1.2021) "Trump pressured a Georgia elections investigator in a separate call legal experts say could amount to obstruction"

https://www.washingtonpost.com/politics/trump-call-georgia-investigator/2021/01/09/7a55c7fa-51cf-11eb-83e3-322644d82356_story.html

WHBY (6.1.2021) "Rep. Mike Gallagher calls on President Trump to "call it off""

www.whby.com/2021/01/06/gallagher-3/